

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

7. SINIF DERS KİTABI

SEMİH OFSET

S.E.K. YAYINLARI

ORTAOKUL VE
İMAM HATİP ORTAOKULU

Kur'an-ı Kerim

DERS KİTABI

Yazar

Osman EGİN

Talim ve Terbiye Kurulu'nun **28.05.2018** tarih ve **78** sayılı kararıyla **2018-2019** öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Bu kitabın her türlü hakları, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince SEMİH OFSET MATBAACILIK SEK YAYINCILIK SAĞLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. Yayınları'na aittir.

Haberleşme Adresi

SÖZCÜ YAYINCILIK PAZARLAMA SAN. VE TIC. LTD. ŞTİ.
Zübeyde Hanım Mah. 638. Sok. Çakırlar İş Hanı Nu.: 26/47
İskitler/Altındağ-Ankara
tel.: (0312) 384 33 01 (pbx) belgeç: (0312) 341 98 98
Sertifika Nu.: 40582

Dil Uzmanı

Esra ALKAN

•

Görsel Tasarımcı

Ümit YÜKSEL

ISBN

978-605-7854-46-9

Baskı

Semih Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
www.semihofset.com.tr

Baskı Yeri ve Yılı

Ankara - 2023

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

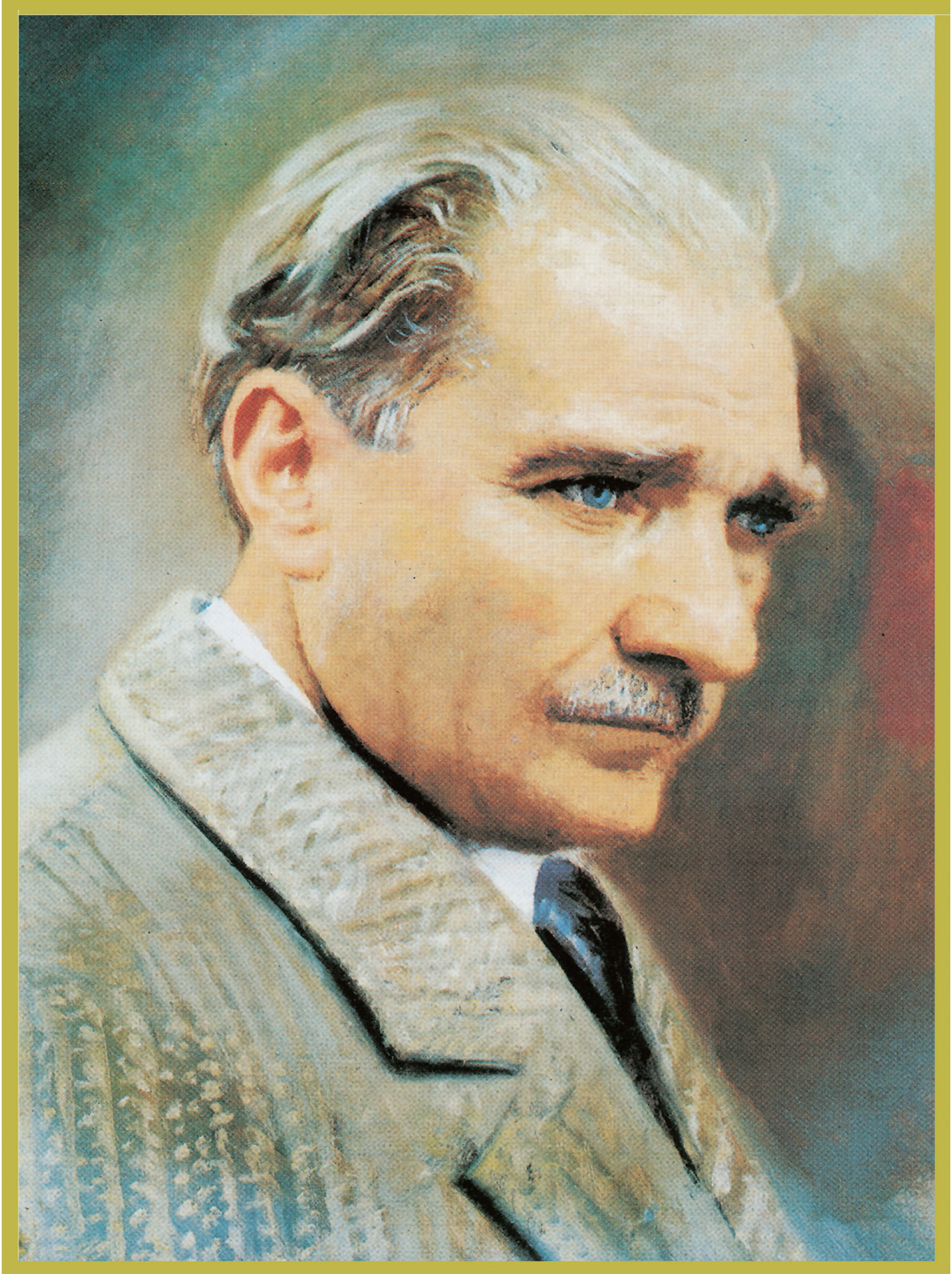
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

KİTABIMIZI TANIYALIM	9
1. Ünite: KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM	11
I. KUR'AN-I KERİM'İN İSLAM DİNİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ	12
1. Kur'an-ı Kerim'in İslam Dinindeki Yeri.....	12
2. Hayat Kitabımız Kur'an-ı Kerim.....	18
II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM	22
1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Davud, Hz. Süleyman.....	22
2. Sureleri Tanıyorum: İbrahim Suresi	28
3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: İsra 24	35
4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Din, İman, Tevhid, İtaat	37
1. Ünite Değerlendirme Soruları	44
2. Ünite: KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA	47
I. OKUNACAK SURE VE AYETLER	48
1. Bakara Suresi, (31-48 Sayfalar)	76
2. Mülk Suresi	81
3. Fetih Suresi	89
II. TECVİT BİLGİSİ	90
1. Uzatma (Med) ve Çeşitleri	90
1.1. Medd-i Ârız	91
1.2. Medd-i Lâzım	94
1.3. Medd-i Lîn	98

2. Tenvin ve Sakin Nun	101
2.1. İhfa	101
2.2. İzhar	104
2.3. İklab	107
III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI	109
1. Kâfirun Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	109
2. Fil Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	110
3. Kureş Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	112
4. Maun Suresini ve Anlamını Öğreniyorum	113
2. Ünite Değerlendirme Soruları	115
Değerlendirme Soruları Cevap Anahtarı	119
SÖZLÜK	120
KAYNAKÇA	132
GÖRSEL KAYNAKÇA	135

KİTABIMIZI TANIYALIM

1. Ünite

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Üniteye Ön Hazırlık

1. Kur'an-ı Kerim'in diğer isimleri nelerdir? Konuyu araştırınız.
2. Enbiya ve Sad suresinin mealinden Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman (a.s.) ile ilgili kısımları okuyunuz.
3. Din, iman, tevhit ve itaat hakkında birer ayet meali bularak defterinize yazınız.

Konuları pekiştirme amaçlı verilen okuma metinleri bu başlık altında sunulmuştur.

Üniteye hazırlık amaçlı yapılması gereken ön araştırma, inceleme ve okumalar burada verilmiştir.

Konuya dair dikkat çekilmesi gereken bilgi ve kavramlara bu şekilde vurgu yapılmıştır.

Okuma Metni

KUR'AN'LA DEĞİŞEN HAYATLAR

- 1) Steve 15 yaşında okulu bırakmış, kötü alışkanlıkları olan bir gençti. Tam bir boşluk içinde ve arayış hâlindeydi. Steve 1979 yılında birkaç aylığına Amerika'ya gitmişti. Burada İken Müslümanlarla ilgili bazı olaylar onu İslam'ı araştırmaya itti. Hemen bir Kur'an tercümesi alıp okumaya başladı. Okuduğu Kur'an'da yazarların kendisine yönelik olduğunu hissetti ve kendisine şöyle dedi: "Şunu yapma, bunu yapma" diyor Kur'an. Bu kitabı kim yazdıysa beni seyrediyor olmalı. Sanki benim yaptığım yanlış işleri kaydediyordu. Güzel yaptığımı zannettiğim şeylerin hepsi burada anlatılıyor." Bu duygular Steve'i lyce İslam'a yaklaştırdı. Kur'an'da Hz. İsa (a.s.) ile ilgili bölümleri okuduğu, Kur'an ona çok anlamlı geldi. İngiltere'ye döndükten birkaç hafta sonra Steve bilgi almak için bir camiye gitti. Burada tanıştığı bu insanların davranışları da onu etkiledi ve Steve Müslüman olmaya karar verdi. Eski arkadaşları Steve'in kısa süre sonra İslam'ı terk edip eski hayatına dönmeye başladılar. Bu beklentilere ve söylemlere o şöyle cevap verdi: "Beni bir dağ başına tek başıma koysanız yine Müslüman olarak kalırım." Evet Steve Kur'an'la gerçek hayatı bulmuştu.
- 2) Hilary 18 yaşında üniversite eğitimi için Londra'ya gelir ancak kendini alışkın olmadığı bir ortamda bulur. Bu ortamda bazı kötü alışkanlıkların içinde, sadece zevklerin peşinde koşan bir hâline gelir. Bir arkadaşı ona Kur'an'dan bahsediyor. Hilary bir Kur'an tercümesi alır, rastgele okumaya başlar ve karşısına Tekvîr suresi çıkar. Bu sure onu çok etkiler. Hilary bu surenin kendisinden bahsettiğini düşünür ve okumalarını ister. Okumaya başladığında anlamaya çalışır Hilary sonunda kendisinin sadece İslam'ın tatmin ettiğini anlar ve Müslüman olur.
- 3) Kur'an'la hayat bulandıran biri de Tracy'dir. 49 yaşında Müslüman olan Tracy bu süreci kısaca şöyle anlatır: "Beni Müslüman yapan Kur'an'dır. Özellikle kadınlarla ilgili ayetler bir kadın olarak beni çok etkilemiştir. Kadının nasırlı bir değer olduğunu bu ayetlerle açıkça gördüm."
- 4) John bir Katolik okulunda din dersi öğretiyordu. Dersine girdiği öğrencilere İslam konusunu o anlatıyordu. John İslam'ı anlamak için ön hazırlık çalışmalarına Kur'an ile başladı. Bu süreç kendisi şöyle anlatır: "Kur'an'ı okumaya başladım. Amacım onu anlamaktı. Büyük bir dikkatle Kur'an'ı okudum hatta birkaç sayfa yorum da yazdım."

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum **Hz. Davud, Hz. Süleyman**

Kur'an-ı Kerim inanca, ibadete, ahlaka ve toplumsal konulara ilişkin mesajları verirken geçmişte yaşanmış bazı olaylara ve peygamberler gibi örnek kişilere özellikle değinir. Fakat bu noktada Kur'an'ın amacı tarihi bilgiler vermek değildir. Peygamberlerin hayatlarından örnekler anlatırken temel amaç insanlığın ibret almalarıdır. Kıssadan hisse almak demek, anlatılan örnek davranışları benimsemek ve yanlış davranışları terk etmektir.

Kur'an'da en çok bahsedilen topluluklardan biri İsrailoğulları'dır. İsrailoğulları'na çok sayıda peygamber gönderilmiştir. Bunlardan ikisi baba oğlu olan Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman'dır (a.s.).

Hz. Davud (a.s.)

Hz. Davud (a.s.) yaklaşık olarak MÖ 1000 yıllarında yaşamıştır. Kral Talut'un sonra İsrailoğulları'nın başına geçmiştir. Kendisine daha sonra peygamberlik verilmiş ve Zebur adlı kutsal kitap indirilmiştir.⁴⁹ Döneminde İsrailoğulları en güçlü zamanlarından birini yaşamıştır.⁵⁰

Bilgi Kutusu

Davud kelimesi İsrailoğulları'nın dil olan İbranicede "en çok sevilen kişi, göz bebeği" anlamına gelmektedir.

Hz. Davud'a (a.s.) ilişkin Kur'an'da anlatılan ilk kıssa Talut'un ordusunda katıldığı savaştır. Bu savaş sürecinde yaşanan olaylar ayetlerde özetle şöyle yer alır:⁵¹

İsrailoğulları Hz. Musa'dan (a.s.) yıllar sonra içinde Câlüt adı bir savaşçının da bulunduğu orduyla karşı karşıya gelmişti. Bu orduyla mücadele edebilmek için İsrailoğulları'ndan bir grup insan, peygamberlerine gelip kendilerine bir komutan vermesini istediler. Bunun üzerine peygamberleri onlar için bir komutan belirledi. Ayrıca onlardan savaşta kaçmalarını ve onu yalnız bırakmalarını istedi.

Onların çoğu emre uymayıp mücadeleden ve savaştan kaçtılar. Ayrıca birtakım rekabeter öne sürerek Allah'ın (c.c.) emriyle gönderilen Talut adlı komutana karşı çıktılar. Peygamberleri onlara Talut'un Allah (c.c.) tarafından seçildiğini ve hem güçlü hem de bilgili bir olduğunu hatırlattı. Talut'un emrini dinlemedikleri için ordunun çoğu, savaşa katılmadı ve Talut az sayıdaki askerleriyle düşmanın karşısına çıktı. Talut ve Hz. Davud (a.s.) hep birlikte şöyle dua ettiler: "...Allah'ım! Biz burada sonuna kadar sabırlı eyle, ayaklarımızı

Kur'an-ı Kerim'i Tanıyalım

sağlam kul ve kâfirlerle karşı bize yardım et.⁵² Hz. Davud (a.s.) düşmanın en güçlü askeri Câlût'u öldürdü ve Tâlut'un ordusu Allah'ın (c.c.) izniyle savaştan galip ayrıldı.⁵³

Etkinlik

Hz. Davud (a.s.) ile ilgili yukarıdaki kısma imana, ahlaka ve hayata ilişkin önemli mesajlar içermektedir. Bu mesajları düşünelim ve örnek cümlede olduğu gibi aşağıya yazalım.

- Her işte üzerimize düşeni yapmalıyız. Sonra Allah'a (c.c.) sığınmalı ve onun yardımını istemeliyiz.
- .....
- .....

Yukarıdaki olaylardan sonra Hz. Davud (a.s.) İsrailoğulları'nın kralı olmuş ve kendisine peygamberlik verilmiştir.⁵⁴ Kur'an'da ayrıca Hz. Davud'a (a.s.) demirciliğin ve zırh yapımının öğretildiği anlatılır.⁵⁵ Nitekim sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de "İnsanın yediğinin en güzeli kendi çalıştığı kazandırılmıştır. Davud Peygamber de kendi alının emriyle geçmiştir."⁵⁶ buyurmuştur. Hz. Davud'un (a.s.) Kur'an'da anlatılan bu yönünden şu mesajları çıkarabiliriz:

- Bir kişi hangi konuda olursa olsun kazancının helal olmasına çok dikkat etmeli ve haksız kazançtan uzak durmalıdır.
- Toplumdaki örnek ve önder kişiler hem mütevazi hem de sorumlu davranmalıdır.

Her peygamberde olduğu gibi Hz. Davud'un (a.s.) hayatında da ibadetin, kulluğun özel bir yeri vardı. Rabb'imiz kitabımızda onun kulluğunu över ve şöyle buyurur: "Sen onların söylediklerine sabret ve güçlü kulumuz Davud'u hatırla. Zira onun yönü hep Allah'a dönüktü."⁵⁷ Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de onun namaza ve oruca olan bağlılığını şöyle anlatır: "Allah'ın en çok sevdiği namaz ve oruç Davud'un namazı ve orucu idi. O gecenin yarısını uykuyla geçirirdi. Sonra kalkar ve gecenin üçte birini ibadete ayırırdı. Gecenin kalan altıda birlik kısmında da tekrar uyurdu. Davud bir gün oruç tutar bir gün tutmazdı."⁵⁸

Peygamberimiz (s.a.v.) Kur'an'ın güzel okuyan arkadaşlarını överken de Hz. Davud'u (a.s.) örnek verir ve onun sesinin güzelliğini anlatır.⁵⁹ Onun öyle güzel sesi, Zebur okuyuşu, Allah'ın (c.c.) zikretmesi vardı ki Kur'an'da dağların, kuşların bile ona eşlik ettikleri anlatılır.⁶⁰

Hz. Davud'un (a.s.) Kur'an'da anlatılan bu özelliklerinden şunları çıkarabiliriz:

- Ne olursak olalım kul olduğumuzu unutmamalıyız.
- Her türlü kulluk görevimizi en güzel, en istekle şekilde yerine getirmeye çalışmalıyız.

⁵² Bakara suresi, 250. ayet.
⁵³ İb. İsmâ'il Kasas, el-Bakara ve'n-Nahl, C. 2, s. 301 - 302; Abdurrahman Kılıç, TDVİA "Câlût" maddesi, C. 7, s. 38.
⁵⁴ İb. İsmâ'il Kasas, el-Bakara ve'n-Nahl, C. 2, s. 300 - 301; Ömer Faruk Harman, TDVİA "Davud" maddesi, C. 9, s. 21-24.
⁵⁵ İb. Enfal suresi, 76. ayet; Sâd suresi, 10 ve 11. ayet.
⁵⁶ Buhârî, Sahih, Buğyo, 15.
⁵⁷ Sâd suresi, 17. ayet.
⁵⁸ Buhârî, Sahih, Fâhrecid, 1.
⁵⁹ Buhârî, Sahih, Fedâike Kur'an, 31.
⁶⁰ Enbiya suresi, 78. ayet; Sâd suresi 18-19. ayet.

23

Konunun kazanımlarını pekiştirmek için yapılması gereken farklı çalışmalara burada yer verilmiştir.

Anlamı ve içerikleri işlenecek olan surelere ait temel bilgiler surenin girişinde bu başlık altında verilmiştir.

Ünitenin kazanımlarını ölçmeye ve pekiştirmeye yönelik sorulara burada yer verilmiştir.

1. Ünite

2. Sureleri Tanıyorum: İbrahim Suresi

Sure Hakkında Temel Bilgiler

- ✓ İki ayet dışında Mekke'de inmiştir.
- ✓ Mushaf'ta 14. suredir ve 52 ayettir.
- ✓ Adını surenin 35. ayetinde geçen Hz. İbrahim'den alır.
- ✓ İnanca, ibadete ve ahlaka ilişkin konular anlatılır.⁶¹

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) İslam'ı insanlara anlatırken çeşitli güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu güçlük ve baskı dönemlerinde o, Allah'ın (c.c.) yönlendirmesiyle örnek davranışlar sergilemiştir. İşte bu dönemlerde inen surelerden biri de İbrahim suresidir. Surenin ilk ayetinde Kur'an'ın niçin indirildiği bir kez daha Sevgili Peygamberimize (s.a.v.) hatırlatılır. Buna göre Kur'an insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için indirilmiştir.

Bu surede özellikle iman konusu, inkârcıların inatçı tutumları ve karşılaşılabilecekleri kötü son geniş şekilde anlatılır. Örneğin 2. ayetin sonunda kâfirlerle jiddetli azap hatırlatılır. Surenin hemen başından itibaren Hz. Musa'nın (a.s.) hayatından verilen örneklerle bu konuyu pekiştirir. Surenin 9. ayetinin sonunda peygamberlerin bütün babalarına karşı inkârcıların tepkisi şöyle aktarılır: "...Biz sizinle gönderilen inkâr ediyoruz. Biz çarçırduğumuz şeyden de derin bir şüphe içindeyiz." Bu yönüyle sure, Sevgili Peygamberimizi (s.a.v.) teselli ederken Mekke'li inkârcıların da uyarmaktadır.

Sure boyunca sık sık değinilen bir konu da ahiret hayatıdır. 3. ayette dünya hayatını ahirete tercih edenlerin içine düştükleri yanlış tutum vurgulanır. Diğer ayetlerde ise cennet nimetlerine ve cehennem azabına ilişkin bilgiler yer alır. Örneğin 23. ayette cennetli kâzananları bekleyen nimetlere değinilirken, 49. ayet ve devamında cehennem azabından bahsedilir.

Surede ibadete dair emirler de yer alır. Örneğin 31. ayette namaz ibadete tekrar inanana hatırlatılır. Ahlak konuları da surede değinilen hususlardır. 7. ayette yer alan şükür, 31. ayette yer alan yardımlaşma konuları bu noktada dikkatimizi çeker.

Surenin 35. ayeti ve devamında Hz. İbrahim (a.s.) ile ilgili konular yer alır. Bu bölümde özellikle Hz. İbrahim'in (a.s.) Kâbe çevresinde yaptığı dualar dikkatimizi çeker.

Surenin 22. ayetinde şeytanın itirafı bize aktarılır. Buna göre şeytan kendisinin insanları kandırıldığını ve aslında insanlar üzerinde bir gücünün bulunmadığını açıkça itiraf eder. O insanları kötülük için teşvik eder, insanları da bu tuzaga düşürür. Bu ayette bize kötülükler karşısında bilinçli hareket etmemiz hatırlatılır.

Surenin 24. ayetinde de ilginç bir benzetme yer alır. Rabb'imiz bu ayette ve devamında güzel sözcük, kökî sağlama, dalları güzel ve her zaman meyve veren bir ağaca benzetir. Ayeteki güzel söz ise tevhidin, imanın veya Kur'an'ın kast edildiği söylenmiştir. Buradaki güzel

⁶¹ Zümer suresi, C. 3, s. 360; Beydülvi, Endü'l-Tarık, C. 3, s. 192; Emîr İlyâ, TDVİA "İbrahim Suresi" maddesi, C. 21, s. 351-352.

28

1. Ünite

1. Ünite Değerlendirme Soruları

A) Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

- 1) "Kesin olarak bilesiniz ki bu kitabı biz indirdik ve onu koruyacak olan da mutlaka biziz." (Fıkr suresi, 9. ayet.)
Bu ayete göre Kur'an-ı Kerim'in korunması dinimizdeki yeri ve önemi nedir?
2) Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman'ın (a.s.) hayatından çıkarılacak dersler nelerdir? Üç örnek veriniz.

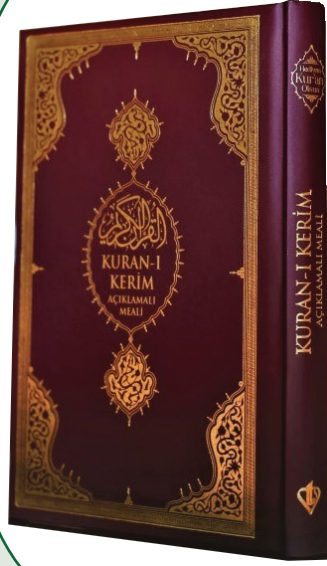
B) Aşağıdaki çoktan seçmeli sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz.

- 1) Kur'an'ın dinimize kaynaklığı ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?
A) Kur'an'da inanç ilkelilerinin dellilleri yer almaz.
B) Kur'an'da badet konuları bütün ayrıntılarıyla yer almaz.
C) Kur'an'da sadece geleceğe ilişkin haberler anlatılır.
D) Kur'an'da ahlak konuları inanç ve ibadete ilişkin kurulmadan anlatılır.
- 2) "Ey İman edenleri! Sizi, hayat verecek şeylere çağırıldığında Allah ve Resulüne uyun..." (Enfal suresi, 24. ayet.)
Yukarıdaki ayet mealinden aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?
A) Kur'an'da yer alan emirler insanlık için hayati önem taşır.
B) Sevgili Peygamberimizin (s.a.v.) tavsiyeleri bize yol gösterir.
C) Kur'an ve Peygamber Efendimizin (s.a.v.) sünneti dinimizin iki temel kaynağıdır.
D) Kur'an'da sağlıklı ilgili konuları bulmak mümkündür.
- 3) Hz. Davud'a (a.s.) dair aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?
A) Hz. Süleyman'ın oğludur.
B) Firavnu ölüdürerek İsrailoğulları'nı kurtarmıştır.
C) Özellikle Bakara, Enbiya ve Sâd suresinde hayatı anlatılır.
D) Sebe kraliçesini iman etmeye davet etmiştir.

34

1. Ünite

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Üniteye Ön Hazırlık

1. Kur'an-ı Kerim'in diğer isimleri nelerdir? Konuyu araştırınız.
2. Enbiya ve Sad suresinin mealinden Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman (a.s.) ile ilgili kısımları okuyunuz.
3. Din, iman, tevhid ve itaat hakkında birer ayet mealı bularak defterinize yazınız.

I. KUR'AN-I KERİM'İN İSLAM DİNİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

1. Kur'an-ı Kerim'in İslam Dinindeki Yeri

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)¹ 40 yaşına yaklaştığında sık sık Mekke'deki Hira Mağarası'na gidiyordu. Burada hem derin düşüncelere dalıyor hem de ibadet ediyordu. Ramazan ayında Kadir gecesinde, Hira Mağarası'nda Allah (c.c.)² tarafından gönderilen vahiy meleği Cebrâil (a.s.)³ gelerek ona (s.a.v.) **“Oku!”** diye seslendi. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) **“Ben okuma bilmem.”** diyerek karşılık verdi. Cebrâil (a.s.) aynı emri birkaç kez tekrarladi. Peygamber Efendimizden aynı cevap gelince Cebrâil (a.s.) Alak suresinin ilk beş ayetini okudu.⁴ Böylece 610 yılında Cebrâil'in (a.s.) getirdiği ilk vahiy ile Hz. Muhammed'e (s.a.v.) peygamberlik görevi verildi. Böylelikle son ve evrensel din olan İslam'ın kutsal kitabı Kur'an'ın indirilme süreci başladı. Bu olay Kur'an-ı Kerim'in dinimizdeki yerini açık bir şekilde bize göstermektedir. Buna göre Kur'an, İslam'ın başlangıcını ve temelini oluşturur.

Dinimize dair temel ilkeler Kur'an-ı Kerim ile bildirilmiştir. Sevgili Peygamberimiz tarafından bu ilkeler hem açıklanmış hem de nasıl uygulanacağı bize gösterilmiştir. Bu durum, Kur'an'ın dinimizin birinci kaynağı olduğunu gösterir. Allah (c.c.) Peygamber Efendimiz'e (s.a.v.) bu konuda şöyle demesini emretmiştir: **“De ki: Ben sizi ancak vahiy ile uyarıyorum...”**⁵

Kur'an-ı Kerim dinimizin temel kaynağı olduğu için bizzat Allah (c.c.) tarafından korunmuştur. Bu gerçeği Rabb'imiz şöyle hatırlatır: **“Kesin olarak bilirsiniz ki bu kitabı biz indirdik ve onu koruyacak olanda mutlaka biziz.”**⁶ Böylece dinimizin inanca, ibadete ve ahlaka dair ilkeleri bozulmadan, değiştirilmeden ve çarpıtılmadan günümüze kadar gelmiştir. Bu yönüyle Kur'an-ı Kerim dinimizin evrenselliğinin en önemli kaynağıdır.

Kur'an'ın dinimizdeki yerini özetle şöyle ifade edebiliriz:

- ✓ Kur'an, İslam'ın başlangıç noktası ve temelidir.
- ✓ Kur'an, İslam'ın ilk ve en önemli kaynağıdır.

Görsel 1.1: Kur'an-ı Kerim'in “oku” emriyle başlayan ilk indirilen ayetini gösteren hat örneği.

1 “Sallallahu aleyhi vesellem” diye okunur ve “Allah (c.c.) ona salat etsin ve selamet versin.” anlamına gelir.

2 “Celle celâluhu” diye okunur ve “Onun azameti yücedir.” anlamına gelir.

3 “Aleyhisselâm” diye okunur. “Selam onun üzerine olsun!” anlamına gelir.

4 bk. Buhari, Sahih, Bed'u'l-Vahy, 1

5 Enbiya suresi, 45. ayet.

6 Hicr suresi, 9. ayet.

- ✓ Kur'an, Allah (c.c.) tarafından korunmuştur. Bu yüzden İslam bozulmadan sonsuza kadar hüküm sürecektir.

Kur'an dine ve insana dair pek çok konuda bilgi veren bir kaynaktır. Biz inanç, ibadet ve ahlak başta olmak üzere hayatımıza dair temel ilkeleri öncelikle Kur'an'dan öğreniriz.

Bir dinin bütün öğretilerinin merkezinde inanca dair ilkeler vardır. Kur'an-ı Kerim'in en geniş ele aldığı konuların başında, imanın şartları olarak da ifade ettiğimiz inanç ilkeleri yer alır.

Dinimizin diğer bütün prensipleri, inanç esaslarıyla anlam kazanmaktadır. Bir anlamda inanç ilkeleri ibadetin ve ahlakın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu yüzden inanca dair konular Kur'an'da geniş bir şekilde ele alınır. Örneğin nelere inanmamız gerektiği bir ayette şöyle açıklanır: **“Ey iman edenler! Allah’a, peygamberine, peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr eden kimse iyice sapmıştır.”**⁷

Kur'an'da inanç ilkeleri genelde delilleriyle anlatılır. Örneğin Allah'ın tek ve eşsiz olduğu şöyle açıklanır: **“Eğer yerde ve gökte Allah’tan başka ilahlar bulunsaydı kesinlikle yerin ve göğün düzeni bozulurdu. Demek ki arşın Rabb’i olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir.”**⁸ Ahirete yani öldükten sonra dirilmeye iman etme ilkesi ise bir ayette şöyle yer alır: **“Allah’ın rahmetinin izlerine bir bak: Yeryüzüne ölümünün ardından nasıl can veriyor. İşte ölüleri diriltecek olan da odur. Onun her şeye gücü yeter.”**⁹

Ayrıca Kur'an, inanç yönünden yanlış anlayış içinde olanlara da yer verir. Bu konuda **“... Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr eden kimse iyice sapmıştır.”**¹⁰ buyrulur dikkatimiz çekilir. Ayrıca kâfirlerin,¹¹ müşriklerin,¹² münafıkların¹³ içine düştükleri inanç sorunları bize hatırlatılır. **“Sizi yaratan O’dur. Ama kiminiz inkâr, kiminiz iman ediyor. Allah yapıp ettiklerinizi görmektedir.”**¹⁴ ayetiyle de inanç noktasındaki sorumluluğumuz öz bir şekilde vurgulanır.

7 Nisa suresi, 136. ayet.

8 Enbiya suresi, 22. ayet.

9 Rum suresi, 50. ayet. Ayrıca bk. Ahkaf suresi, 33. ayet.

10 Nisa suresi, 136. ayet

11 bk. Bakara suresi, 6-7. ayet; Nahl suresi, 83. ayet.

12 bk. Yunus suresi, 18. ayet; Rum suresi, 33. ayet.

13 bk. Bakara suresi, 8-20. ayetler; Tevbe suresi, 67. ayet; Münafikun suresi, 1. ayet.

14 Teğâbun suresi, 2. ayet.

Etkinlik

“Kuşkusuz bu Kur’an en doğru yola iletir; dünya ve ahiret için yararlı işler yapan müminlere kendileri için büyük mükâfat olduğunu müjdeler.” (İsra suresi, 9. ayet.)

Yukarıda meali verilen ayeti düşününüz ve ayetin inanca dair mesajlarını arkadaşlarınızla konuşunuz.

İbadet, dilimizde “kulluk” olarak ifade edilir. Genel olarak bu kavram, Rabb’imize karşı sorumluluklarımızın bilincinde olmak ve buna uygun hareket etmek anlamına gelir.¹⁵ Bu yönüyle bir kişinin tüm hayatında, Allah’ın (c.c.) koyduğu inanç ve ahlak ilkelerini gözetmesi ibadetin en geniş anlamını ifade eder.

İnsanın yaratılış amacı Kur’an’da şöyle anlatılır: **“Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etmeleri için yarattım.”**¹⁶ Bu yüzden Allah’a (c.c.) kulluk etmek Kur’an’ın en önemli emirlerinden biridir.¹⁷ Kur’an’da Sevgili Peygamberimizden bu gerçeği şöyle hatırlatması istenir: **“De ki: Ben kendisine içten bir inanç ve bağlılık göstererek Allah’a ibadet etmekle emrolundum.”**¹⁸

İbadetin özel şekilleri vardır ve Rabb’imiz kitabımızda bizden bu şekilde ibadet etmemizi ister. Kur’an’da bu ibadetler arasında özellikle **namaz, oruç, zekât** ve **hac** dikkatimizi çeker.¹⁹ Ancak bu ibadetlerin özel yönleri, nasıl yapılacağı Kur’an’da ayrıntılı yer almaz. Bu

¹⁵ bk. Cürcâni, et-Târifât, s. 149; Mustafa Sinanoğlu, TDVİA “İbadet” maddesi, C 19, s. 233; Şinasi Gündüz, Din ve İnanç Sözlüğü, s. 179.

¹⁶ Zariyat suresi, 56. ayet

¹⁷ bk. Nisa suresi, 36. ayet.

¹⁸ Zümer suresi, 11. ayet.

¹⁹ bk. Bakara suresi, 43. ayet; Bakara suresi, 183. ayet; Âl-i İmran suresi, 97. ayet.

ibadetler ayrıntılarıyla bizzat Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) tarafından uygulamalı olarak sahabilere öğretilmiştir.

İbadetlerin ve diğer sorumlulukların insan için zorluk oluşturmayacağı Kur'an-ı Kerim'de özellikle vurgulanır. Rabb'imiz şöyle buyurur: **“Allah hiçbir kimseyi, gücünün yetmediği bir şeyle yükümlü kılmaz...”**²⁰ Bu yüzden ibadetlerin yük olarak görülmemesi, büyük bir istek ve bilinç içinde yerine getirilmesi beklenir.

Görsel 1.2: Namaz her şartta yerine getirmemiz gereken ibadetlerin başında gelir.

Ahlak, kişinin davranışlarına kaynaklık eden köklü, yerleşik karakter yapısıdır.²¹

Kur'an'ın en çok vurguladığı konulardan biri de ahlaktır. Nitekim Kur'an-ı Kerim inanç ve ibadet ilkelerinden bahsederken sık sık güzel ahlakı öne çıkarır. Örneğin namazın kişiyi, ahlak dışı davranışlardan uzak tutması gerektiği ifade edilirken²² hac yapanlara da dikkat edilmesi gereken ahlaki davranışlar hatırlatılır.²³ Kur'an'ın bu noktadaki hedefi “ahlaklı görünen” değil, “ahlaklı olan” bireyler yetiştirmektir.²⁴

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) güzel ahlakı zirveye taşımak üzere gönderildiğini özellikle vurgular.²⁵ Sevgili Peygamberimiz'in (s.a.v.) ahlakından bahsetmesi istenince eşi Hz. Ayşe (r.a.)²⁶ şu cevabı vermişti: **“O'nun ahlakı Kur'an idi. Siz Kur'an'daki Allah'ın 'Sen elbette üstün bir ahlaka sahipsin.' ayetini okumuyor musunuz?”**²⁷ Bu cevaptan da anlaşılacağı üzere kitabımız Kur'an-ı Kerim ahlakın en güzel ve en güçlü kaynağıdır.

20 Bakara suresi, 286. ayet.

21 Kınalızade Ali Çelebi, Ahlak-ı Alâî, s. 99; Ahmed Hamdi Akseki, Ahlak Dersleri, s. 18.

22 Ankebut suresi 45. ayet.

23 Bakara suresi 197. ayet.

24 M. Şevki Aydın, İslam Ahlakı (İslam Ahlak Eğitimi Bölümü), s. 220.

25 Malik B. Enes, Muvatta, Husnül-Huluk, 8.

26 "Radiyallahu anhu" diye okunur. "Allah ondan razı olsun." anlamına gelir.

27 Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 6, s. 91.

Görsel 1.3: “Elbette sen yüce bir ahlak üzeresin.” anlamındaki Kalem suresinin 4. ayetini gösteren hat örneği.

Kur’an’ın vurguladığı temel ahlaki konuları şu şekilde sıralamak mümkündür:

Kitabımızın en çok vurguladığı ahlaki ilkelerden biri adalettir. Bir ayette Rabb’imiz “**Ey iman edenler! Kendiniz, ana babanız ve en yakınlarınızın aleyhine de olsa Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun...**”²⁸ buyurmaktadır.

Kur’an-ı Kerim insanın değerli bir varlık olarak yaratıldığına sık sık vurgu yapar.²⁹ İnsanın bu saygınlığına zarar verecek olan kibir, dedikodu, gururlanma gibi davranışları yasaklar. Örneğin Hucurât suresinde insanın küçük görülmesi, küçük düşürülmesi, arkasından konuşulması, birtakım kusurlarının açıklanması yasaklanır. Lokman suresinde ise Lokman adlı bilge şahsın çocuğuna yaptığı şu uyarı bize hatırlatılır: “**Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah kendisini beğenmiş, övünüp duran kimseleri asla sevmez.**”³⁰

28 Nisa suresi, 135. ayet.

29 bk. Tin suresi, 4. ayet.

30 Lokman suresi, 18. ayet.

İnsanın, bütün davranışlarında yalandan uzak durması ahlakın en önemli ilkesidir. Kur'an-ı Kerim insanı ve toplumu derinden sarsan yalan, iftira gibi davranışları yasaklar ve doğruluktan ayrılmamamızı emreder.

Rabb'imiz **“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve doğrularla beraber olun.”** buyurur.³¹ Sevgili Peygamberimiz'e de Allah (c.c.) şöyle dua etmesini emreder: **“Rabb'im! Girilecek yere doğrulukla girmemi, çıkılacak yerden de doğrulukla çıkmamı sağla...”**³²

Kur'an birlik ve beraberlik içinde olmanın ahlakın önemli bir göstergesi olduğunu ifade eder. Rabb'imiz **“Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın; parçalanıp birbirinize düşmeyin...”** buyurmaktadır.³³ Başka bir ayette ise insanların farklı ırk ve topluluklar hâlinde yaratılmasının, tanışıp kaynaşma amacına yönelik olduğu hatırlatılır.³⁴

Kur'an'da birlikte yaşamının en köklü kurumu olan aile hayatı ve bu konudaki ahlaki sorumluluklar da geniş bir şekilde anlatılır. Bu konuda eşlerin iyi geçinmesi³⁵ ve ana babaya **“Öf!”** bile denilmemesi³⁶ uyarıları dikkatimizi çeker.

Birlikte yaşamının getirdiği en önemli ahlaki sorumluluklardan biri de yardımlaşmaktır. Pek çok ayette yardımlaşma özellikle emredilir. Örneğin bir ayette sahip olduğumuz imkânları paylaşabileceğimiz ihtiyaç sahipleri sayılırken³⁷ başka bir ayette ise cimrilik yapanlar sert şekilde uyarılmaktadır.³⁸ Sahip olduğu imkânları paylaşmayıp saçıp savuran, boş yere kullananlar da Kur'an'da kınanır.³⁹

Kur'an yardımlaşmayı emrederken yardımlaşmanın, paylaşmanın nasıl olması gerektiğine de ayrıntılı bir şekilde değinir. Buna göre yapılan yardımlarla ihtiyaç sahiplerinin onuru zedelenmemeli, gösterişten ve reklamdan uzak durulmalı; yıpranmış, kullanılmayacak eşyalar yardım diye verilmemelidir.⁴⁰

Buraya kadar anlattığımız inanç, ibadet ve ahlaka ilişkin ilkeleri en öz şekilde şu ayette bulmamız mümkündür:

“İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı taraflarına çevirmeniz(den ibaret) değildir. Asıl iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen, onu yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, antlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda (direnip) sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar, doğru olanlardır. İşte bunlar, Allah'a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir.”⁴¹

Yukarıda anlatılanlardan anlaşılacağı üzere Kur'an dinimizin temeli ve en önemli kaynağıdır. Bu öneminden dolayı tarih boyunca İslam'a yönelik saldırılarda en önemli hedeflerden biri Kur'an olmuştur. Hatta daha ilk dönemde inkârcılar yandaşlarına şöyle seslenmişlerdir: **“... Bu Kur'an'a kulak vermeyin, okunurken gürültü yapın. Belki bu şekilde onu**

31 Tevbe suresi, 119. ayet.

32 İsrâ suresi, 80. ayet.

33 Âl-i İmran suresi, 103. ayet.

34 Hucurat suresi, 13. ayet.

35 Nisa suresi 19. ayet.

36 İsrâ suresi 23. ayet.

37 Nisa suresi 36. ayet.

38 Nisa suresi 37. ayet.

39 İsrâ suresi 27. ayet.

40 bk. Bakara suresi 262 ve 274. ayetler.

41 Bakara suresi, 177. ayet.

bastırabilirsiniz.⁴² Ancak Allah'ın (c.c.) koruması ve Peygamberimiz (s.a.v.) başta olmak üzere Müslümanların üstün gayretleriyle Kur'an, bu saldırılar karşısında en küçük bir bozulma olmadan günümüze gelmiştir. Bu noktada bize düşen, Kur'an'ı en güzel şekilde okuyup anlamak ve hayatımıza yansıtmaktır. Çünkü ayette de belirtildiği üzere Kur'an, insanların ve cinlerin bir araya gelip bütün çabalarını gösterse de benzerini getiremeyeceği eşsiz bir kitaptır.⁴³

Etkinlik

“Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır...”

(Bakara suresi, 185. ayet.)

“Biz Kur'an'dan, müminler için şifa ve rahmet olacak şeyler indiriyoruz. Zalimlerin ise Kur'an, ancak zararını artırır.”

(İsra suresi, 82. ayet.)

“Bu Kur'an Allah'tandır, başkası tarafından uydurulmuş değildir. O, kendisinden önceki kitapları (asıllarını) doğrulamakta ve konulmuş olan hükümleri açıklamaktadır; bunda kuşku yoktur, O âlemlerin Rabb'indedir.”

(Yunus suresi, 37. ayet.)

Yukarıdaki ayet meallerini inceleyiniz. Bu ayetlerden Kur'an'ın dinimizdeki yerine dair örnekte olduğu gibi ilke ve mesajlar çıkararak alttaki satırlara yazınız.

▪ Dinimizin emir ve yasaklarını öğrenmek için ilk kaynağımız Kur'an'dır.

▪ _____

▪ _____

2. Hayat Kitabımız Kur'an

Bir ayette Rabb'imiz şöyle buyurur: **“Ey iman edenler! Sizi, hayat verecek şeylere çağdırdıklarında Allah ve Resulünün çağrısına uyun...”**⁴⁴ Bu ayette Kur'an'ın hayat verici yönü ön plana çıkarılmaktadır. Kitabımız koyduğu ilkelerle insanın hayatını daha anlamlı, bilinçli yaşamasına rehberlik etmektedir. İnsanın hayata, ölüme, ölüm ötesine dair pek çok sorusu Kur'an'da cevaplanmaktadır. Bu yüzden kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim hayatımızı kuşatan bir içeriğe sahiptir. Kur'an'ın hayat kitabı olmasını bu kuşatıcılığında aramak gerekir.

Kur'an'ın farklı isimleri vardır. Örneğin “Nur” Kur'an'ın isimlerinden biridir.⁴⁵ Nur kelimesi ışık, aydınlık anlamına gelir. Buna göre Kur'an emir ve yasaklarıyla hayatımızı aydınlatan, bizi karanlıklardan kurtaran bir kitaptır. “Furkan” kelimesi de Kur'an'a verilen isimlerden biridir.⁴⁶ Furkan doğruyu yanlıştan ayıran, ayırt edici anlamına gelir. Buna göre Kur'an, hayatta

42 Fussilet suresi, 26. ayet.

43 İsra suresi, 88. ayet.

44 Enfal suresi, 24. ayet.

45 Araf suresi 157. ayet; Teğâbün suresi, 8. ayet.

46 Furkan suresi, 1. ayet.

doğruyu yanlıştan ayırmamızı sağlayacak bilgileri içerir. Böylece hayatımız daha anlamlı ve bilinçli hâle gelir. Örneklerde de görüldüğü üzere Kur'an'a verilen isimler Kur'an'ın hayat kitabı olduğunu ortaya koymaktadır.

Yüce kitabımızda hayatın sadece bir yönü değil, insanı ilgilendiren bütün yönleri ele alınır. İnanca, ibadete, ahlaka ve sosyal hayata ilişkin konular Kur'an'da genelde iç içe anlatılır. Örneğin Hz. Lokman'ın çocuğuna yaptığı tavsiyelerde iman, ibadet ve ahlak konularını bir arada bulmak mümkündür.⁴⁷ Ayrıca önceki toplumların tecrübelerine dair anlatılar ile Kur'an hayatımıza canlı örnekler sunmaktadır.

Kur'an'ın dünya hayatına dair her konuya eksiksiz değinmesi, ölümlerden çok diriler için okunması gereken bir kitap olduğu anlamına gelir. Çünkü Kur'an yaşayanlar için bir öğüttür. Nitekim Rabb'imiz bir ayette, Kur'an'ın dirileri uyarmak için indirildiğini şöyle hatırlatır: **“(Ak-len ve fikren) diri olanları uyarması ve kâfirler hakkındaki o sözün (azabın) gerçekleşmesi için Kur'an'ı indirdik.”**⁴⁸

Kur'an-ı Kerim'in hayat kitabı olması, hayatımıza yön vermesi bize birtakım sorumluluklar yüklemektedir. Bu sorumlulukları şöyle ifade edebiliriz:

- ✓ Kur'an'ın indiriliş amacını kavramak.
- ✓ Kur'an'ın mesajlarını anlamaya çalışmak.
- ✓ Bu mesajları uygulamak.

Etkinlik

Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Şiirden yola çıkarak Kur'an'ın hayat kitabımız olması konusuna dair mesajlar çıkarınız.

...

İbret olmaz bize, her gün okuruz ezber de!
Yoksa, bir maksat aranmaz mı bu ayetlerde?
Lafzı muhkem yalnız, anlaşılan, Kur'an'ın:
Çünkü kaydında değil, hiçbirimiz ma'nânın:
Ya açar Nazm-ı Celîl'in, bakarız yaprağına;
Yahud üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'an bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için!

...

(Mehmet Akif Ersoy, Safahat, s. 153.)

47 Lokman suresi, 12 - 19. ayetler.

48 Yasin suresi, 70. ayet.

Okuma Metni

KUR'AN'LA DEĞİŞEN HAYATLAR

- 1) Steve 15 yaşında okulu bırakmış, kötü alışkanlıkları olan bir gençti. Tam bir boşluk içinde ve arayış hâlindeydi. Steve 1979 yılında birkaç aylığına Amerika'ya gitmişti. Burada iken Müslümanlarla ilgili bazı olaylar onu İslam'ı araştırmaya itti. Hemen bir Kur'an tercümesi alıp okumaya başladı.

Okudukça Kur'an'da yazanların kendisine yönelik olduğunu hissetti ve kendi kendine şöyle dedi: "Şunu yapma, bunu yapma" diyor Kur'an. Bu kitabı kim yazdıysa beni seyrediyor olmalı. Sanki benim yaptığım yanlış işleri kaydetmişti. Gizli yaptığımı zannettiğim şeylerin hepsi burada anlatılıyor."

Bu duygular Steve'i iyice İslam'a yaklaştırdı. Kur'an'da Hz. İsa (a.s.) ile ilgili bölümleri okudukça, Kur'an ona çok anlamlı geldi.

İngiltere'ye döndükten birkaç hafta sonra Steve bilgi almak için bir camiye gitti. Burada tanıştığı bu insanların davranışları da onu etkiledi ve Steve Müslüman olmaya karar verdi.

Eski arkadaşları Steve'in kısa süre sonra İslam'ı terkedip eski hayatına döneceğini zannettiler. Bu beklentilere ve söylemlere o şöyle cevap verdi: "Beni bir dağ başına tek başıma koysanız yine Müslüman olarak kalırım." Evet Steve Kur'an'la gerçek hayatı bulmuştu.

- 2) Hilary 18 yaşında üniversite eğitimi için Londra'ya gelir ancak kendini alışkın olmadığı bir ortamda bulur. Bu ortamda bazı kötü alışkanlıkların içinde, sadece zevklerin peşinde koşan biri hâline gelir.

Bir arkadaşı ona Kur'an'dan bahseder. Hilary bir Kur'an tercümesi alır, rastgele okumaya başlar ve karşısına Tekâsür suresi çıkar. Bu sure onu çok etkiler. Hilary bu surenin kendisinden bahsettiğini düşünür ve okumalarını ilerletir. Ölüm sonrası hayatı anlamaya yoğunlaşan Hilary sonunda kendisini sadece İslam'ın tatmin ettiğini anlar ve Müslüman olur.

- 3) Kur'an'la hayat bulanlardan biri de Tracy'dir. 49 yaşında Müslüman olan Tracy bu süreci kısaca şöyle anlatır: "Beni Müslüman yapan Kur'an'dır. Özellikle kadınlarla ilgili ayetler bir kadın olarak beni çok etkilemiştir. Kadının nasıl bir değer olduğunu ben bu ayetlerde açıkça gördüm."

- 4) John bir Katolik okulunda din dersi öğretmeniydi. Dersine girdiği öğrencilere İslam konusunu o anlatacaktı.

John İslam'ı anlatmak için ön hazırlık çalışmalarına Kur'an ile başladı. Bu süreci kendisi şöyle anlatır: "Kur'an'ı okumaya başladım. Amacım onu anlamaktı. Büyük bir dikkatle Kur'an'ı okudum hatta birkaç sayfa yorum da yazdım."

İlginç bir durumla karşılaştım. Okudukça kafamda oluşan soruların cevabını bir bir bulmaya başladım. Sonunda Kur'an'ın sıradan bir metin değil ilahî bir kitap olduğunu anladım. Artık inanmaktan başka yol kalmamıştı. Hiçbir Müslüman ile tanışmadan sadece Kur'an'ı okuyarak Müslüman olmuşum.”

(Yukarıdaki örnekler “Ali Köse'nin, Neden İslam'ı Seçiyorlar?” adlı eserinden derlenmiştir.)

- 5) İlkokulda okuyan Ayşe, yaz kursunda ilk kez Kur'an-ı Kerim ile tanışmıştı. Onun Kur'an'ı okuma çabası ve heyecanı evde herkesin dikkatini çekiyordu. Özellikle de henüz Kur'an'ı okuyamayan babası Ali Bey, kızının bu halinden çok mutluydu. Kızının bu çabası Ali Bey'i de cesaretlendirmişti. Ben de Kur'an okumayı öğrenmeliyim diyerek tanıdığı bir hocaya başvurdu.

Ali Bey hem Kur'an okumayı öğreniyor hem de hocayla birlikte okuduğu bölümlerin anlamı üzerine düşünüyordu. Bu süreç Ali Bey'in davranışlarına da yansımaya başlamıştı. Kur'an-ı Kerim'i öğrenme, okuma ve anlama sürecinin, kendisine nasıl hayat verdiğini Ali Bey şöyle itiraf ediyordu: “Kur'an okumayı öğrenmem öncelikle bana, tarif edemeyeceğim bir iç huzuru verdi. Hissettiğim bu huzur, bir takım yanlış davranışlarımla yüzleşmemi sağladı. Örneğin bazı kötü alışkanlık ve bağımlılıklarımı terk ettim. Önceden ailecek yaptığımız bir etkinliğimiz yoktu. Artık akşamları eve geldiğimde ailecek, Kur'an'dan bir bölümü anlamıyla birlikte okumak için toplanıyorduk. Böylece Kur'an-ı Kerim bize aile olduğumuzu da hatırlattı. Kısaca Kur'an'ı okumam, anlamaya çalışmam ve yaşantıma yansıtmam bana hayat verdi.”

(Gerçek hayattan uyarlanmıştır. Olaydaki şahıs isimleri değiştirilmiştir.)

Görsel 1.4: Kur'an'ın hayat kitabı olması okunup anlaşılmasını ve yaşanılmasını gerektirir.

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Davud, Hz. Süleyman

Kur'an-ı Kerim inanca, ibadete, ahlaka ve toplumsal konulara ilişkin mesajları verirken geçmişte yaşanmış bazı olaylara ve peygamberler gibi örnek kişilere özellikle değinir. Fakat bu noktada Kur'an'ın amacı tarihî bilgiler vermek değildir. Peygamberlerin hayatlarından örnekler anlatılırken temel amaç insanların ibret almasıdır. Kıssadan hisse almak demek, anlatılan örnek davranışları benimsemek ve yanlış davranışları terk etmektir.

Kur'an'da en çok bahsedilen topluluklardan biri İsrailoğulları'dır. İsrailoğulları'na çok sayıda peygamber gönderilmiştir. Bunlardan ikisi baba oğul olan Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman'dır (a.s.).

Hz. Davud (a.s.)

Hz. Davud (a.s.) yaklaşık olarak MÖ 1000 yıllarında yaşamıştır. Kral Tâlut'tan sonra İsrailoğulları'nın başına geçmiştir. Kendisine daha sonra peygamberlik verilmiş ve Zebur adlı kutsal kitap indirilmiştir.⁴⁹ Döneminde İsrailoğulları en güçlü zamanlarından birini yaşamıştır.⁵⁰

Bilgi Kutusu

Davud kelimesi İsrailoğulları'nın dili olan İbranicede "en çok sevilen kişi, göz bebeği" anlamına gelmektedir.

Hz. Davud'a (a.s.) ilişkin Kur'an'da anlatılan ilk kıssa Tâlut'un ordusunda katıldığı savaştır. Bu savaş sürecinde yaşanan olaylar ayetlerde özetle şöyle yer alır:⁵¹

İsrâiloğulları Hz. Musa'dan (a.s.) yıllar sonra içinde Câlut adlı bir savaşçının da bulunduğu orduyla karşı karşıya gelmişti. Bu orduyla mücadele edebilmek için İsrâiloğulları'ndan bir grup insan, peygamberlerine gelip kendilerine bir komutan vermesini istediler. Bunun üzerine peygamberleri onlar için bir komutan belirledi. Ayrıca onlardan savaştan kaçmalarını ve onu yalnız bırakmalarını istedi.

Onların çoğu emre uymayıp mücadeleden ve savaştan kaçtılar. Ayrıca birtakım gerekçeler öne sürerek Allah'ın (c.c.) emriyle gönderilen Tâlut adlı komutana karşı çıktılar. Peygamberleri onlara Tâlut'un Allah (c.c.) tarafından seçildiğini ve hem güçlü hem de bilgili biri olduğunu hatırlattı. Tâlut'un emrini dinlemedikleri için ordunun çoğu, savaşa katılmadı ve Tâlut az sayıdaki askeriyle düşmanın karşısına çıktı. Tâlut ve Hz. Davud (a.s.) hep birlikte şöyle dua ettiler: **"...Allah'ım! Bizi burada sonuna kadar sabırlı eyle, ayaklarımızı**

49 Nisa suresi, 163. ayet.

50 Komisyon, Yaşayan Dünya Dinleri, s. 213-214; İhsan Süreyya Sırma, Müslümanların Tarihi, C 1, s. 328 vd.

51 Bakara suresi, 246-251 ayetler.

sağlam kıl ve kâfirlere karşı bize yardım et."⁵² Hz. Davud (a.s.) düşmanın en güçlü askeri Câlut'u öldürdü ve Tâlut'un ordusu Allah'ın (c.c.) izniyle savaştan galip ayrıldı.⁵³

Etkinlik

Hz. Davud (a.s.) ile ilgili yukarıdaki kıssa imana, ahlaka ve hayata ilişkin önemli mesajlar içermektedir. Bu mesajları düşünelim ve örnek cümlede olduğu gibi aşağıya yazalım.

- Her işte üzerimize düşeni yapmalıyız. Sonra Allah'a (c.c.) sığınmalı ve onun yardımını istemeliyiz.
- .....
- .....

Yukarıdaki olaylardan sonra Hz. Davud (a.s.) İsrailoğulları'nın kralı olmuş ve kendisine peygamberlik verilmiştir.⁵⁴ Kur'an'da ayrıca Hz. Davud'a (a.s.) demirciliğin ve zırh yapımının öğrettiği anlatılır.⁵⁵ Nitekim sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de *"İnsanın yediğinin en güzeli kendi çalışıp kazandığıdır. Davud Peygamber de kendi elinin emeğiyle geçinirdi."*⁵⁶ buyurmuştur. Hz. Davud'un (a.s.) Kur'an'da anlatılan bu yönünden şu mesajları çıkarabiliriz:

- Bir kişi hangi konumda olursa olsun kazancının helal olmasına çok dikkat etmeli ve haksız kazançtan uzak durmalıdır.
- Toplumdaki örnek ve önder kişiler hem mütevazı hem de sorumlu davranmalıdır.

Her peygamberde olduğu gibi Hz. Davud'un (a.s.) hayatında da ibadetin, kulluğun özel bir yeri vardı. Rabb'imiz kitabımızda onun kulluğunu över ve şöyle buyurur: **"Sen onların söylediklerine sabret ve güçlü kulumuz Davud'u hatırla. Zira onun yönü hep Allah'a dönüktü."**⁵⁷ Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de onun namaza ve oruca olan bağlılığını şöyle anlatır: **"Allah'ın en çok sevdiği namaz ve oruç Davud'un namazı ve orucu idi. O gecenin yarısını uykuyla geçirirdi. Sonra kalkar ve gecenin üçte birini ibadete ayırırdı. Gecenin kalan altıda birlik kısmında da tekrar uyurdu. Davud bir gün oruç tutar bir gün tutmazdı."**⁵⁸

Peygamberimiz (s.a.v.) Kur'an'ı güzel okuyan arkadaşlarını överken de Hz. Davud'u (a.s.) örnek verir ve onun sesinin güzelliğini anlatırdı.⁵⁹ Onun öyle güzel sesi, Zebur okuyuşu, Allah'ı (c.c.) zikretmesi vardı ki Kur'an'da dağların, kuşların bile ona eşlik ettikleri anlatılır.⁶⁰

Hz. Davud'un (a.s.) Kur'an'da anlatılan bu özelliğinden şunları çıkarabiliriz:

- Ne olursak olalım kul olduğumuzu unutmamalıyız.
- Her türlü kulluk görevlerimizi en güzel, en istekli şekilde yerine getirmeye çalışmalıyız.

52 Bakara suresi, 250. ayet.

53 bk. İbn-i Kesir, el-Bidâye ve'n-Nihâye, C 2, s. 301 - 302; Abdurrahman Küçük, TDVİA "Câlut" maddesi, C 7, s. 38.-

54 bk. İbn-i Kesir, el-Bidâye ve'n-Nihâye, C 2, s. 300 - 301; Ömer Faruk Harman, TDVİA "Davud" maddesi, C 9, s. 21-24.

55 bk. Enbiya suresi, 70. ayet; Sebe suresi, 10 ve 11. ayet.

56 Buhari, Sahih, Buyu, 15.

57 Sâd suresi, 17. ayet.

58 bk. Buhari, Sahih, Teheccüd, 7.

59 bk. Buhari, Sahih, Fedâilü'l-Kur'an, 31.

60 Enbiya suresi, 79. ayet; Sad suresi 18-19. ayet.

Etkinlik

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Hz. Davud'un (a.s.) insanların içinde en güzel kulluk eden olduğunu söylemiş ve bize onun yaptığı şu duayı öğretmiştir:

“Allahım! Senden senin sevgini, seni sevenlerin sevgisini ve beni senin sevgine ulaştıracak amelleri yapmayı diliyorum. Allahım! Senin sevgini bana kendimden, ailemden ve dünyadaki bütün zevklerden üstün kıl!” (Tirmizi, Daavat, 72.)

Hz. Davud'un (a.s.) bu duasını okuyunuz ve ezberleyiniz.

Adalet, dinimizin üzerinde en çok durduğu konulardan biridir. Bu yüzden peygamberlerin hayatına dair örneklerde adalete ilişkin önemli mesajlar yer alır. Peygamberlerin hayatından aktarılan bu örnekler, adaletin insan hayatındaki yerini ve önemini etkili bir şekilde bize öğretir. Rabb'imizin Hz. Davud'a (a.s.) yönelik emirlerinden birinde bu ilke şöyle yer alır: **"Ey Davud! Biz seni yeryüzünde halife yaptık; onun için insanlar arasında adaletle hükmet. Nefsin isteklerine uyma, yoksa nefsine uyman seni Allah'ın yolundan saptırır..."**⁶¹

Hz. Davud (a.s.) Allah'ın (c.c.) bu emrine uyararak verdiği kararlarda adaletli olmaya çok dikkat etmiştir. Konuyla ilgili Hz. Davud'un (a.s.) başından geçen bir olayı Kur'an bize şöyle aktarır: Aralarında anlaşmazlık bulunan bazı kişiler gizlice Hz. Davud'un (a.s.) bulunduğu yere girerler. Hz. Davud (a.s.) bunun üzerine telaşa kapılır. Bu kişiler korkmamasını söyleyerek geliş sebepleri hakkında ona şu açıklamayı yaparlar: **"... Bir kısmımızın değerini haksızlık etmekle suçladığı kişileriz biz. Aramızda adalet ile hüküm ver, doğruluktan sapma ve bize de doğru yolu göster!"** İçlerinden biri aralarında tartışmaya yol açan olayı anlatarak konuşmaya şu şekilde devam eder: **"Şu adam benim kardeşim. Onun doksan dokuz koyunu, benim ise bir koyunum var. Kardeşim 'O tek koyunu da bana ver!' dedi ve tartışmada bana üstün geldi."** Davacıları dinleyen Hz. Davud (a.s.), kardeşinin tek koyununa el koymaya çalışan kişinin haksızlık yaptığına karar vermiştir. Ayrıca o, iman edip iyi davranışta bulunan kişiler dışında ortakların çoğunun birbirlerine haksızlık ettiğini onlara hatırlatmıştır. Hz. Davud (a.s.) hakka, adalete dikkat eden ortakların ise son derece az bulunduğu gerçeğini de vurgulamıştır. Hz. Davud (a.s.) bu olay ile sınındığını anlayınca Allah'tan af dileyip secdeye kapanmış ve en güzel şekilde ona yönelmiştir. Bu tutumundan dolayı Allah (c.c.) onu bağışlamış ve ona güzel karşılıklar vereceğini söylemiştir.⁶² Bu olay ile Hz. Davud'un (a.s.) adalet noktasındaki duruşunun sınındığını düşünebiliriz. O'nun, sonunda Allah'tan (c.c.) af dilemesini ise şu şekilde değerlendirebiliriz: O, adil bir hüküm vermek için çaba göstermiştir. Ancak karar verirken hatalı davranmış olabileceğini düşünerek yine de af dilemiştir. Sonuçta bu olay onun örnek kişiliğini bize göstermektedir.

Görsel 1.5: Hz. Davud (a.s.) güç ve adalet dengesini çok iyi kurmuş bir kişiydi.

61 Sad suresi, 26. ayet

62 bk. Sad suresi, 21-25. ayet.

Etkinlik

Hız. Davud (a.s.) ile ilgili anlatılanları dikkate alarak aşağıdaki cümleleri tamamlayalım.

1. Hız. Davud (a.s.) hem ..... hem de ..... idi.
2. Hız. Davud (a.s.) ve Câlut arasında geçen olaylar ..... suresinde anlatılır.
3. Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bize Hız. Davud'un (a.s.) ..... ve ..... olan bağlılığını örnek verir.

Hız. Süleyman (a.s.)

Hız. Süleyman (a.s.) Hız. Davud'un (a.s.) oğludur ve ondan sonra İsrailoğulları'nın hükümdarı olmuştur.⁶³ Aynı zamanda kendisine peygamberlik verilmiştir. Babası gibi onun döneminde de İsrailoğulları en güçlü zamanlarından birini yaşamıştır.⁶⁴

Rabb'imiz Hız. Süleyman'a (a.s.) bilgi, keskin bir zekâ ve pek çok üstün özellik vermiştir.⁶⁵ Hız. Süleyman'ın (a.s.) bu üstün yönüyle ilgili babası Hız. Davud (a.s.) ile arasında geçen şöyle bir olay anlatılır:⁶⁶

Bir koyun sürüsü geceleyin bir ekin tarlasına girip zarar verir. Bu davada Hız. Davud (a.s.) koyun sürüsünün ekin sahibine tazminat olarak verilmesine hükmeder. Hız. Süleyman (a.s.) ise bu davada şu kararı verir: Ekin tarlası sürü sahibine verilmeli ve sürü sahibi bu tarlaya bakıp zarar görmeden önceki hâline getirmelidir. Sürü ise tarla sahibinin sorumluluğuna verilmeli, o da tarlası kendisine sağlam teslim edilinceye kadar bu sürüye bakmalı ve sürünün ürünlerinden faydalanmalıdır. Hız. Davud (a.s.) oğlunun bu görüşünü beğenerek kendi görüşünden vazgeçer. Bu olay Hız. Süleyman'ın (a.s.) sahip olduğu düşünce gücünü göstermektedir. Ayrıca babasına, kendisinden farklı düşündüğünü açıklaması da onun güçlü kişiliğine işaret eder. Oğlunun düşüncesini doğru bularak kabul etmesi ise Hız. Davud'un (a.s.) örnek ahlakının bir yansımasıdır.

Hız. Süleyman (a.s.) Kur'an'da farklı yönleriyle bize anlatılır. Bu yönlerinden belki de en geniş anlatılanı onun hükümdarlığı ve bu süreçte yaptıklarıdır. Bu konuda Hız. Süleyman (a.s.) Allah'a (c.c.) şöyle yalvarmıştır: **“Rabb'im! Beni bağışla ve bana, benden sonra kimsenin ulaşamayacağı bir hükümlanlık ver. Şüphesiz sen sürekli bağışta bulunansın. ...”**⁶⁷ Allah (c.c.) onun bu duasını kabul etmiş ve tabiattaki pek çok varlığı onun emrine vermiştir.⁶⁸ Örneğin Sebe Kraliçesi ile Hız. Süleyman (a.s.) arasında geçen olaylar onun hükümdarlık dönemine yönelik ilginç özellikler taşır.

Sebe halkına ait haberleri Hız. Süleyman'a (a.s.) hüdhüd adlı bir kuş getirmiştir. Çünkü o kuşların dilinden anlayan biriydi.⁶⁹ Bir gün o, hüdhüd adlı kuşu göremeyince nerede olduğunu sordu. Daha sonra bu kuş çıkageldi ve **“Sebe halkından sana kesin bir haber getirdim.”** diyerek gördüklerini şöyle paylaştı: **“Onları bir kadın hükümdarın yönettiğini**

63 bk. Neml suresi, 16. ayet.

64 M. Asım Köksal, Peygamberler Tarihi, C 2, s. 205 vd.

65 bk. Neml suresi, 15 ve 16. ayet.

66 bk. Enbiya suresi 78 ve 79. ayet; Komisyon, Kur'an Yolu, C 3, s. 692; Ömer Faruk Harman, TDVİA, “Süleyman” maddesi, C 38, s. 56.

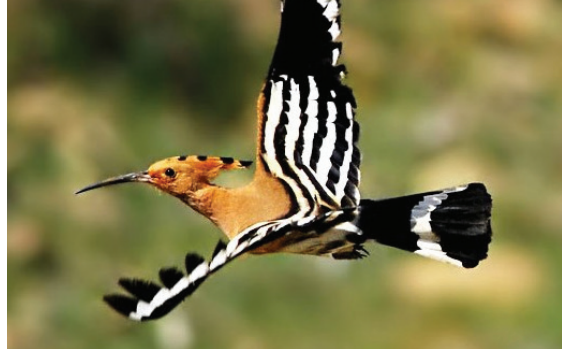
67 Sad suresi, 35. ayet.

68 bk. Sebe suresi, 12-14. ayetler; Sad suresi, 36-40. ayetler.

69 bk. Neml suresi, 16. ayet.

gördüm. O kadına her türlü imkân verilmiş. Ayrıca onun muhteşem bir tahtı var. Fakat onun ve halkının Allah'ı bırakıp güneşe secde ettiklerine şahit oldum. Şeytan onlara yaptıklarını süslü göstermiş, böylece de onları (doğru) yoldan alıkoymuştur. Bu yüzden onlar doğru yolu bulamıyorlar.”

Hüdhüdü dinleyen Hz. Süleyman (a.s.) onun getirdiği bu haberin doğruluğunu araştıracağını söyledi. Bunun için de Hüdhüd ile onlara bir mektup gönderdi. Sebe kraliçesi mektubu alınca hemen danışmanlarını topladı ve şöyle dedi: **“Beyler! Bana çok önemli bir mektup gönderilmiş. Mektup Süleyman’dan gelmekte ve Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla başlamaktadır. (Mektupta) ‘Bana üstünlük taslamayın ve teslim (Müslüman) olarak bana gelin!’ denilmektedir.”** Mektubun içeriğini danışmanlarıyla paylaşan kraliçe onlara ne yapmaları gerektiğini sordu. Onlar, güçlü ve dayanıklı olduklarını ancak kararın kraliçeye ait olduğunu söylediler. Sebe kraliçesi Hz. Süleyman’ın (a.s.) gücünden çekinerek şu kararı aldı: **“Ben bunlara bir hediye göndereceğim. Sonra bakacağım elçiler neyle geri dönecekler.”**

Görsel 1.6: Hz. Süleyman kıssasında bahsedilen hüdhüd kuşu

Elçiler hediyeleri getirip Hz. Süleyman’a (a.s.) sundular. Ancak o bu hediyeleri kabul etmedi ve Allah’ın verdiği nimetlerin yeterli olduğunu onlara hatırlattı. Hz. Süleyman (a.s.) gelen elçilere, teslim olmadıkları takdirde büyük ordularla üzerlerine geleceği mesajının kraliçe ve adamlarına iletilmesini emretti. Elçiler getirdikleri hediyeler ve yeni bir mesaj ile geri döndüler.

Hz. Süleyman (a.s.) bu uyarı karşısında, Sebe yöneticilerinin ve halkının gelip teslim olacağından emindi. Bu yüzden onlar gelmeden kraliçenin tahtının getirilmesini istedi. Yanındakilerden biri **“Ben onu göz açıp kapayıncaya kadar getiririm.”** diyerek bu teklife cevap verdi. Bu sözden hemen sonra Hz. Süleyman (a.s.) tahtı yanında gördü. Bunun Allah’ın bir nimeti olduğunu hatırlayarak şöyle dedi: **“... Bu şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni sınavan Rabb’imin bir lütfudur.”** Hz. Süleyman (a.s.) bu şekilde kraliçe ve adamlarını etkileyerek kısa sürede müslümanlığı kabul etmelerini arzuluyordu.

Olaylar tam da Hz. Süleyman’ın (a.s.) istediği gibi gelişti. Sebe kraliçesi gelince tahtını ve Hz. Süleyman’ın (a.s.) gücünü görüp hayretler içinde kaldı. Sonunda kraliçe şu şekilde kararını açıkladı: **“Rabb’im! Ben gerçekten kendime zulmetmişim. Artık Süleyman’la birlikte âlemlerin Rabbi olan Allah’a teslim oldum.”**⁷⁰

Yukarıda anlatılan olaylar bize yöneticilik gücünün nasıl kullanılacağını göstermektedir. Hz. Süleyman (a.s.) bu gücü insanları öldürmek, ülkeleri yıkmak için değil Allah’ın yoluna insanları davet etmek için kullanmıştır. Sebe kraliçesinin bu olaylardaki davranışları da güzel örnekler içermektedir. Onun önemli bir konuda çevresine danışması, gerçeği gördükten sonra kabul etmesi bu noktada dikkat çekmektedir.

70 Neml suresi, 20-44. ayetler.

Bilgi Kutusu

Sebe Yemen bölgesinde, milattan önce kurulmuş eski bir devlettir. Ayetlerde geçen Sebe kraliçesinin isminin ise Belkis olduğu söylenir.

Hız. Süleyman'ın (a.s.) hayatında dikkatimizi çeken yönlerden biri de hayvanlarla ilişkileridir. Yukarıda anlatıldığı üzere onun hüdhüd adlı kuşla konuşmaları bu konuda ilginç bir örnektir. Ayrıca Kur'an'da onun, bir karıncanın diğer karıncalara yaptığı uyarıyı anlayıp gülmesinden⁷¹ ve atlara olan sevgisinden de bahsedilir.⁷² Bu yönüyle de o sadece insanlara değil bütün varlığa olan derin sevgisi ve ilgisi ile dikkat çeker.

Bu üstün güç ve imkânlar karşılığında Allah (c.c.) Hız. Davud (a.s.) ve ailesinden şükretmelerini istemiştir.⁷³ Bu aileden biri olan Hız. Süleyman (a.s.) hep şükreden biri olmuş ve bütün bunların Allah'ın (c.c.) bir hediyesi olduğunu hiç unutmamıştır. O şükürünü şöyle dile getirmiştir: **"...Ey Rabb'im! Beni; bana ve ana babama verdiğin nimetlere şükretmeye ve razı olacağın salih ameller işlemeye sevk et ve beni rahmetinle salih kullarının arasına kat!"**⁷⁴

Kur'an'ı Kerim'de Hız. Süleyman'ın (a.s.) ölümüne de temas edilir. Ayete göre o, ayak-tayken vefat etmiş ve bir süre esasına dayanmış halde kalmıştır. Asasını bir kurt kemirmiş ve Hız. Süleyman'ın (a.s.) cesedi yere yıkılmıştır. Böylece onun vefat ettiği anlaşılmıştır. Ayetin sonunda bu olaydan yola çıkarak cinlerin gaybı bilemeyeceği bildirilmiştir.⁷⁵

Bu kıssadan çıkarılabilecek bazı dersleri şöyle sıralayabiliriz:

- Sahip olduğumuz yetkileri, imkânları Allah'ın (c.c.) razı olacağı şekilde kullanmalıyız ve kul olduğumuzu hiç unutmamalıyız.
- Bir karar alırken görüşüne güvendiğimiz kişilerle istişare etmeliyiz.
- Doğruluğunu araştırmadan bir konuda acele karar vermemeliyiz.

Etkinlik

Hız. Süleyman'ın (a.s.) hayatı ile ilgili öğrendiklerimizden hareketle aşağıdaki boşluklara örnekteki gibi cümleler yazınız.

- Hız. Süleyman'ın (a.s.) hayatı bize bilginin önemini hatırlatır.

- .....
- .....

71 Neml suresi, 18 - 19. ayetler.

72 Sâd suresi, 31 - 32. ayetler.

73 Sebe suresi, 13. ayet.

74 Neml suresi, 19. ayet. Ayrıca bk. Neml suresi 40. ayet.

75 Sebe suresi, 14. ayet; Komisyon, Kur'an Yolu, C 4, s. 422-423.

2. Sureleri Tanıyorum: İbrahim Suresi

Sure Hakkında Temel Bilgiler

- ✓ İki ayet dışında Mekke'de inmiştir.
- ✓ Mushafta 14. suredir ve 52 ayettir.
- ✓ Adını surenin 35. ayetinde geçen Hz. İbrahim'den alır.
- ✓ İnanca, ibadete ve ahlaka ilişkin konular anlatılır.⁷⁶

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) İslam'ı insanlara anlatırken çeşitli güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu güçlük ve baskı dönemlerinde o, Allah'ın (c.c.) yönlendirmesiyle örnek davranışlar sergilemiştir. İşte bu dönemlerde inen surelerden biri de İbrahim suresidir. Surenin ilk ayetinde Kur'an'ın niçin indirildiği bir kez daha Sevgili Peygamberimize (s.a.v.) hatırlatılır. Buna göre Kur'an insanları karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için indirilmiştir.

Bu surede özellikle iman konusu, inkârcıların inatçı tutumları ve karşılaşacakları kötü son geniş şekilde anlatılır. Örneğin 2. ayetin sonunda kâfirlere şiddetli azap hatırlatılır. Surenin hemen başından itibaren Hz. Musa'nın (a.s.) hayatından verilen örneklerle bu konu pekiştirilir. Surenin 9. ayetinin sonunda peygamberlerin bütün çabalarına karşı inkârcıların tepkisi şöyle aktarılır: “...Biz sizinle gönderileni inkâr ediyoruz. Bizi çağırdığınız şeyden de derin bir şüphe içindeyiz.” Bu yönüyle sure, Sevgili Peygamberimizi (s.a.v.) teselli ederken Mekkeli inkarcıları da uarmaktadır.

Sure boyunca sık sık değinilen bir konu da ahiret hayatıdır. 3. ayette dünya hayatını ahirete tercih edenlerin içine düştükleri yanlış tutum vurgulanır. Diğer ayetlerde ise cennet nimetlerine ve cehennem azabına ilişkin bilgiler yer alır. Örneğin 23. ayette cenneti kazananları bekleyen nimetlere değinilirken, 49. ayet ve devamında cehennem azabından sahneler anlatılır.

Surede ibadete dair emirler de yer alır. Örneğin 31. ayette namaz ibadeti tekrar inananlara hatırlatılır. Ahlak konuları da surede değinilen hususlardandır. 7. ayette yer alan şükür, 31. ayette yer alan yardımlaşma konuları bu noktada dikkatimizi çeker.

Surenin 35. ayeti ve devamında Hz. İbrahim (a.s.) ile ilgili konular yer alır. Bu bölümde özellikle Hz. İbrahim'in (a.s.) Kâbe çevresinde yaptığı dualar dikkatimizi çeker.

Surenin 22. ayetinde şeytanın itirafı bize aktarılır. Buna göre şeytan kendisinin insanları kandırdığını ve aslında insanlar üzerinde bir gücünün bulunmadığını açıkça itiraf eder. O insanları kötülük için kışkırtmış, insanlar da bu tuzağa düşmüştür. Bu ayetle bize kötülükler karşısında bilinçli hareket etmemiz hatırlatılır.

Surenin 24. ayetinde de ilginç bir benzetme yer alır. Rabb'imiz bu ayette ve devamında güzel sözü, kökü sağlam, dalları güzel ve her zaman meyve veren bir ağaca benzetir. Ayeteki güzel söz ile tevhidin, imanın veya Kur'an'ın kastedildiği söylenmiştir. Buradaki güzel

⁷⁶ Zemahşeri, el-Keşşâf, C 3, s. 360; Beydâvi, Envâru't-Tenzil, C 3, s. 192; Emin Işık, TDVİA “İbrâhim Suresi” maddesi, C 21, s.351-352.

sözü iman olarak anladığımızda, sağlam ve köklü bir inancın, kökü sağlam bir ağaç gibi hayatımıza güzellikler katacağı sonucunu çıkarabiliriz. Buradaki sözü gerçek anlamıyla da anlayabiliriz. Buna göre sözlerimiz, konuşmalarımız son derece bilinçli olmalı, gerçeğe dayanmalı ve her zaman olumlu, güzel sonuçlar ortaya çıkarmalıdır. Aynı ayetlerin devamında kötü söz ise köksüz, kurumuş, hiçbir dayanağı olmayan ağaca benzetilir.

Bizim için son derece önemli mesajlar içeren bu sure, ilk ayetinde olduğu gibi Kur'an'ın amacını ortaya koyan şu ayet ile biter: **“Bu Kur'an, kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir.”**

Görsel 1.7: İbrahim suresinde güzel bir söz, güzel bir ağaca benzetilerek iman ve ahlaka ilişkin önemli mesajlar verilir.

Bilgi Kutusu

Namazların son oturuşunda yani selam vermeden hemen önce okuduğumuz **“Rabbenağfirli”** duası bu surenin 41. ayetinde yer almaktadır.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

“Rabb'imiz! Hesap görülecek günde, beni, ana babamı ve inananları bağışla!”

İbrahim Suresinin Temel Konuları

Ayetler	Konular
1 - 4	<ul style="list-style-type: none"> - Kur'an'ın insanları doğru yola iletmek için indirilmesi. - Bu çağrıya uymayanların, ahireti unutup dünyayı tercih edenlerin ve insanları yanlışla saptıranların kötü sonu. - Peygamberlerin kendi toplumunun diliyle gerçekleri açıklaması.
5 - 12	<ul style="list-style-type: none"> - Hz. Musa (a.s.) ve önceki peygamberlerin kavimleriyle ilişkileri. - Önceki topluluklara Allah'ın (c.c.) verdiği imkânlar ve bu toplumların peygamberlerinin çağrısına karşı gelmeleri. - Peygamberlerin bütün engellemelere, işkencelere rağmen Allah'ın (c.c.) mesajlarını insanlara ulaştırmak için çabalamaları.
13 - 21	<ul style="list-style-type: none"> - Sapıtmış toplumların peygamberlerine yönelik tehditleri. - Yapılan bütün tehdit ve işkencelerin boşa çıkması ve kâfirlerin başarısızlığa uğraması. - Allah'ın (c.c.) Bu toplumlara vereceği cezalar.
22	<ul style="list-style-type: none"> - Şeytanın insanları kandırmasına dair itirafı. - İnsanların akıllarını ve iradelerini kullanmayarak şeytanın tuzaklarına düşmesi.
23	<ul style="list-style-type: none"> - İman edip buna uygun güzel davranış sergileyenlerin cennetle ödüllendirileceği.
24 - 27	<ul style="list-style-type: none"> - Güzel sözün güzel bir ağaca benzetilmesi. - Kötü sözün köksüz ve faydasız bir ağaca benzetilmesi.
28 - 30	<ul style="list-style-type: none"> - Allah'ın (c.c.) verdiği imkânları yanlış kullanıp inkâr edenlerin ve insanları saptıranların cehennemle cezalandırılacağı.
31 - 34	<ul style="list-style-type: none"> - Ölmeden, hesap vakti gelmeden önce namazın en güzel şekilde kılınması. - Tabiattaki her şeyi bizim hizmetimize uygun yaratan ve bize sayamayacağımız kadar nimet veren Allah'ın (c.c.) unutulmaması. - Sahip olduklarımızı çevremizle paylaşmak.
35 - 41	<ul style="list-style-type: none"> - Hz. İbrahim'in Kâbe'de, Mekke ve ailesi için yaptığı dualar.
42 - 51	<ul style="list-style-type: none"> - Zalimlerin her yaptığından Allah'ın (c.c.) haberdar olması. - Zalimlerin ahirette şiddetli bir şekilde azaba uğrayacağı. - Zalimlerin ahiretteki pişmanlıklarının fayda vermeyeceği.
52	<ul style="list-style-type: none"> - Bu ayetlerin bütün insanlar için uyarı ve mesaj taşıdığı. - Allah'ın (c.c.) tek ilah olduğunun kesin bilinmesi gerektiği. - İnsanların aklını kullanıp uyarıları dikkate almaları gerektiği.

İbrahim Suresinin Meali

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (1-2) Elif Lâm Râ. Bu Kur'an, Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, mutlak güç sahibi ve övgüye layık, göklerdeki ve yerdeki her şey kendisine ait olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır. Şiddetli azaptan dolayı vay kâfirlerin hâline.
- (3) Dünya hayatını ahirete tercih edenler, (insanları) Allah'ın yolundan çevirip onu eğri ve çelişkili göstermek isteyenler var ya, işte onlar derin bir sapıklık içindedirler.
- (4) Biz her peygamberi, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki onlara (Allah'ın emirlerini) iyice açıklasın. Allah dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. O mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (5) Andolsun, Musa'yı da, "Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar ve onlara Allah'ın (geçmiş milletleri cezalandırdığı) günlerini hatırlat." diye ayetlerimizle gönderdik. Şüphesiz bunda çok sabreden, çok şükreden herkes için ibretler vardır.
- (6) Hani Musa kavmine, "Allah'ın size olan nimetini anın. Hani o sizi, Firavun ailesinden kurtarmıştı. Onlar sizi işkencenin en ağırına uğrattıyorlar, oğullarınızı boğazlayıp kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı. İşte bunda size Rabb'inizden büyük bir imtihan vardır." demişti.
- (7) Hani Rabb'iniz şöyle buyurmuştu: "Andolsun, eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir."
- (8) Musa şöyle dedi: "Siz ve yeryüzünde bulunanların hepsi nankörlük etmeniz de gerçek şu ki Allah her bakımdan sınırsız zengindir, övgüye layık olandır."
- (9) Sizden önceki Nuh, Âd, ve Semud kavimlerinin ve onlardan sonrakilerin –ki onları Allah'tan başkası bilmez- haberi size gelmedi mi? Onlara peygamberleri mucizeler getirdiler de onlar (öfkeden parmaklarını ısırarak için) ellerini ağızlarına götürüp "Biz sizinle gönderileni inkâr ediyoruz. Bizi çağırdığınız şeyden de derin bir şüphe içindeyiz." dediler.
- (10) Peygamberleri dedi ki: "Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şüphe mi var? (Hâlbuki) O, günahlarınızı bağışlamak ve sizi belli bir zamana kadar ertelemek için sizi (imana) çağırıyor. Onlar, "Siz de bizim gibi sadece birer insansınız. Bizi babalarımızın taptıklarından alıkoymak istiyorsunuz. Öyleyse bize apaçık bir delil getirin." dediler.
- (11) Peygamberleri onlara dedi ki: "Biz ancak sizin gibi birer insanız. Fakat Allah kullarından dilediğine (peygamberlik) nimetini bahşeder. Allah'ın izni olmadıkça bizim size bir delil getirmemiz haddimize değil. Müminler ancak Allah'a tevekkül etsinler."

- (12) “Allah bize yollarımızı dosdoğru göstermişken biz ne diye ona tevekkül etmeyelim? Bize yaptığınız eziyete elbette katlanacağız. Tevekkül edenler yalnız Allah’a tevekkül etsinler.”
- (13) İnkâr edenler peygamberlerine, “Andolsun ya sizi yurdumuzdan çıkaracağız ya da bizim dinimize dönersiniz.” dediler. Rableri de onlara şöyle vahyetti: “Biz zalimleri mutlaka yok edeceğiz.”
- (14) “Onlardan sonra sizi elbette o yere yerleştireceğiz. Bu, makamımdan korkan ve tehdidimden sakınan kimseler içindir.”
- (15) Peygamberler Allah’tan yardım istediler ve her inatçı zorba hüsrana uğradı.
- (16) Hüsranın ardından da cehennem vardır. Orada kendisine irinli su içirilecektir.
- (17) Onu yudumlamaya çalışacak fakat boğazından geçiremeyecektir. Ona her yönden ölüm gelecek fakat ölmeyecek, arkasından da şiddetli bir azap gelecektir.
- (18) Rablerini inkâr edenlerin durumu şudur: Onların işleri, fırtınalı bir günde rüzgârın şiddetle savurduğu küle benzer. (Dünyada) kazandıkları hiçbir şeyin (ahirette) yararını görmezler. İşte bu derin sapıklıktır.
- (19 - 20) Allah’ın gökleri ve yeri hak ve hikmete uygun olarak yarattığını görmedin mi? Dilerse sizi giderir ve yeni bir halk getirir. Bu Allah’a hiç de güç gelmez.
- (21) İnsanların hepsi Allah’ın huzuruna çıkacak ve güçsüzler büyüklük taslayanlara diyecek ki: “Şüphesiz bizler size uymuştuk, şimdi siz az bir şey olsun Allah’ın azabından bizi koruyabilecek misiniz?” Onlar da “Eğer Allah bizi doğru yola erdirtseydi biz de sizi doğru yola erdirtirdik. Şimdi sızlansak da, sabretsek de bizim için birdir. Artık bizim için hiçbir kurtuluş yoktur.” derler.
- (22) İş bitirilince şeytan da diyecek ki: “Şüphesiz Allah size gerçek olanı söz verdi. Ben de size söz verdim ama yalancı çıktım. Zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi çağırdım, siz de hemen bana geliverdiniz. O hâlde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Şüphesiz ben, daha önce sizin, beni Allah’a ortak koşmanızı kabul etmemiştim. Şüphesiz, zalimlere elem dolu bir azap vardır.”
- (23) İnanan ve salih ameller işleyenler, rablerinin izniyle, ebedî kalacakları ve içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokulacaklardır. Oradaki esenlik dilekleri selamdır.

- (24) Görmedin mi Allah güzel bir sözü nasıl misal getirdi? (Güzel bir söz), kökü sağlam, dalları göğe yükselen bir ağaç gibidir.
- (25) Bu ağaç Rabb'inin izniyle her zaman meyvesini verir. Öğüt alsınlar diye Allah insanlara misaller getirir.
- (26) Kötü bir sözün durumu da yerden koparılmış, ayakta durma imkânı olmayan kötü bir ağacın durumu gibidir.
- (27) Allah, iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sabit bir sözle sağlamlaştırır, zalimleri ise saptırır. Allah dilediğini yapar.
- (28-29) Allah'ın nimetini küfre değişenleri ve kavimlerini helak yurduna, yaslanacakları cehenneme sürükleyenleri görmedin mi? O ne kötü duraktır!
- (30) Allah'ın yolundan saptırmak için ona ortaklar koştular. De ki: "Bir süre daha faydalanın. Çünkü varışınız ateşedir."
- (31) İnanan kullarıma söyle, namazı dosdoğru kılsınlar, hiçbir alışveriş ve dostluğun bulunmadığı bir gün gelmeden önce kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden Allah yolunda gizlice ve açıktan harcasınlar.
- (32) Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten yağmur indiren ve onunla size rızık olarak türlü meyveler çıkaran, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri emrinize veren, nehirleri de hizmetinize sunandır.
- (33) O, âdetleri üzere hareket eden güneşi ve ayı sizin hizmetinize sunan, geceyi ve gündüzü sizin emrinize verendir.
- (34) O, istediğiniz şeylerin hepsinden size verdi. Eğer Allah'ın nimetlerini saymaya kalkışsanız sayamazsınız. Şüphesiz insan çok zalimdir, çok nankördür.
- (35) Hani İbrahim demişti ki: "Rabb'im! Bu şehri güvenli kıl, beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut."
- (36) "Rabb'im! Çünkü o putlar insanlardan birçoğunu saptırdılar. Artık kim bana uyarsa o bendendir. Kim de bana karşı gelirse şüphesiz sen çok bağışlayan, çok merhamet edensin."
- (37) "Rabb'imiz! Ben çocuklarımdan bazısını, senin kutsal evinin (Kâbe'nin) yanında ekin bitmez bir vadiye yerleştirdim. Rabb'imiz! Namazı dosdoğru kılmaları için (böyle yaptım). Sen de insanlardan bir kısmının gönülleri onlara meylettir, onları ürünlerden rızıklandır, umulur ki şükrederler."
- (38) "Rabb'imiz! Şüphesiz sen, gizlediğimizi de, açığa vurduğumuzu da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."
- (39) "Hamd, iyice yaşlanmış iken bana İsmail'i ve İshak'ı veren Allah'a mahsustur. Şüphesiz Rabb'im duayı işitendir."

- (40) “Rabb'im! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabb'imiz! Duamı kabul eyle.”
- (41) “Rabb'imiz! Hesap görülecek günde, beni, ana babamı ve inananları bağışla.”
- (42) Sakın, Allah'ı zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma! Allah onları ancak, gözlerin dehşetle bakakalacağı bir güne erteliyor.
- (43) O gün başlarını dikerek (çağırıldıkları yere doğru) koşarlar. Gözleri kendilerine bile dönmez, kalpleri de bomboştur.
- (44) (Ey Muhammed!) İnsanları, kendilerine azabın geleceği gün ile uyar. Zira o gün zalimler, “Ey Rabb'imiz! Yakın bir süreye kadar bizi ertele de senin çağrına uyalım ve peygamberlerin izinden gidelim.” diyecekler. Onlara şöyle denilecek: “Daha önce siz, sonunuzun gelmeyeceğine yemin etmiş miydiniz?”
- (45) “Kendilerine zulmedenlerin yerlerinde oturdunuz. Onlara ne yaptığımız ise size belli olmuştu. Size misaller de vermiştik.”
- (46) Onlar gerçekten tuzaklarını kurmuşlardı. Tuzakları yüzünden dağlar yerinden oynayacak olsa bile, tuzakları Allah katındadır (Allah onu bilir).
- (47) Sakın Allah'ın, peygamberlerine verdiği sözden cayacağını sanma! Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, intikam sahibidir.
- (48) O gün yer, başka bir yere, gökler de başka göklere dönüştürülür ve insanlar bir ve kahhar (her şeyin üzerinde yegâne hâkim) olan Allah'ın huzuruna çıkarlar.
- (49) O gün, suçluları zincirlere vurulmuş olarak görürsün.
- (50) Gömlikleri katrandandır. Yüzlerini de ateş bürüyecektir.
- (51) Allah herkese kazandığının karşılığını vermek için böyle yapar. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk görendir.
- (52) Bu Kur'an; kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir.

Surede Çıkarılabilecek Mesajlar

- Ahirete iman en önemli ilkelerden biridir. Ahireti inkâr kişiyi çok yanlış yollara sürükler.
- Kişi iyi bir kul ve iyi bir insan olarak sonsuz mutluluğu elde etmeye çalışmalı; cehennem azabından kurtulmak için çabalamalıdır.
  - Doğru ve düzgün bir yaşam için hem özü hem sözü güzel bir insan olmak gerekir.
  - Şeytanın tuzakları aslında etkili değildir. İnsan aklını ve iradesini doğru kullanarak bu tuzaklardan korunabilir.
  - Doğru yolda sabırla yürümeye devam eden Peygamberler ve arkadaşları sonunda kazananlar olmuştur.

Etkinlik

Aşağıdaki konulardan bahseden ayeti İbrahim suresinin mealinden bulalım ve karşısına yazalım.

Konu	Ayet
Yardımlaşma	
Şükür	
Namaz	
Dua	
Cennet	
Cehennem	
Kur'an	
Hz. İbrahim ve Ailesi	
Hz. Musa	

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum: İsra 24

Ana baba hakkı dinimizin en çok üzerinde durduğu konulardan biridir. Hatta Kur'an-ı Kerim'de Allah'a (c.c.) ibadet etmek ve ona şirk koşturmamaktan hemen sonra ana babaya en güzel şekilde davranma emri gelir.⁷⁷ Bir ayette Rabb'imiz ana babamıza nasıl davranmamız gerektiğini ise şöyle hatırlatır: **“Rabb'in, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, ana babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa sakın onlara ‘Öf!’ bile deme, onları azarlama, onlara tatlı ve güzel söz söyle.”**⁷⁸

⁷⁷ Bakara suresi, 83. ayet; Nisa suresi, 36. ayet; En'am suresi, 151. ayet.

⁷⁸ İsra suresi, 23. ayet.

Ana babamıza karşı sorumluluklarımızdan biri de onlar için dua etmektir. Onlar bizim için hayatları boyunca fedakârlıkta bulunmuşlardır. Bu yüzden Rabb'imiz onlar için İsrâ suresi 24. ayette şöyle dua etmemizi emreder:

رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ط

“...Rabb'im! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara (ana babama) acı!”

Etkinlik

- 1) Yukarıdaki duayı anlamıyla birlikte okuyup ezberleyiniz.
- 2) Bu duayı örnek alarak içerisinde ana babanızla ilgili dilekelerinizin yer aldığı başka bir dua yazınız.

Görsel 1.8: Ana babaya karşı saygı ve sevgi, en önemli kulluk ve insanlık görevlerinden biridir.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Din, İman, Tevhid, İtaat

Yüce Kitabımızda bazı kavramlar sıkça kullanılmaktadır. Din, iman, tevhid ve itaat bu kavramlar arasında yer alır. Bu kavramları sözlükten öğrenebiliriz. Ancak Kur'an'da bu kavramlar daha geniş anlamlara gelmektedir.

Din

Sözlükte “din” kelimesi “âdet, durum, ceza, ödül, itaat” anlamlarında kullanılır. Bir kavram olarak dini şöyle tanımlayabiliriz: **“Akıl sahiplerini kendi arzuları ile bizzat hayırlara sevk eden ilahî nizam, Allah (c.c.) tarafından konulmuş ve insanları ona ulaştıran bir yoldur.”**⁷⁹ Bu tanımда dikkatimizi çeken noktalar şunlardır:

- Din, Allah'a dayanır. Yani insanların din ortaya koyma yetkileri ve güçleri yoktur. Nitekim Rabb'imiz bir ayette bu gerçeği şöyle açıklar: **“İyi bilin ki halis (gerçek) din yalnız Allah'ındır...”**⁸⁰
- Din akıl sahiplerini ve aklını kullananları iyiye, güzele ve doğruya yönlendirir.
- Dine girmek ve dinî kuralları uygulamak, kişinin bunları istekli ve bilinçli bir şekilde kabul etmesine bağlıdır. Çünkü **“Dinde zorlama yoktur...”**⁸¹
- Din bir nizamdır yani inanç, ibadet, ahlak ve hukuktan oluşan kurallar bütünüdür. Bu yüzden din sadece bir kurala veya uygulamaya indirgenemez. Bu yüzden Rabb'imiz şu uyarıyı yapar: **“Dinlerini bölüp gruplara ayrılanlar var ya, senin onlarla hiçbir alakan yoktur. Onların işi ancak Allah'a kalmıştır. Sonra Allah onlara yaptıklarını bildirecektir.”**⁸²

Kur'an'da “din günü” (yevmü'd-din) kelimesi de sıkça geçmektedir. Buradaki din kelimesi “karşılık, ahiret” gibi anlamlara gelmektedir.⁸³

Yüce Kitabımız din kavramını İslam ile özdeşleştirir. Buna göre **“Allah katında din kesinlikle İslam'dır...”**⁸⁴ Dolayısıyla **“Kim İslam'dan başka bir din arama çabasına girerse bu kendisinden asla kabul edilmeyecektir...”**⁸⁵ Hz. Âdem'den (a.s.) başlayarak bütün peygamberlerin anlattığı din de İslam'dır. Örneğin Hz. Nuh (a.s.) kavmine **“...Bana Müslümanlardan biri olmam emredildi.”**⁸⁶ diye seslenir. Başka bir ayette ise bu gerçek şöyle açıklanır: **“... O size, hem daha önce hem de bu Kur'an'da Müslümanlar adını verdi...”**⁸⁷ Hz. İbrahim'in (a.s.) dini hakkında tartışanlara da Rabb'imiz bu gerçeği hatırlatır: **“İbrahim ne Yahudi idi ne de Hristiyan. O, tek Allah'a inanmış bir Müslümandı...”**⁸⁸ Hz. İsa'nın (a.s.) yanındaki havariler de bu durumu şöyle dile getirmiştir: **“... Allah'a inandık, şahit ol ki biz Müslümanlarız.”**⁸⁹

79 MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 59 – 60; Komisyon, Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 121-122.

80 Zümer suresi, 3. ayet.

81 Bakara suresi, 256. ayet.

82 En'am suresi, 159. ayet.

83 Komisyon, Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 122-123.

84 Âl-i İmran suresi, 19. ayet.

85 Âl-i İmran suresi, 85. ayet.

86 Yunus suresi, 72. ayet.

87 Hac suresi, 78. ayet.

88 Âl-i İmran suresi, 67. ayet.

89 Âl-i İmran suresi, 52. ayet.

Rabb'imiz, dinimizi mükemmel hâle getirdiğini bize Kur'an'da bildirir. “... **Bugün sizin için dininizi mükemmel hâle getirdim, size nimetimi tamamladım, sizin için din olarak da İslam'ı seçtim...**”⁹⁰ Buna göre din, temel ilkeleri ve hükümleri açısından eksiksizdir. Bu yüzden dini değiştirmek, bozmak, dinin hükümlerine eklemeye bulunmak mümkün değildir. İnsana düşen dini doğru kaynaklardan hareketle ve düşünme gücünü kullanarak anlamak ve uygulamaktır.

Etkinlik

İçinde din kelimesi geçen ve günlük dilimizde kullandığımız özdeyiş, dua, atasözü şeklindeki cümleleri bulunuz ve aşağıda boş bırakılan yerlere örnekteki gibi yazınız.

- Allah (c.c.) dinden imandan ayırmasın!

- _____
- _____
- _____

İman

İman kelimesi sözlükte inanmak, güven içinde olmak, güvenmek anlamında kullanılır. Bir kavram olarak iman “Allah’tan alıp din adına tebliğ ettiği kesinlik kazanan hususlarda peygamberleri tasdik etmek ve onlara inanmak” anlamına gelir.⁹¹ İman eden kişiye mü’min denir. Kur’an’da imanın zıddı olarak daha çok “küfür”, inanmayanlar için de “kâfir” kelimesi kullanılır.

Tanımdan yola çıkarak iman kavramıyla ilgili şu hususlar dikkatimizi çeker:

- Dinin temelinde iman kavramı yer alır.
- İman etmemiz gereken esaslar vahiyle peygamberlere bildirilmiştir. Bu yüzden neye iman edeceğimizi Kur’an’dan ve Sevgili Peygamberimizden (s.a.v.) öğreniriz. Bir ayette bu esasların bir kısmına şöyle işaret edilir: “**Peygamber, Rabb’inden kendisine indirilene iman etti, mü’minler de (iman ettiler). Her biri; Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler...**”⁹²

Kur’an’da iman konusu geniş bir şekilde anlatılır. Bu noktada önemli olan imanın gönle, kalbe tam olarak yerleşmesidir. Çünkü Allah (c.c.) şöyle buyurur: “**Bedeviler ‘İman ettik.’ dediler. De ki: ‘İman etmediniz. (Öyle ise, ‘İman ettik.’ demeyin.) Fakat ‘Boyun eğdik.’ deyin. Henüz iman kalplerinize girmede...**”⁹³

90 Mâide suresi, 3. ayet.

91 MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 167 – 168; Bekir Topaloğlu-İlyas Çelebi, Kelam Terimleri Sözlüğü, s. 155.

92 Bakara suresi, 285. ayet.

93 Hucurat suresi, 14. ayet.

Rabb'imiz sık sık iman kavramı ile güzel davranışları birlikte zikreder. Örneğin bir ayette şöyle buyurur: **“İman edip salih ameller işleyenler ise cennetliklerdir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.”**⁹⁴ Buradan hareketle müminlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiği Kur'an'da ayrıntılı anlatılır. Buna göre müminler;

- ✓ Namazı bilinçli ve devamlı bir şekilde kılmalıdır.
- ✓ Faydasız işlerden ve boş sözlerden uzak durmalıdır.
- ✓ Zekatı vermelidir.
- ✓ İffet ve namuslarını korumalıdır.
- ✓ Güvenilir olmalı ve sözlerinde durmalıdır.⁹⁵

Kur'an'da iman konusunda dikkat çekilen bir nokta da bir başkasının imanı hakkında karar vermemektir. Buna göre bir kişinin imana sahip olup olmadığının kararını Allah (c.c.) verecektir. Çünkü Rabb'imiz şu uyarıyı yapar: **“Ey iman edenler! Allah yolunda sefere çıktığınız zaman, gerekli araştırmayı yapın. Size selam veren kimseye, dünya hayatının geçici menfaatine (ganimete) göz dikerek ‘Sen mü’min değilsin.’ demeyin...”**⁹⁶ Sevgili Peygamberimiz de (s.a.v.) bir kişinin Müslüman kardeşine “ey kâfir” gibi söylemlerde bulunmasının çok tehlikeli olduğunu söylemiştir.⁹⁷

Etkinlik

قُلْ أَمِنْتُ بِإِ فَاسْتَقِمَّ

Sahabilerden biri Sevgili Peygamberimiz'e (s.a.v.) gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Resulü! Bana İslam hakkında öyle bir şey söyle ki artık bu konuda başka birine soru sorma ihtiyacı hissetmeyeyim. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Allah'a inandım de! Sonra dosdoğru, düzgün bir hayat yaşa.”**

(Müslim, İman, 62.)

Bu hadisten yola çıkarak iman kavramını ve imanın önemini arkadaşlarınızla konuşunuz.

Tevhid

Dinin temelinde imanın yer aldığını daha önceden görmüştük. İmanın temelinde de tevhid inancı vardır. Tevhid sözlükte birlemek, bir şeyin bir olduğuna hükmetmek anlamına gelir. Kavram olarak ise tevhid **“Allah Teâlânın zatını, akılların tasavvur edebileceği, zihinlerin ve fikirlerin canlandırabileceği her şeyden uzak tutmaktır.”**⁹⁸ Buna göre tevhid

94 Bakara suresi, 82. ayet

95 Müminün suresi, 1-10. ayetler.

96 Nisa suresi, 94. ayet.

97 Buhari, Edeb, 73.

98 Cürçânî, et-Târifât, s. 73; MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 365 – 366; Ahmed Saim Kılavuz, Ana Hatlarıyla İslam Akaidi ve Kelama Giriş, s. 243.

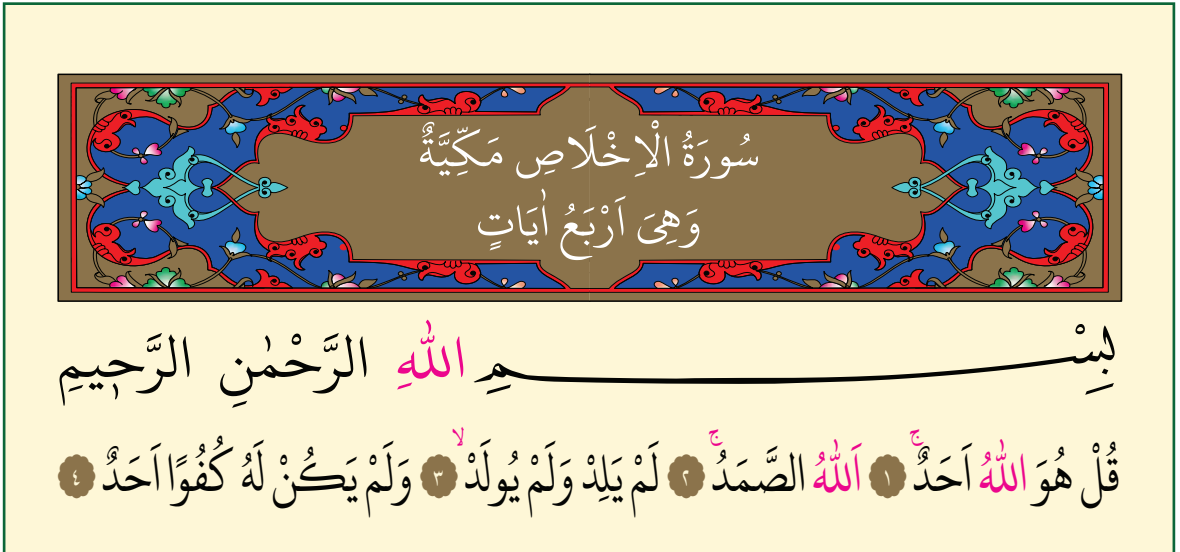
Allah'ın (c.c.) ilah olduğunu kabul etmek, onun birliğine inanmak ve ona hiçbir şeyi ortak koşmamakla gerçekleşir.⁹⁹ Allah'ı birleyen kişiye “muvahtit” denir. Tevhid kavramının zıddı Allah'a ortak koşmak anlamında “şirk”; muvahtidin zıddı ise ortak koşan anlamında “müşriktir”.

Bir kişinin İslam'ı kabul ettiğinin ilk göstergesi kelime-i tevhidi¹⁰⁰ veya kelime-i şehadet-i¹⁰¹ söylemesidir. Kelime-i tevhid veya kelime-i şahadette de öncelikle ifade edilen Allah'ın (c.c.) bir ve eşsiz olduğudur.

Kur'an'da Allah'ın (c.c.) tek olduğu, ona kesinlikle ortak koşulmaması gerektiği sık sık vurgulanır ve şöyle buyrulur: “**Sizin ilahınız bir tek ilahtır. Ondan başka ilah yoktur. O Rahmandır, Rahîmdir.**”¹⁰²

Tevhide aykırı düşüncelere de Kur'an dikkat çeker ve şu uyarıyı yapar: “... **Öyleyse Allah'a ve peygamberlerine iman edin, 'Allah üçtür.' demeyin. Kendi iyiliğiniz için buna son verin. Allah ancak bir tek ilahtır. O çocuk sahibi olmaktan uzaktır. Gökdaki her şey, yerdeki her şey onundur. Vekil olarak Allah yeter.**”¹⁰³ Rabb'imiz Sevgili Peygamberimizden de (s.a.v.) sahip olduğu tevhid inancını şöyle dillendirmesini ister: “... **De ki: O, ancak tek bir ilahtır ve şüphesiz ben sizin Allah'a ortak koştuğunuz şeylerden uzağım.**”¹⁰⁴

Tevhid inancını en iyi anlatan sure İhlas suresidir. Bu yüzden surenin bir adı da tevhid suresidir.¹⁰⁵

Görsel 1.9: Tevhid konusunun anlatıldığı İhlas suresi.

99 Komisyon, Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 660.

100 “Lâ ilâhe illallah Muhammedü'r-Rasûlullah” demektir. “Allah'tan başka ilah yoktur Muhammed onun elçisidir.” anlamına gelir.

101 “Eşhedü ellâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Rasûlüh” demektir. “Ben şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, yine şahitlik ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.” anlamına gelir.

102 Bakara suresi, 163. ayet.

103 Nisa suresi 171. ayet.

104 En'am suresi 19. ayet.

105 Râzi, Mefâtihu'l-Gayb, C 32; s. 175; Komisyon, Kur'an Yolu, C 5, s. 713.

Etkinlik

“De ki: Ey kitap ehli! Bizimle sizin aranızda ortak bir söze gelin: Yalnız Allah’a ibadet edelim. Ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah’ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilah edinmesin. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse deyin ki: Şahit olun, biz Müslümanlarız.”

(Âl-i İmran suresi, 64. ayet.)

Bu ayetten tevhid kavramıyla ilgili çıkarılabilecek mesajları aşağıya yazınız.

İtaat

İtaat dilimizde yaygın olarak kullanılan bir kavramdır. Bu kelimenin kökü sözlükte “boyun eğmek, yumuşak davranmak, birinin isteğine, emir ve yasağına uymak” anlamına gelir. Kavram olarak ise itaat “**Allah ve peygamberin emir ve yasaklarına isteyerek uymak.**” olarak tanımlanır.¹⁰⁶ İtaatin zıddı isyandır ve itaat etmeyenler asi olarak adlandırılır.

İtaat kavramında özellikle iki nokta dikkatimizi çeker:

- Allah’ın (c.c.) ve Sevgili Peygamberimizin emir ve yasaklarını gönüllü, isteyerek yerine getirmek
- Bu emirleri, Allah’ın (c.c.) ve Sevgili Peygamberimizin istediği şekilde yerine getirmek

Kur’an’da itaat imanın bir gereği olarak yer alır. Bu yüzden ayetlerde sık sık Allah’a (c.c.) ve peygamberine itaat emredilir: “**Ey iman edenler! Allah’a ve Resulüne itaat edin ve (Kur’an’ı) dinlediğiniz hâlde ondan yüz çevirmeyin.**”¹⁰⁷ Bir başka ayette ise inananların tutumları şöyle anlatılır: “**...İşittik ve itaat ettik. Ey Rabb’imiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır.**”¹⁰⁸ “**Aralarında hüküm vermek için Allah’a (Kur’an’a) ve Resulüne davet edildiklerinde, müminlerin söyleyeceği söz ancak, ‘İşittik ve itaat ettik’ demeleridir. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.**”¹⁰⁹

İtaat emrine uymayanların hangi konumda olacakları da bir ayette şöyle yer alır: “**De ki: ‘Allah’a ve Peygamber’e itaat edin.’ Eğer yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allah kâfirleri sevmez.**”¹¹⁰

¹⁰⁶ MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 185; Komisyon, Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 344.

¹⁰⁷ Enfal suresi 20. ayet.

¹⁰⁸ Bakara suresi, 285. ayet.

¹⁰⁹ Nur suresi, 51. ayet.

¹¹⁰ Âl-i İmran suresi, 32. ayet.

Kur'an'da itaat edilmemesi gereken kimseler de sayılmıştır. Bu grup veya kişiler ayetlerde şöyle anlatılır:

- **“... Kalbini bizi anmaktan uzak kıldığımız, boş arzularına uymuş ve işi hep aşırılık olmuş kimselere itaat etme!”¹¹¹**
- **“Kâfirlere ve münafıklara itaat etme! Onların eziyetlerine aldırma ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter.”¹¹²**
- **“Yalanlayanlara itaat etme.”¹¹³**
- **“O hâlde, Rabb'inin hükmüne sabret. Onlardan hiçbir günahkâra ve hiçbir nanköre itaat etme.”¹¹⁴**

Etkinlik

Anne babamız, büyüklerimiz gibi kişilere de itaat etmeliyiz. Bu kişilere itaati nasıl anlamamız gerektiğini tartışınız. Sonuçları sözlü olarak ifade ediniz.

Etkinlik

İstiklâl Marşı'mızı inceleyiniz. Marşımızda yer alan din, iman, tevhid ve itaat kavramlarıyla ilgili birer mısrayı aşağıya yazınız.

Din : _____

_____

İman : _____

_____

Tevhid : _____

_____

İtaat : _____

_____

111 Kehf suresi, 28. ayet.

112 Ahzab suresi, 48. ayet.

113 Kalem suresi, 8. ayet.

114 İnsan suresi, 24. ayet.

Okuma Metni

İtaatin Ölçüsü: Kime İtaat, Nasıl İtaat

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) birkaç sahabiyi görev için bir yere gönderir ve içlerinden birini de yönetici olarak seçer. Yolculuk sırasında guruptakiler yöneticiyi öfkelenendirir. Bunun üzerine yönetici bir ateş yaktırır ve beraberindekilere bu ateşe girmelerini emreder. Ancak gurptakilerden bazısı bunun doğru olmadığını söyleyip emre itaat etmezler. Böylece emre uyup ateşe girmeyi düşünenler de kararından vazgeçer. Dönüşte yaşadıklarını Peygamber Efendimize (s.a.v.) anlattıklarında şu cevabı alırlar: **“Eğer içinizden bu emre uyup o ateşe giren olsaydı bir daha çıkamazdı. Emrin yanlış olduğunu söyleyenlere gelince bu son derece güzel bir yaklaşım. Çünkü Allah'ın koyduğu kurallara uymayan bir emre itaat edilmez. İtaat marufa uygun taleplerde gerekir.”** (bk. Müslim, İmare, 39-40.)

Aslında bizlere de günlük hayatımızda, yakın çevremizden benzer emirler yöneltilebiliyor. Elbette “Şu ateşe atla.” diye bize emreden yoktur çevremizde. Ancak bize emredilen, tavsiye edilen bazı davranışların sonu başka bir ateşe -Allah korusun- cehennem ateşine çıkabilecek emirler olabilir.

Sık sık duyduğumuz, bizi birtakım yanlışlara yönlendiren şu cümleleri bir düşünelim:

- “Şu gençlik bir daha eline geçmeyecek. Bu yüzden gençliğini yaşamaya bak. Gez, eğlen, her türlü zevki tat!”
- “Sen dediğimi yap! Günahı benim boynuma.”
- “Korkma bir dene! Bir kereden bir şey olmaz.”
- “Bana güven! Sen dediğimi yap, gerisine karışma!”
- “Bu devirde babana bile güvenme!”
- “Bir kere yalan söyleyen ne olur! Yalandan kim ölmüş ki!”

Dikkatinizi çekti mi? Ne kadar da masum gözükten cümleler. Ama altında pek çok günahı, isyanı barındırıyor. Belki de bu tür tavsiyelere itaat eden kişiler vardır çevremizde. Peki sonu..! Sonu acı, hüznün, sıkıntı ve hayal kırıklıkları. Her şeyden tehlikelisi ve kötüsü Allah'a (c.c.) ve Peygamberimize (s.a.v.) itaatsizlik.

Özetle kime ve nasıl itaat edeceğimize iyi dikkat etmeliyiz. Yanlış yönlendirmelere ve yanlış kişilere itaat etmenin Allah'a (c.c.) isyan etmek anlamına geleceğini hiç unutmamalıyız.

(Bu kitap için hazırlanmıştır.)

1. Ünite Değerlendirme Soruları

A) Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

- 1) “Kesin olarak bilirsiniz ki bu kitabı biz indirdik ve onu koruyacak olan da mutlaka biziz.” (Hicr suresi, 9. ayet.)

Bu ayete göre Kur’an-ı Kerim’in korunmuş olmasının dinimizdeki yeri ve önemi nedir?

- 2) Hz. Davud (a.s.) ve Hz. Süleyman’ın (a.s.) hayatından çıkarılacak dersler nelerdir? Üç örnek veriniz.
- 3) İbrahim suresinde hangi konular ele alınmaktadır? Surenin içeriğinden kısaca bahsediniz.

B) Aşağıdaki çoktan seçmeli sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz.

- 1) Kur’an’ın dinimize kaynaklığı ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Kur’an’da inanç ilkelerinin delilleri yer almaz.
B) Kur’an’da ibadet konuları bütün ayrıntılarıyla yer almaz.
C) Kur’an’da sadece geleceğe ilişkin haberler anlatılır.
D) Kur’an’da ahlak konuları inanç ve ibadetle ilişki kurulmadan anlatılır

- 2) “Ey İman edenler! Sizi, hayat verecek şeylere çağırdığında Allah ve Resulüne uyun...” (Enfal suresi, 24. ayet.)

Yukarıdaki ayet mealinden aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kur’an’da yer alan emirler insanlık için hayati önem taşır.
B) Sevgili Peygamberimizin (s.a.v.) tavsiyeleri bize yol gösterir.
C) Kur’an ve Peygamber Efendimizin (s.a.v.) sünneti dinimizin iki temel kaynağıdır.
D) Kur’an’da sağlıkla ilgili konuları da bulmak mümkündür.

- 3) Hz. Davud’a (a.s.) dair aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Hz. Süleyman’ın oğludur.
B) Firavunu öldürerek İsrailoğulları’nı kurtarmıştır.
C) Özellikle Bakara, Enbiya ve Sâd suresinde hayatı anlatılır.
D) Sebe kraliçesini iman etmeye davet etmiştir.

- 4) Hz. Süleyman'ın (a.s.) hayatına dair aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?
- A) Onun hayatı savaş meydanlarında geçmiştir.
  - B) Sahip olduğu gücü bilgece ve adilce kullanmıştır.
  - C) Sadece İsrailoğulları'na tebliğde bulunmuştur.
  - D) Kendisine de babası gibi kutsal kitap verilmiştir.
- 5) İbrahim suresi ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi **yanlıştır**?
- A) Surede Hz. İbrahim'in oğlunu kurban etmesi anlatılır.
  - B) Surede şeytanın itiraflarına yer verilir.
  - C) Son ayetinin mesajı Kur'an'ın önemi ve yerine ilişkindir.
  - D) Surede ağaçla ilgili ilginç bir benzetme yer alır.
- 6) İsra suresi 24. ayette yer alan duanın doğru meali aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Rabb'imiz! Beni küçükken affettiğin gibi müslümanları da affet.
  - B) Rabb'im! Küçükken beni koruduğun gibi müminleri de koru.
  - C) Rabb'im! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara (ana babama) acı.
  - D) Rabb'imiz! Bana acıdığın gibi aileme de acı.
- 7) Aşağıdaki kavram eşleştirmelerinden hangisi zıt anlamlıdır?
- A) İman-Teslimiyet
  - B) İtaat-İsyen
  - C) Tevhid-İhlas
  - D) Din-Âdet

C) Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına ise “Y” harfini koyunuz.

1. (.....) Kur’an’da sadece Allah’a itaat emredilir.
2. (.....) Hz. Süleyman’ın Sebe kraliçesi ile yaşadıkları Neml suresinde anlatılır.
3. (.....) Peygamber Efendimizin (s.a.v.) ahlakı Kur’an idi.
4. (.....) İman kavramının zıddı isyandır.
5. (.....) Din, iman, tevhid ve itaat kavramları arasında ilişki yoktur.

D) Aşağıdaki paragrafta yer alan boşlukları din, iman, tevhid, itaat, ibadet, dua kelimelerinden uygun olanlarını kullanarak doldurunuz.

Allah (c.c.) tarafından konulmuş ve insanları O’na ulaştıran bir yolun genel adı olan ..
..... temelinde ..... vardır. Dinin inanç esaslarını bilinçli
ve istekli olarak benimsemek, kabul etmek anlamına gelen ..... Allah’ın
birliği yani ..... ilkesine dayanır. Bu ilkenin doğal sonucu olarak Allah’ın
emirlerine ..... insanın temel görevidir.

2. Ünite

KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Üniteye Ön Hazırlık

1. Medd-i Ârız ve Medd-i Lâzımın ne olduğunu tecvid kitaplarından araştırınız.
2. İhfa, izhar ve iklab harflerinin neler olduğunu bularak defterinize yazınız.
3. Kur'an-ı Kerim mealinden Kâfirun suresinin mealini bularak okuyunuz.

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

Bu bölümde Kur'an'ı Kerim'den belli bölümleri yüzünden okuyacağız. Okuma sürecinde bazı noktalara dikkat etmemiz gerekir.

Okumaya Başlamadan Önce Dikkat Edilecek Noktalar

Kur'an okumak bir ibadettir. Bu yüzden okumaya başlamadan önce abdest almayı unutmamalıyız. Ayrıca Kur'an okuyacağımız ortamın uygun olmasına da dikkat etmeliyiz. Kur'an okumak için dinç ve zinde olduğumuz zamanları tercih etmeliyiz. Okuyacağımız sayfaları uygun materyallerden önce dinlemeli sonra okuma aşamasına geçmeliyiz.

Okuma Sırasında Dikkat Edilecek Noktalar

Kur'an okuma sürecinde acelecilikten özellikle sakınmalıyız. Hızlı değil, doğru ve güzel okuma hedefine odaklanmalıyız. Ayrıca hata etme korkusundan da kurtulmalıyız. Çünkü hata etmek öğrenmeye doğru atılan önemli bir adımdır. Hatalarımızı belirlediğimizde, umutsuzluğa kapılmadan düzeltme çalışmasına geçilmelidir.

Okuma sırasında sayfanın kenarına kısa notlar almakta, bazı kelimeleri işaretlemekte sakınca yoktur. Böylece dikkat etmemiz gereken noktaları kolayca hatırlayabiliriz.

Okuduktan Sonra Dikkat Edilecek Noktalar

Okuma bittikten sonra bu sayfalarda dikkat çekilen noktaları tekrar gözden geçirmek gerekir. Bu şekilde sonraki sayfalara daha hazırlıklı geçmiş oluruz.

Sorumlu olduğumuz sayfaları okuduktan sonra mealinden anlamını da inceleyebiliriz. Böylece okuduğumuz bölümün, surenin anlamını da öğrenmiş oluruz.

Görsel 2.1: Abdest almak Kur'an okumadan önce yapılacak hazırlıklardan biridir.

Bakara Suresinin 31-48. Sayfalar Meali*

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (203) Sayılı günlerde Allah'ı anın (telbiye ve tekbir getirin). Kim iki gün içinde acele edip (Mina'dan Mekke'ye) dönerse, ona günah yoktur. Kim geri kalırsa, ona da günah yoktur. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar içindir. Allah'a karşı gelmekten sakının ve onun huzurunda toplanacağınızı bilin.
- (204) İnsanlardan öylesi de vardır ki, dünya hayatına ilişkin sözleri senin hoşuna gider. Bir de kalbindekine (Sözünün özüne uyduğuna) Allah'ı şahit tutar. Halbuki o düşmanlıkta en amansız olandır.
- (205) O, (senin yanından) ayrılınca yeryüzünde bozgunculuk yapmağa, ekin ve nesli yok etmeğe çalışır. Allah ise bozgunculuğu sevmez.
- (206) Ona "Allah'tan kork." denildiği zaman gururu onu daha da günaha sürükler. Artık böylesinin hakkından cehennem gelir. O ne kötü yataktır!
- (207) İnsanlardan öylesi de vardır ki, Allah'ın rızasını kazanmak için kendini feda eder. Allah kullarına çok şefkatlidir.
- (208) Ey iman edenler! Hepiniz herşeyinizle İslam'a girin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır.
- (209) Size apaçık deliller geldikten sonra, eğer yine de yan çizerseniz, bilin ki Allah, gerçekten mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (210) Onlar (böyle davranmakla), bulut gölgeleri içinde Allah'ın (azabının) ve meleklerin kendilerine gelmesini ve işin bitirilmesini mi bekliyorlar? Halbuki bütün işler Allah'a döndürülür.
- (211) İsrailoğullarına sor; biz onlara nice açık mucizeler verdik. Kendisine geldikten sonra kim Allah'ın nimetini değiştirirse, (bilsin ki) şüphesiz Allah, cezası pek çetin olandır.
- (212) İnkâr edenlere dünya hayatı süslü gösterildi. Onlar iman edenlerle alay etmektedirler. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar ise, kıyamet günü bunların üstündedir. Allah dilediğine hesapsız rızık verir.
- (213) İnsanlar tek bir ümmetti. Allah, müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdi ve beraberlerinde, insanların anlaşmazlığa düştükleri şeyler konusunda, aralarında hüküm vermek üzere kitapları hak olarak indirdi. Kendilerine apaçık âyetler geldikten sonra o konuda ancak; kitap verilenler, aralarındaki kıskançlık yüzünden anlaşmazlığa düştüler. Bunun üzerine Allah iman edenleri, kendi izniyle, onların hakkında ayrılığa düştükleri gerçeğe iletir. Allah dilediğini doğru yola iletir.

*Kitapta yer alan meâl bölümleri Diyanet İşleri Başkanlığı meâlinden alınmıştır.

- (214) Yoksa siz, sizden öncekilerin başına gelenler, sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Peygamber ve onunla beraber mü'minler, "Allah'ın yardımı ne zaman?" diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı. İyi bilin ki Allah'ın yardımı pek yakındır.
- (215) Sana Allah yolunda ne harcaacaklarını soruyorlar. De ki: "Hayır olarak ne harcarsanız o, ana baba, akraba, yetimler, fakirler ve yolda kalmışlar içindir. Hayır olarak ne yaparsanız, gerçekten Allah onu hakkıyla bilir."
- (216) Savaş, hoşunuza gitmediği hâlde, size farz kılındı. Olur ki, bir şey sizin için hayırlı iken, siz onu hoş görmezsiniz. Yine olur ki, bir şey sizin için kötü iken, siz onu seversiniz. Allah bilir, siz bilmezsiniz.
- (217) Sana haram ayda savaşmayı soruyorlar. De ki: "O ayda savaş büyük bir günahdır. Allah'ın yolundan alıkoymak, onu inkâr etmek, Mescid-i Haram'ın ziyaretine engel olmak ve halkını oradan çıkarmak Allah katında daha büyük günahdır. Zulüm ve baskı ise adam öldürmekten daha büyüktür. Onlar, güç yetirebilseler, sizi dininizden döndürünceye kadar sizinle savaşmaya devam ederler. Sizden kim dininden döner de kâfir olarak ölürse öylelerin bütün yapıp ettikleri dünyada da, ahirette de boşa gitmiştir. Bunlar cehennemliklerdir, orada sürekli kalacaklardır."
- (218) İman edenler, hicret edenler, Allah yolunda cihad edenler; şüphesiz bunlar Allah'ın rahmetini umarlar. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.
- (219) Sana içkiyi ve kumarı sorarlar. De ki: "Onlarda hem büyük günah hem de insanlar için (bazı zahiri) yararlar vardır. Ama günahları yararlarından büyüktür." Yine sana Allah yolunda ne harcaacaklarını soruyorlar. De ki: "İhtiyaçtan arta kalanı." Allah size âyetleri böyle açıklıyor ki düşünesiniz.
- (220) Dünya ve ahiret hakkında düşünesiniz diye böyle yapıyor. Bir de sana yetimleri soruyorlar. De ki: "Onların durumlarını düzeltmek hayırlıdır. Eğer onlara karışıp (birlikte yaşar)sanız (sakıncası yok). (Onlar da) sizin kardeşlerinizdir. Allah bozguncuyu yapıcı olandan ayırır. Allah dileseydi sizi zora sokardı. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."
- (221) İman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan kadınlarla evlenmeyin. Allah'a ortak koşan kadın hoşunuza gitse de mü'min bir cariye Allah'a ortak koşan bir kadından daha hayırlıdır. İman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan erkeklerle, kadınlarınızı evlendirmeyin. Allah'a ortak koşan hür erkek hoşunuza gitse de, iman eden bir köle, Allah'a ortak koşan bir erkekten daha hayırlıdır. Onlar ateşe çağırılırlar, Allah ise izniyle, cennete ve bağışlanmaya çağırır. O, insanlara âyetlerini açıklar ki, öğüt alıp düşünsünler.

- (222) Sana kadınların ay hâlini sorarlar. De ki: “O bir ezadır (rahatsızlıktır). Ay hâlinde kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri vakit, Allah’ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın. Şüphesiz Allah çok tövbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever.”
- (223) Kadınlarınız sizin ekinliğinizdir. Ekinliğinize dilediğiniz biçimde varın. Kendiniz için (geleceğe hazırlık olarak) güzel davranışlar takdim edin. Allah'a karşı gelmekten sakının ve her hâlde onun huzuruna varacağınızı bilin. (Ey Muhammed!) Mü'minler'i müjdele.
- (224) İyilik etmemek, takvaya sarılmamak, insanlar arasını ıslah etmemek yolundaki yeminlerinize Allah'ı siper yapmayın. Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.
- (225) Allah sizi, kasıtsız yeminlerinizden dolayı sorumlu tutmaz, fakat sizi kalplerinizin kazandığı (bile bile yaptığınız) yeminlerden sorumlu tutar. Allah çok bağışlayandır, halîmdir. (Hemen cezalandırmaz, mühlet verir.)
- (226) Eşlerine yaklaşmamağa yemin edenler için dört ay bekleme süresi vardır. Eğer (bu süre içinde) dönerlerse şüphesiz Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.
- (227) Eğer (yemin edenler yeminlerinden dönmeyip kadınlarını) boşamaya karar verirlerse (ayrılırlar). Biliniz ki, Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.
- (228) Boşanmış kadınlar kendi kendilerine üç ay hâli (hayız veya temizlik müddeti) beklerler. Eğer Allah'a ve ahiret gününe inanıyorlarsa, Allah'ın kendi rahimlerinde yarattığını gizlemeleri onlara helal olmaz. Kocaları bu süre içinde barışmak isterlerse, onları geri almağa daha çok hak sahibidirler. Kadınların, yükümlülükleri kadar meşru hakları vardır. Yalnız erkeklerin kadınlar üzerinde bir derece farkı vardır. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (229) (Dönüş yapılabilecek) boşama iki defadır. Sonrası, ya iyilikle geçinmek, ya da güzellikle bırakmaktır. (Evlilikte) tarafların Allah'ın belirlediği ölçüleri koruyamama endişeleri dışında kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şeyi geri almanız sizin için helal olmaz. Eğer onlar Allah'ın belirlediği ölçüleri gözetmeyecekler diye endişe ederseniz, o zaman kadının (boşanmak için) bedel vermesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bunları aşmayın. Allah'ın koyduğu sınırları kim aşarsa onlar zalimlerin ta kendileridir.

- (230) Eğer erkek karısını (üçüncü defa) boşarsa, kadın, onun dışında bir başka kocayla nikâhlanmadıkça ona helal olmaz. (Bu koca da) onu boşadığı takdirde onlar (kadın ile ilk kocası) Allah'ın koyduğu ölçüleri gözetebileceklerine inanıyorlarsa tekrar birbirlerine dönüp evlenmelerinde bir günah yoktur. İşte bunlar Allah'ın, anlayan bir toplum için açıkladığı ölçüleridir.
- (231) Kadınları boşadığınız ve onların da bekleme sürelerinin bitimi yaklaştığı zaman, ya onları iyilikle tutun yahut iyilikle bırakın. Haklarına tecavüz edip zarar vermek için onları tutmayın. Bunu kim yaparsa kendine zulmetmiş olur. Sakın Allah'ın âyetlerini eğlenceye almayın. Allah'ın üzerinizdeki nimetini, size öğüt vermek için indirdiği Kitab'ı ve hikmeti hatırlayın. Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki Allah her şeyi hakkıyla bilendir.
- (232) Kadınları boşadığınız ve onların da bekleme sürelerinin bitimi yaklaştığı zaman kendi aralarında aklın ve dinin gereklerine uygun olarak güzelliikle anlaştıkları takdirde, eşleriyle (yeniden) evlenmelerine engel olmayın. Bununla içinizden Allah'a ve ahiret gününe iman edenlere öğüt verilmektedir. Bu sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Allah bilir, siz bilmezsiniz.
- (233) Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler. Onların (annelerin) yiyeceği, giyeceği, örfe uygun olarak babaya aittir. Hiçbir kimseye gücünün üstünde bir yük ve sorumluluk teklif edilmez. -Hiçbir anne ve hiçbir baba çocuğu sebebiyle zarara uğratılmasın- (Baba ölmüşse) mirasçı da aynı şeyle sorumludur. Eğer (anne ve baba) kendi aralarında danışıp anlaşarak (iki yıl dolmadan) çocuğu sütten kesmek isterlerse onlara günah yoktur. Eğer çocuklarınızı (bir sütanneye) emzirtmek isterseniz örfe uygun olarak vereceğiniz ücreti güzelce ödediğiniz takdirde size bir günah yoktur. Allah'a karşı gelmekten sakının ve bilin ki, Allah yapmakta olduklarınızı hakkıyla görendir.
- (234) İçinizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri, kendi kendilerine dört ay on gün (iddet) beklerler. Sürelerini bitirince artık kendileri için meşru olanı yapmalarında size bir günah yoktur. Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.
- (235) (Vefat iddeti beklemekte olan) kadınlara kendileri ile evlenmek istediğinizi üstü kapalı olarak anlatmanızda veya bu isteğinizi içinizde saklamanızda sizin için bir günah yoktur. Allah biliyor ki siz onlara (bunu er geç mutlaka) söyleyeceksiniz. Meşru sözler söylemeniz dışında sakın onlarla gizliden gizliye buluşma yönünde sözleşmeyin. Bekleme müddeti bitinceye kadar da nikâh yapmaya kalkışmayın. Şunu da bilin ki Allah içinizden geçeni hakkıyla bilir. Onun için Allah'a karşı gelmekten sakının ve yine şunu da bilin ki Allah gerçekten çok bağışlayandır, halimdir. (Hemen cezalandırmaz, mühlet verir.)

- (236) Kendilerine el sürmeden ya da mehir belirlemeden kadınları boşarsanız size bir günah yoktur. (Bu durumda) -eli geniş olan gücüne göre, eli dar olan da gücüne göre olmak üzere- onlara, aklın ve dinin gereklerine uygun olarak müt'a verin. Bu iyilik yapanlar üzerinde bir borçtur.
- (237) Eğer onlara mehir tespit eder de kendilerine el sürmeden boşarsanız, tespit ettiğiniz mehrin yarısı onlarındır. Ancak kadının, ya da nikâh bağı elinde bulunanın (kocanın, paylarından) vazgeçmesi başka. Bununla birlikte (ey erkekler), sizin vazgeçmeniz takvaya (Allah'a karşı gelmekten sakınmaya) daha yakındır. Aranızda iyilik yapmayı da unutmayın. Şüphesiz Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir.
- (238) Namazlara ve orta namaza devam edin. Allah'a gönülden boyun eğerek namaza durun.
- (239) Eğer (bir tehlikeden) korkarsanız, namazı yaya olarak veya binek üzerinde kılın. Güvenliğe kavuşunca da Allah'ı, daha önce bilmediğiniz ve onun size öğrettiği şekilde anın (namazı normal vakitlerdeki gibi kılın).
- (240) İçinizden ölüp geriye dul eşler bırakan erkekler, eşleri için, evden çıkarılmaksızın bir yıla kadar geçimlerinin sağlanmasını vasiyet etsinler. Ama onlar (kendiliklerinden) çıkarılsa, artık onların meşru biçimde kendileri ile ilgili olarak işlediklerinden dolayı size bir günah yoktur. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (241) Boşanmış kadınların örfe göre geçimlerinin sağlanması onların hakkıdır. Bu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar üzerinde bir borçtur.
- (242) Düşünesiniz diye Allah size âyetlerini böyle açıklamaktadır.
- (243) Binlerce kişi oldukları halde, ölüm korkusuyla yurtlarını terk edenleri görmedin mi? Allah onlara "ölün" dedi, sonra da onları diriltti. Şüphesiz Allah insanlara karşı lütuf ve ikram sahibidir. Ama insanların çoğu şükretmezler.
- (244) Allah yolunda savaşın ve bilin ki şüphesiz Allah hakkıyla işitendir ve hakkıyla bilendir.
- (245) Kimdir Allah'a güzel bir borç verecek o kimse ki, Allah da o borcu kendisine kat kat ödesin. (Rızkı) Allah daraltır ve genişletir. Ancak ona döndürüleceksiniz.
- (246) Mûsâ'dan sonra İsrailoğullarının ileri gelenlerini görmedin mi (ne yaptılar)? Hani, peygamberlerinden birine, "Bize bir hükümdar gönder de Allah yolunda savaşalım." demişlerdi. O, "Ya üzerinize savaş farz kılındığı hâlde, savaşmayacak olursanız?" demişti. Onlar, "Yurdumuzdan çıkarılmış, çocuklarımızdan uzaklaştırılmış olduğumuz hâlde Allah yolunda niye savaşmayalım." diye cevap vermişlerdi. Ama onlara savaş farz kılınınca içlerinden pek azı hariç, yüz çevirdiler. Allah zalimleri hakkıyla bilendir.

- (247) Peygamberleri onlara, “Allah size Tâlût'u hükümdar olarak gönderdi.” dedi. Onlar, “O bizim üzerimize nasıl hükümdar olabilir? Biz hükümdarlığa ondan daha layığız. Ona zenginlik de verilmemiştir.” dediler. Peygamberleri şöyle dedi: “Şüphesiz Allah onu sizin üzerinize (hükümdar) seçti, onun bilgisini ve gücünü artırdı.” Allah mülkünü dilediğine verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.
- (248) Peygamberleri onlara şöyle dedi: “Onun hükümdarlığının alameti size o sandığın gelmesidir. Onda Rabb'inizden bir güven duygusu ve huzur ile Mûsâ ailesinin, Hârûn ailesinin geriye bıraktığından kalıntılar vardır. Onu melekler taşımaktadır. Eğer inanmış kimselerseniz bunda şüphesiz, sizin için kesin bir delil vardır.”
- (249) Tâlût ordu ile hareket edince, “Şüphesiz Allah sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim ondan içerse benden değildir. Kim onu tatmazsa işte o bendendir. Ancak eliyle bir avuç alan başka.” dedi. İçlerinden pek azı hariç, hepsi ırmaktan içtiler. Tâlût ve onunla beraber iman edenler ırmağı geçince, (geride kalanlar) “Bugün bizim Câlût'a ve askerlerine karşı koyacak gücümüz yok.” dediler. Allah'a kavuşacaklarını kesin olarak bilenler (ırmağı geçenler) ise şu cevabı verdiler: “Allah'ın izniyle büyük bir topluluğa galip gelen nice küçük topluluklar vardır. Allah sabredenlerle beraberdir”.
- (250) (Tâlût'un askerleri) Câlût ve askerleriyle karşı karşıya gelince şöyle dediler: “Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır, ayaklarımızı sağlam bastır ve şu kâfir kavme karşı bize yardım et.”
- (251) Derken, Allah'ın izniyle onları bozguna uğrattılar. Davud, Câlût'u öldürdü. Allah ona (Davud'a) hükümdarlık ve hikmet verdi ve ona dilediğini öğretti. Eğer Allah'ın; insanların bir kısmıyla diğerlerini savması olmasaydı, yeryüzü bozulurdu. Ancak Allah, bütün âlemlere karşı lütuf sahibidir.
- (252) İşte bunlar Allah'ın âyetleridir. Biz onları sana hak olarak okuyoruz. Şüphesiz sen, Allah tarafından gönderilmiş peygamberlerdensin.
- (253) İşte peygamberler! Biz onların bir kısmını bir kısmına üstün kıldık. İçlerinden, Allah'ın konuştukları vardır. Bir kısmının da derecelerini yükseltmiştir. Meryemoğlu İsa'ya ise açık deliller verdik ve onu Ruh'u'l-Kudüs (Cebrâil (a.s)) ile destekledik. Eğer Allah dileseydi, bunların arkasından gelen (millet)ler, kendilerine apaçık deliller geldikten sonra, birbirlerini öldürmezlerdi. Fakat ayrılığa düştüler. Onlardan inananlar da vardı, inkâr edenler de. Yine Allah dileseydi, birbirlerini öldürmezlerdi. Lakin Allah dilediğini yapar.

- (254) Ey iman edenler! Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefaatin olmadığı kıyamet günü gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcayın. İnkâr edenler ise zalimlerin ta kendileridir.
- (255) Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur. Onu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey onundur. İzni olmaksızın onun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindeki ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar onun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. Onun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek ona güç gelmez. O, yücedir, büyüktür.
- (256) Dinde zorlama yoktur. Çünkü doğruluk sapıklıktan iyice ayrılmıştır. O hâlde kim tâğûtu tanımayıp Allah'a inanırsa, kopmak bilmeyen sapaşlam bir kulpa yapışmıştır. Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.
- (257) Allah iman edenlerin velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kafirlerin velileri ise tâğuttur. (O da) onları aydınlıktan karanlıklara (sürükleyip) çıkarır. Onlar cehennemliklerdir. Orada ebedî kalırlar.
- (258) Allah, kendisine hükümdarlık verdi diye (şımarıp böbürlenerek) Rabb'i hakkında İbrahim ile tartışanı görmedin mi? Hani İbrahim, "Benim Rabb'im diriltir, öldürür." demiş; o da, "Ben de diriltir, öldürürüm." demişti. (Bunun üzerine) İbrahim, "Şüphesiz Allah güneşi doğudan getirir, sen de onu batıdan getir" deyince, kâfir şaşırıp kaldı. Zaten Allah zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.
- (259) Yahut altı üstüne gelmiş (ıpissız duran) bir şehre uğrayan kimseyi görmedin mi? O, "Allah, burayı ölümünden sonra nasıl diriltecek (acaba)?" demişti. Bunun üzerine, Allah onu öldürüp yüzyıl ölü bıraktı, sonra diriltti ve ona sordu: "Ne kadar (ölü) kaldın?" O, "Bir gün veya bir günden daha az kaldım." diye cevap verdi. Allah şöyle dedi: "Hayır, yüz sene kaldın. Böyle iken yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış. Bir de eşeğine bak! (Böyle yapmamız) seni insanlara ibret belgesi kılmamız içindir. (Eşeğin) kemikler(in)e de bak, nasıl onları bir araya getiriyor, sonra onlara nasıl et giydiriyoruz?" Kendisine bütün bunlar apaçık belli olunca, şöyle dedi: "Şimdi, biliyorum ki; şüphesiz Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter."
- (260) Hani İbrahim, "Rabb'im! Bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster." demişti. (Allah ona) "İnanmıyor musun?" deyince, "Hayır (inandım) ancak kalbimin tatmin olması için." demişti. "Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır. Sonra onları parçalayıp her bir parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Sana uçarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."

- (261) Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak bitiren ve her başakta yüz tane bulunan bir tohum gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.
- (262) Mallarını Allah yolunda harcayan, sonra da harcadıklarının peşinden (bunları) başa kakmayan ve gönül incitmeyenlerin, Rableri katında mukafatları vardır. Onlar için korku yoktur. Onlar üzölmeyeceklerdir de.
- (263) Güzel bir söz ve bağışlama, peşinden gönül kırma gelen bir sadakadan daha hayırlıdır. Allah her bakımdan sınırsız zengindir, halimdir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir).
- (264) Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde insanlara gösteriş olsun diye malını harcayan kimse gibi, sadakalarınızı başa kakmak ve gönül kırmak suretiyle boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan ve maruz kaldığı şiddetli yağmurun kendisini çıplak bıraktığı bir kayanın durumu gibidir. Onlar kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah kâfirler topluluğunu hidayete erdirmez.
- (265) Allah'ın rızasını kazanmak arzusuyla ve kalben mutmain olarak mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yüksekçe bir yerdeki güzel bir bahçenin durumu gibidir ki, bol yağmur alınca iki kat ürün verir. Bol yağmur almasa bile ona çiseleme yeter. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.
- (266) Herhangi biriniz ister mi ki, içerisinde her türlü meyveye sahip bulunduğu, içinden ırmaklar akan, hurma ve üzüm ağaçlarından oluşan bir bahçesi olsun; himayeye muhtaç çocukları var iken ihtiyarlık gelip kendisine çatsın; derken bağı ateşli (yıldırımli) bir kasırga vursun da orası yanıversin? Allah düşönesiniz diye size âyetlerini böyle açıklıyor.
- (267) Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve yerden sizin için çıkar-dıklarımızdan Allah yolunda harcayın. Kendinizin göz yummadan alıcısı olmayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki Allah, her bakımdan zengindir, övölmeye layıktır.
- (268) Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size, çirkinliği ve hayasızlığı emreder. Allah ise size kendi katından mağfiret ve bol nimet vadediyor. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.
- (269) Allah hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse, şüphesiz ona çokça hayır verilmiş demektir. Bunu ancak akıl sahipleri anlar.
- (270) Allah yolunda her ne harcar veya her ne adarsanız, şüphesiz Allah onu bilir. Zulmedenlerin yardımcıları yoktur.
- (271) Sadakaları açıktan verirseniz ne güzel! Fakat onları gizleyerek fakirlere verirseniz bu, sizin için daha hayırlıdır ve günahlarınızdan bir kısmına da keffaret olur. Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

- (272) Onları hidayete erdirmek sana ait değildir. Fakat Allah, dilediğini hidayete erdirir. Hayır olarak ne harcarsanız, kendiniz içindir. Zaten siz ancak Allah'ın rızasını kazanmak için harcarsınız. Hayır olarak her ne harcarsanız -hiç hakkınız yenmeden- karşılığı size tastamam ödenir.
- (273) (Sadakalar) kendilerini Allah yoluna adayan, yeryüzünde dolaşmaya güç yetiremeyen fakirler içindir. İffetlerinden dolayı (dilenmedikleri için), bilmeyen onları zengin sanır. Sen onları yüzlerinden tanırsın. İnsanlardan arsızca (bir şey) istemezler. Siz hayır olarak ne vererseniz, şüphesiz Allah onu bilir.
- (274) Mallarını gece gündüz; gizli ve açık Allah yolunda harcayanlar var ya, onların Rab'leri katında mükafatları vardır. Onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olacak değillerdir
- (275) Faiz yiyenler, ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların, "Alışveriş de faiz gibidir." demelerinden dolayıdır. Oysa Allah alışverişi helal, faizi haram kılmıştır. Bundan böyle kime Rabb'inden bir öğüt gelir de (o öğüte uyararak) faizden vazgeçerse, artık önceden aldığı onun olur. Durumu da Allah'a kalmıştır. (Allah onu affeder.) Kim tekrar (faize) dönerse, işte onlar cehennemliklerdir. Orada ebedi kalacaklardır.
- (276) Allah, faiz malını mahveder, sadakaları ise artırır (bereketlendirir). Allah hiçbir günahkâr nankörü sevmez.
- (277) Şüphesiz iman edip salih ameller işleyen, namazı dosdoğru kılan ve zekatı verenlerin mükâfatları Rab'leri katındadır. Onlara korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır.
- (278) Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve eğer gerçekten iman etmiş kimselerseniz, faizden geriye kalanı bırakın.
- (279) Eğer böyle yapmazsanız, Allah'tan ve Resûlünden size harb ilan edildiğini bilin. Eğer tövbe edecek olursanız, ana paralarınız sizindir. Böylece siz ne başkalarına haksızlık etmiş olursunuz, ne de başkaları size haksızlık etmiş olur.
- (280) Eğer borçlu darlık içindeyse ona eli genişleyinceye kadar mühlet verin. Eğer bilerseniz, (borcu) sadaka olarak bağışlamanız, sizin için daha hayırlıdır.
- (281) Öyle bir günden sakının ki, o gün hepiniz Allah'a döndürölüp götürüleceksiniz. Sonra herkese kazandığı amellerin karşılığı verilecek ve onlara asla haksızlık yapılmayacaktır.

- (282) Ey iman edenler! Belli bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman bunu yazın. Aranızda bir yazıcı adaletle yazsın. Yazıcı, Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, (her şeyi olduğu gibi dosdoğru) yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabb'i olan Allah'tan korkup sakınsın da borçtan hiçbir şeyi eksik etmesin (hepsini tam yazdırsın). Eğer borçlu, akli ermeyen, veya zayıf bir kimse ise, ya da yazdıramıyorsa, velisi adaletle yazdırsın. (Bu işleme) şahitliklerine güvendiğiniz iki erkeği; eğer iki erkek olmazsa, bir erkek ve iki kadını şahit tutun. Bu, onlardan biri unutacak olursa, diğerinin ona hatırlatması içindir. Şahitler çağırıldıkları zaman (gelmekten) kaçınmasınlar. Az olsun, çok olsun, borcu süresine kadar yazmaktan usanmayın. Bu, Allah katında adalete daha uygun, şahitlik için daha sağlam, şüpheye düşmemeniz için daha elverişlidir. Yalnız, aranızda hemen alıp verdiğiniz peşin ticaret olursa, onu yazmamanızdan ötürü üzerinize bir günah yoktur. Alışveriş yaptığınız zaman da şahit tutun. Yazana da, şahide de bir zarar verilmesin. Eğer aksini yaparsanız, bu sizin için günahkârca bir davranış olur. Allah'a karşı gelmekten sakının. Allah size öğretiyor. Allah her şeyi hakkıyla bilendir.
- (283) Eğer yolculukta olur da bir yazıcı bulamazsanız, o zaman alınmış rehinerler yeterlidir. Eğer birbirinize güvenerseniz kendisine güvenilen kimse emanetini (borcunu) ödesin ve Rabb'i Allah'tan sakınsın. Bir de şahitliği gizlemeyin. Kim şahitliği gizlerse şüphesiz onun kalbi günahkârdır. Allah yaptıklarınızı hakkıyla bilendir.
- (284) Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. İçinizdekini açığa vursanız da, gizleseniz de Allah sizi, onunla sorguya çeker de dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter.
- (285) Peygamber, Rabb'inden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: "Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz." Şöyle de dediler: "İşittik ve itaat ettik. Ey Rabb'imiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır."
- (286) Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. (Şöyle diyerek dua ediniz): "Ey Rabb'imiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabb'imiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ ^ط
 فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ
 وَلِيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ ^ط وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ
 آثِمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ^ع ﴿٢٨٣﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوُهُ
 يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ ^ط فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ ^ط
 وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ^ع ﴿٢٨٤﴾ أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ
 مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
 وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ^{قف} وَقَالُوا سَمِعْنَا
 وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا ^ط وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ^ع ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ
 اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ^ط
 رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
 عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا ^ع
 وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ^ج وَاعْفُ عَنَّا ^{قف} وَاعْفِرْ لَنَا
 وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ^{قف} ﴿٢٨٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَاكْتُبُوهُ ^ط وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْب
كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ **اللَّهُ** فَلْيَكْتُبْ ^ج وَلْيُمْلِلِ
الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ **اللَّهَ رَبَّهُ** وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا ^ط
فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ
أَنْ يُمْلََّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ ^ط وَلِيَّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِدَيْنِ
مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ
مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ
إِحْدَاهُمَا الْآخَرَىٰ ^ط وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا ^ط
وَلَا تَسْمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ^ط ذَلِكُمْ
أَقْسَطُ عِنْدَ **اللَّهِ** وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا ^ط إِلَّا
أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ ^ص إِلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ
وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ ^ط
وَاتَّقُوا **اللَّهَ** وَيُعَلِّمُكُمُ **اللَّهُ** وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ^ط

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي
 يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
 مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ
 مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
 وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾
 يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
 كَفَّارٍ آثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا
 الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
 عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
 وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِنْ لَمْ
 تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ
 رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِنْ كَانَ
 ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ
 إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ
 ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
 يَعْلَمُهُ ^ط وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِنْ تُبَدُّوا
 الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ ^ج وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُوتُوهَا الْفُقَرَاءَ
 فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ^ط وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ ^ط
 وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدْيُهُمْ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ ^ط يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ^ط وَمَا تُنْفِقُوا
 مِنْ خَيْرٍ فَلَا تُنْفِسْكُمْ ^ط وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ
 وَجْهِ اللَّهِ ^ط وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ
 لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ ^ط لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمْ
 الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ ^ج تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ ^ج
 لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْفَافًا ^ط وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
 فَإِنَّ اللَّهَ ^ط بِهِ عَلِيمٌ ^ع ﴿٢٧٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
 بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
 رَبِّهِمْ ^ج وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
 وَتَثْبِيتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
 فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ وَاللَّهُ
 بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيُّدٌ أَحَدَكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ
 جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضِعْفًا
 فَاصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
 لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ
 مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ
 بِأَخْذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾
 الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمُ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ
 يَعِدُكُم مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾
 يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
 أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ
تُؤْمِنُ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٦١﴾ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ
وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٢﴾ الَّذِينَ
يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا
وَلَا أَذَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٣﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ
يَتَّبِعَهَا أَذَىٰ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ
رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ
عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٥﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ
 النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
 أَنْ آتِيَهُ اللَّهُ الْمَلَكُ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي
 وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي
 بِالسَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ
 الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾
 أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ
 أَنِي أُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعَدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ
 بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ
 قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ
 لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ
 وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا
 فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

وَأَذَى قَالَ

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ
 وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ^ط وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ
 وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ^ط وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ
 مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا
 فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ^ط وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا
 وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ^ع ٢٥٣ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا
 مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةً
 وَلَا شَفَاعَةً^ط وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ٢٥٤ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ^ط يَعْلَمُ
 مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ
 إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ
 حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ٢٥٥ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ
 الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ^ع فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ
 اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى^ق لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ٢٥٦

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ ۖ قَالَ إِنَّ اللَّهَ
 مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ ۖ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي ۚ
 وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً
 بِيَدِهِ ۚ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ ۖ فَلَمَّا جَاوَزَهُ
 هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ
 وَجُنُودِهِ ۗ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ ۖ كَمْ
 مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ
 مَعَ الصَّابِرِينَ ۝ ٢٤٩ ۖ وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ
 قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
 وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝ ٢٥٠ ۖ فَهَزَمُوهُمْ
 بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَاتَّيَهُ اللَّهُ الْمَلِكَ
 وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ ۚ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ
 النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ
 اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝ ٢٥١ ۖ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ
 نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۖ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ ٢٥٢

تِلْكَ الرُّسُلُ

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى
إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ
أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءَنَا فَلَمَّا كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ
لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ
عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ
الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً
فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مَلَكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ
يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ
مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ
 قَانِتِينَ ﴿۲۳۸﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ
 فَادْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۹﴾
 وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً
 لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ
 فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
 مِنْ مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۴۰﴾ وَلِلْمُطَلَّقاتِ
 مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۲۴۱﴾ كَذَلِكَ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲۴۲﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى
 الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
 فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
 عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۲۴۳﴾
 وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۴۴﴾
 مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ
 أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۲۴۵﴾

أَلَمْ تَرَ

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ﴿٢٣٤﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ
النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ
سَتَدْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا
مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرِضُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَّقْتُمُ
النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ
عَلَى الْمَوْسِعِ قَدْرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا
عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٦﴾ وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ
وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ
أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
 أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِيَتَعْتَدُوا وَمَنْ
 يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوعًا وَادْكُرُوا
 نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
 يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٦﴾
 وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ
 أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ
 مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَمَ آزَكِي لَكُمْ وَأَطْهَرُ
 وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ
 حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
 وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ
 وَالِدَةٌ بَوْلِدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا
 فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ
 أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ
 بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ

لَا يُؤَاخِذُكُمُ **اللَّهُ** بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا
 كَسَبْتُمْ قُلُوبِكُمْ **وَاللَّهُ** غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾ لِلَّذِينَ يُؤُولُونَ مِنْ
 نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُ فَإِنَّ **اللَّهَ** غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾
 وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ **اللَّهَ** سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ
 يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ **وَلَا** يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ
اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ **بِاللَّهِ** وَالْيَوْمِ الْآخِرِ **وَبُعُولَتُهُنَّ**
 أَحَقُّ بِرِدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيَهُنَّ
 بِالْمَعْرُوفِ **وَاللرِّجَالِ** عَلَيَهُنَّ دَرَجَةٌ **وَاللَّهُ** عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾
 الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ **فَامْسَاكٌ** بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ **وَلَا** يَحِلُّ
 لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا **إِلَّا** أَنْ يَخَافَا **أَلَّا** يُقِيمَا
 حُدُودَ **اللَّهِ** فَإِنْ خِفْتُمْ **أَلَّا** يُقِيمَا حُدُودَ **اللَّهِ** **فَلَا** جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
 فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ **تِلْكَ** حُدُودُ **اللَّهِ** **فَلَا** تَعْتَدُوهَا **وَمَنْ** يَتَعَدَّ حُدُودَ
اللَّهِ **فَأُولَئِكَ** هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٢٩﴾ فَإِنْ طَلَّقَهَا **فَلَا** تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى
 تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ **فَإِنْ** طَلَّقَهَا **فَلَا** جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا **إِنْ**
 ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ **اللَّهِ** **وَتِلْكَ** حُدُودُ **اللَّهِ** **يُبَيِّنُهَا** الْقَوْمُ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ قُلْ إِصْلَاحٌ
 لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَارْحَمُوا أَمْوَالَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
 مِنَ الْمَصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٣﴾
 وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ وَلَا مَآئِمَّةً مُّؤْمِنَةً خَيْرٌ
 مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ
 يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ
 أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى التَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
 بِآذِنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣٤﴾ وَيَسْأَلُونَكَ
 عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَىٰ فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ
 وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ
 أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٣٥﴾
 نِسَاءُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنْى شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا
 لِأَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٦﴾ وَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ
 تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ
تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا
وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْأَلُونَكَ
عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ
مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ
يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنْ اسْتَطَاعُوا
وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فِيمْتٌ وَهُوَ كَافِرٌ
فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنْ الَّذِينَ آمَنُوا
وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَولَئِكَ يَرْجُونَ
رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا
أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

سَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمْ آتَيْنَاهُم مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ
 اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۱۱۱﴾ زَيْنَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
 اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۱۱۲﴾
 كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ
 وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
 فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ
 مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
 لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۱۳﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ
 الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزَلُوا
 حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ إِلَّا إِنْ
 نَصَرَ اللَّهُ قَرِيبٌ ﴿۱۱۴﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ
 مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ
 وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿۱۱۵﴾

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Bakara Suresi (31-48. sayfalar)

وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ ۖ فَمَنْ تَعَجَّلَ
فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ
اتَّقَىٰ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٣٣﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيُشْهِدُ اللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ ۖ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٣٤﴾ وَإِذَا
تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ
وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ
أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٣٦﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ
وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا
فِي السِّلْمِ كَآفَّةً ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۗ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٣٨﴾ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ
الْبَيِّنَاتُ فَاغْلَمُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٩﴾
هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ
وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ ۗ وَاللَّهُ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۚ ﴿٤٠﴾

Mülk Suresinin Meali

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (1) Hükümlerinde olan Allah, yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.
- (2) O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.
- (3) O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahman'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak (ve düzensizlik) görüyor musun?
- (4) Sonra tekrar tekrar bak; bakışların (aradığı çatlak ve düzensizliği bulamayıp) âciz ve bitkin hâlde sana dönecektir.
- (5) Andolsun biz, en yakın göğü kandillerle donattık. Onları şeytanlara atılan taşlar yaptık ve (ahirette de) onlara alevli ateş azabını hazırladık.
- (6) Rablerini inkâr edenler için cehennem azabı vardır. Ne kötü varılacak yerdir orası!
- (7) Oraya atıldıklarında, onun kaynarken çıkardığı korkunç uğultuyu işitirler.
- (8) Neredeyse cehennem öfkeden çatlayacaktır! Oraya her bir topluluk atıldıkça oranın bekçileri onlara, "Size bir uyarıcı gelmemiş miydi?" diye sorarlar.
- (9) Onlar da şöyle derler: "Evet, bize bir uyarıcı gelmişti. Fakat biz onu yalanlamış ve 'Allah hiçbir şey indirmemiştir. Siz ancak büyük bir sapıklık içindesiniz' demiştik."
- (10) Yine şöyle derler: "Eğer kulak vermiş veya aklımızı kullanmış olsaydık, şu alevli ateştekilerden olmazdık."
- (11) İşte böylece günahlarını itiraf ederler. Artık alevli ateştekiler Allah'ın rahmetinden uzak olsun!
- (12) Görmedikleri hâlde Rab'lerinden korkanlar için bir bağışlanma ve büyük bir mükafat vardır.
- (13) Sözüünüzü gizleyin, yahut onu açığa vurun; (fark etmez). Şüphesiz Allah, sinelerin özünü (kalplerde olanı) hakkıyla bilir.
- (14) Yaratan bilmez mi? O, en gizli şeyleri bilir, (her şeyden) hakkıyla haberdardır.
- (15) O, yeryüzünü sizin ayaklarınızın altına serendir. Haydi onun üzerinde yürüyün ve Allah'ın rızından yiyin. Dönüş ancak onadır.

- (16) Göktekinin sizi yere geçirivermeyeceğinden emin mi oldunuz? (O zaman) bir de bakarsınız yer yüzü şiddetle çalkalanıyor.
- (17) Yahut göktekinin, üzerinize taş yağdıran rüzgar göndermeyeceğinden mi emin oldunuz? O zaman, uyarım nasılmış bileceksiniz!
- (18) Andolsun, onlardan öncekiler de yalanlamıştı. Beni inkâr etmenin sonucu nasıl oldu!?
- (19) Üstlerinde kanat çırparak uçan kuşlara bakmazlar mı? Onları (havada) ancak Rahman tutuyor. Şüphesiz O her şeyi hakkıyla görendir.
- (20) Yahut Rahman'dan başka size yardım edecek şu ordunuz (taraftarlarınız) kimlerdir? İnkârcılar ancak bir aldanış içindedirler.
- (21) Peki, Allah rızkını keserse, kimdir size rızık verecek olan? Hayır, onlar azgınlık ve nefretle direnip durdular.
- (22) Şimdi, yüzüstü kapanarak düşe kalka yürüyen mi daha doğru gider, yoksa dosdoğru bir yolda dimdik yürüyen mi?
- (23) De ki: "O, sizi yaratan ve size kulaklar, gözler ve kalpler verendir. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!"
- (24) De ki: "O, Sizi yeryüzünde yaratıp çoğaltandır. Ancak onun huzurunda toplanacaksınız."
- (25) "Eğer doğru söyleyenler iseniz, bu tehdit ne zaman gerçekleşecek?" diyorlar.
- (26) De ki: "O bilgi, ancak Allah katındadır. Ben ise sadece apaçık bir uyarıcıyım."
- (27) Onu (azabı) yakından gördükleri zaman inkâr edenlerin yüzleri kötüleşir ve onlara, "İşte bu, (alaylı bir biçimde) isteyip durduğunuz şeydir." denir.
- (28) De ki: "Söyleyin bakalım: Diyelim ki Allah beni ve beraberimdekileri helak etti, yahut bize acıdı. Peki, ya inkârcıları elem dolu bir azaptan kim koruyacak?"
- (29) De ki: "O, Rahman'dır. O'na iman ettik, yalnızca ona tevekkül ettik. Siz, kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu yakında öğreneceksiniz!"
- (30) De ki: "Söyleyin bakalım: Suyunuz çekilirse, size kim temiz bir akar su getirir?"

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي
 كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ﴿٧٧﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ
 أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٧٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ
 أَمَّارٌ بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٧٩﴾ قُلْ
 أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٨٠﴾

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا
 يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾
 ءَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورٌ ﴿١٦﴾
 أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ
 كَيْفَ نَذِيرٍ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ
 نَكِيرٍ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَاقَاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ
 إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ
 لَكُمْ يَنْصَرُّكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾
 أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾
 أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمْ السَّمْعَ
 وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ
 فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

فَلَمَّا

2. Mülk Suresi

071

الْحُزْنُ الثَّاسِعُ وَالْعِشْرُونَ

سُورَةُ الْمُلْكِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ ثَلَاثُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝^١ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ
وَالْحَيَاةَ لِيُبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ ۝^٢ الَّذِي خَلَقَ
سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ
هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ۝^٣ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ
خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ۝^٤ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا
رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ۝^٥ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا
بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝^٦ إِذَا الْفُؤَادُ فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا
وَهِيَ تَفُورٌ ۝^٧ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا
أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ۝^٨ قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ
مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ۝^٩ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ
مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝^{١٠} فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ
السَّعِيرِ ۝^{١١} إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝^{١٢}

Fetih Suresinin Meali

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (1) Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik.
- (2-3) Ta ki Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın, seni doğru yola ilet sin ve Allah sana, şanlı bir zaferle yardım etsin.
- (4) O, inananların imanlarını kat kat artırmaları için kalplerine huzur ve güven indiredir. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (5) Bütün bunlar Allah'ın; inanan erkek ve kadınları, içlerinden ırmaklar akan, içinde temelli kalacakları cennetlere koymas ı, onların kötülüklerini örtmesi içindir. İşte bu, Allah katında büyük bir başarıdır.
- (6) Bir de, Allah'ın, hakkında kötü zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, Allah'a ortak koşan erkeklere ve Allah'a ortak koşan kadınlara azap etmesi içindir. Kötülük girdab ı onların başına olsun! Allah onlara gazap etmiş, onları lanetlemiş ve kendilerine cehennemi hazırlamıştır. Orası ne kötü bir varış yeridir!
- (7) Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (8) (Ey Muhammed!) Şüphesiz biz seni bir şahit, bir müjdec i ve bir uyarıcı olarak gönderdik.
- (9) Ey insanlar! Allah'a ve Peygamberine inanasınız, ona yardım edesiniz, ona saygı gösteresiniz ve sabah akşam Allah'ı tespih edesiniz diye (Peygamber'i gönderdik.)
- (10) Sana bîat edenler ancak Allah'a bîat etmiş olurlar. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir. Verdiği sözden dönen kendi aleyhine dönmüş olur. Allah'a verdiği sözü yerine getirene, Allah büyük bir mükâfat verecektir.
- (11) Bedevîlerin (savaş tan) geri bırakılanları sana, "Bizi mallarımız ve ailelerimiz alıkoydu; Allah'tan bizim için af dile." diyecekler. Onlar kalplerinde olmayan ı dilleriyle söylerler. De ki: "Allah sizin bir zarara uğramanız ı dilerse, yahut bir yarar elde etmenizi dilerse, ona karşı kimin bir şeye gücü yeter? Hayır, Allah yaptıklarınızdan haberdardır."

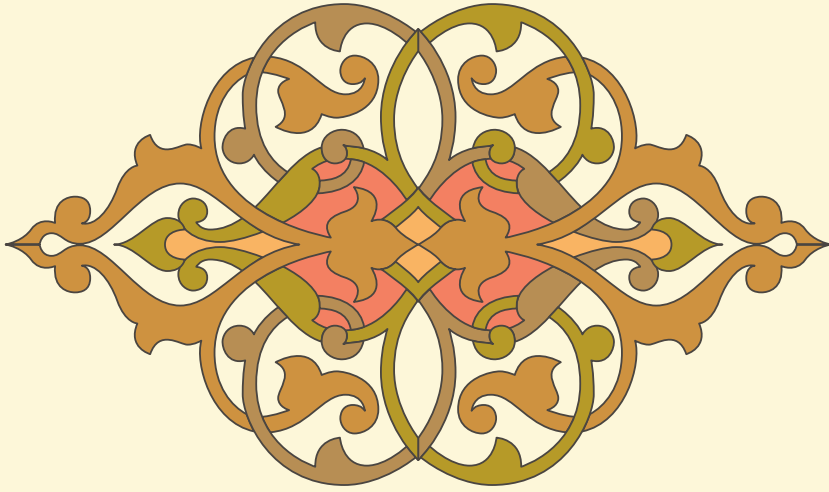

- (12) (Ey münafıklar!) Siz aslında, Peygamberin ve inananların bir daha ailelerine geri dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu, sizin gönüllerinize güzel gösterildi de kötü zanda bulundunuz ve helaki hak eden bir kavim oldunuz.
- (13) Kim Allah'a ve Peygambere inanmazsa bilsin ki, şüphesiz biz, inkârcılar için alevli bir ateş hazırladık.
- (14) Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine ceza verir. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.
- (15) Savaştan geri bırakılanlar, siz ganimetleri almaya giderken, "Bırakın biz de sizinle gelelim" diyeceklerdir. Onlar Allah'ın sözünü değiştirmek isterler. De ki: "Siz bizimle asla gelmeyeceksiniz. Allah önceden böyle buyurmuştur." Onlar, "Bizi kıskanıyorsunuz." diyeceklerdir. Hayır, onlar pek az anlarlar.
- (16) Bedevîlerin (savaştan) geri bırakılanlarına de ki: "Siz, güçlü kuvvetli bir kavme karşı teslim oluncaya kadar savaşmaya çağırılacaksınız. Eğer itaat ederseniz Allah size güzel bir mükâfat verir. Ama önceden döndüğünüz gibi yine dönerseniz, Allah sizi elem dolu bir azaba uğratar." "
- (17) Köre güçlük yoktur, topala güçlük yoktur, hastaya güçlük yoktur. (Bunlar savaşa katılmak zorunda değillerdir.) Kim Allah'a ve Peygamberine itaat ederse, Allah onu, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koyar. Kim de yüz çevirirse, onu elem dolu bir azaba uğratar.
- (18-19) Şüphesiz Allah, ağaç altında sana bîat ederlerken inananlardan hoşnut olmuştur. Gönüllerinde olanı bilmiş, onlara huzur, güven duygusu vermiş ve onlara yakın bir fetih ve elde edecekleri birçok ganimetler nasip etmiştir. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.
- (20) Allah size, elde edeceğiniz birçok ganimetler vaad etmiştir. Şimdilik bunu size hemen vermiş ve insanların ellerini sizden çekmiştir. (Allah böyle yaptı) ki, bunlar mü'minler için bir delil olsun, sizi de doğru bir yola iletsin.
- (21) Henüz elde edemediğiniz, fakat Allah'ın, ilmiyle kuşattığı başka (kazançlar) da vardır. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir.
- (22) İnkâr edenler sizinle savaşsalar, arkalarını dönüp kaçarlar, sonra da ne bir dost, ne de bir yardımcı bulabilirlerdi.

- (23) Allah'ın öteden beri işleyip duran kanunu (budur). Allah'ın kanununda asla bir değişiklik bulamazsın.
- (24) O, Mekke'nin göbeğinde, sizi onlara karşı üstün kıldıktan sonra, onların ellerini sizden, sizin ellerinizi onlardan çekendir. Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görmektedir.
- (25) Onlar, inkâr edenler ve sizi Mescid-i Haram'ı ziyaretten ve (ibadet amacıyla) bekletilen kurbanlıkları yerlerine ulaştırmaktan alıkoyanlardır. Eğer, oradaki henüz tanımadığınız inanmış erkeklerle, inanmış kadınları bilmeyerek ezmeniz ve böylece size bir eziyet gelecek olmasaydı, (Allah Mekke'ye girmenize izin verirdi). Allah, dilediğini rahmetine koymak için böyle yapmıştır. Eğer, inananlarla inkârcılar birbirinden ayrılmış olsalardı, onlardan inkâr edenleri elem dolu bir azaba uğrattırdık.
- (26) Hani inkâr edenler kalplerine taassubu, cahiliye taassubunu yerleştirmişlerdi. Allah ise, Peygamberine ve inananlara huzur ve güvenini indirmiş ve onların takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) sözünü tutmalarını sağlamıştı. Zâten onlar buna layık ve ehil idiler. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir.
- (27) Andolsun, Allah, Peygamberinin rüyasını doğru çıkardı. Allah dilerse, siz güven içinde başlarınızı kazıtmış veya saçlarınızı kısaltmış olarak, korkmadan Mescid-i Haram'a gireceksiniz. Allah, sizin bilmediğinizi bildi ve size bundan başka yakın bir fetih daha verdi.
- (28) O, Peygamberini hidayet ve hak din ile gönderendir. (Allah) o hak dini bütün dinlere üstün kılmak için (böyle yaptı). Şahit olarak Allah yeter.
- (29) Muhammed, Allah'ın Resülüdür. Onunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onların, rükû ve secde hâlinde, Allah'tan lütuf ve hoşnutluk istediklerini görürsün. Onların secde eseri olan alametleri yüzlerindedir. İşte bu, onların Tevrat'ta ve İncil'de anlatılan durumlarıdır: Onlar filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ziraatçıların hoşuna giden bir ekin gibidirler. Allah kendileri sebebiyle inkârcıları öfkelenirmek için onları böyle sağlam ve dirençli kılar. Allah, içlerinden iman edip salih amel işleyenlere bir bağışlama ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ
 تَرِيَهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ
 فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ
 فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْئَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى
 عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ^طوَكَانَ اللَّهُ ^طبِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ ^طوَلَوْ لَأَنَّ رِجَالَ الْمُؤْمِنُونَ نِسَاءً مُؤْمِنَاتٍ لَمْ تَعْلَمُوهُمُ أَنْ تَطُوهُمْ ^طفَتُصِيبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللَّهُ ^طفِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ الْحَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ فَنَزَلَ اللَّهُ ^طسَكِينَتُهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالزَّمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا ^طوَكَانَ اللَّهُ ^طبِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾ لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ ^طرَسُولَهُ الرَّءْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ^طأَمِينٍ ^طمُحَلِّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ ^طلَا تَخَافُونَ ^طفَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ^طوَكَفَى ^طبِاللَّهِ ^طشَهِيدًا ﴿٢٨﴾

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدُّعُونَ إِلَى قَوْمِ ^بأُولَىٰ بِأَسِ
 شَدِيدٍ تَقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ ^جفَإِنْ تَطِيعُوا يُؤْتِكُمُ ^داللَّهُ أَجْرًا
 حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا
 أَلِيمًا ^{١٦} لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا
 عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ وَمَنْ يُطِيعِ ^طاللَّهُ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ
 تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يَُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ^{١٧}
 لَقَدْ رَضِيَ ^زاللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ
 فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا
 قَرِيبًا ^{١٨} وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ ^حاللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ^{١٩}
 وَعَدَّكُمْ ^صاللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ
 وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ ^عوَلِتَكُونَ آيَةً ^طلِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ
 صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ^{٢٠} وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ
^ثاللَّهُ بِهَا وَكَانَ ^ياللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ^{٢١} وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ^{٢٢} سُنَّةَ
^ذاللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ ^زاللَّهِ تَبْدِيلًا ^{٢٣}

وَهُوَ الَّذِي

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
 فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ
 عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١﴾ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ
 مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ
 بِالسِّنْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ
 شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ
 بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ
 وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزَيَّنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ
 وَظَنَّتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٣﴾ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ
 بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٤﴾ وَاللَّهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ
 اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ
 إِلَىٰ مَعَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذُرُونًا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا
 كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ
 فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

3. Fetih Suresi

سُورَةُ الْفَتْحِ

٥١٠

سُورَةُ الْفَتْحِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
تِسْعٌ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ١ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ
 وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ٢
 وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا ٣ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
 الْمُؤْمِنِينَ لِيَزِدُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ٤ وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ٥ لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ
 سَيِّئَاتِهِمْ ٦ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ٧ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ
 وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ ٨ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ
 عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ
 وَسَاءَتْ مَصِيرًا ٩ وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ
 عَزِيمًا حَكِيمًا ١٠ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ١١ لِتُؤْمِنُوا
 بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ ١٢ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ١٣

إِنَّ الذِّبْنَ

II. TECVİT BİLGİSİ

1. Uzatma (Med) ve Çeşitleri

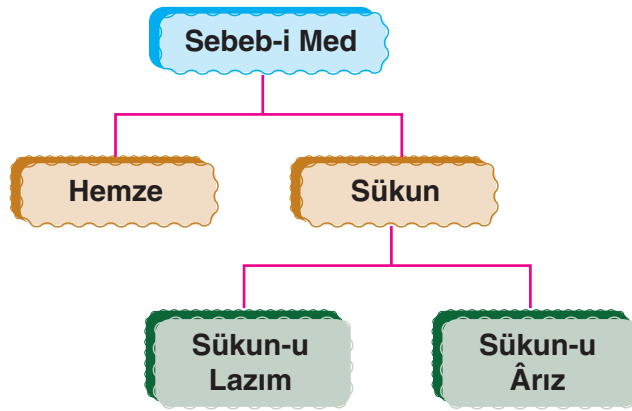
Kur'an tilavetinde harflerin sesinin uzatılması “**med**” kavramı ile ifade edilir.¹ Med kavramı harf-i med ve sebab-i med şeklinde iki başlıkta incelenir. Harf-i medden önceki harfin bir ölçüden daha fazla uzatılmasına sebep olan ve harf-i medden sonra gelen unsurlara sebab-i med denir. Uzatılacak harfte ne çeşit med bulunduğunu ve ne kadar uzatılması gerektiğini sebab-i med belirler.²

Sebeb-i med ikiye ayrılır:

- **Hemze** : Harekeli elif harfidir. Harf-i medden sonra gelen bir hemzenin sebab-i med olması için katı hemzesi yani kelimenin aslından olması gerekir.

Örneğin **جَاءَ** ve **يَا أَبَتِ** kelimelerinde harf-i medden hemen sonra gelen harekeli elif harfi sebab-i med olur.

- **Sükun**: Harfin cezimli konumudur. Sükun-u Lâzım ve Sükun-u Ârız olarak ikiye ayrılır.
  - ✓ **Sükun-u Lâzım**: Durulduğunda da geçildiğinde de değişmeyen sükundur. Bu sükun, cezm veya şedde olarak bulunur.
  - ✓ **Sükun-u Ârız**: Şekil itibariyle harekelerde oluşan bu sükun kelimeler üzerinde vakfedildiğinde ortaya çıkar. Bu durumda, harfi medden sonra, üzerinde durulacak harfin harekesi cezme dönüşür. Yani sükun-u ârız şekil açısından hareke, ses açısından cezimdir.

¹ M. Muhammed Harrâzi, Buğyetü'l-Mürîd min Ahkâmi't-Tecvid, s. 203 - 205.

² Aldulfettah es-Seyyid el-Mirsafi, Hidâyetü'l-Kâri, s. 275 - 276.

1.1. Medd-i Ârız

Harf-i medden sonra sükun-u ârız gelirse medd-i ârız olur. Bu med, sadece vakf yapılan yani durulan kelimelerde meydana gelir. Medd-i ârızın en az 1 ölçü yani bir elif miktarı uzatılması vaciptir. Tilâvet usulüne göre 2, 3 veya 4 ölçü uzatılması ise caizdir.³

Örnek-1: **هُمُّ فِ يَهَا خَالِدُونَ** ayetinde son kelimedede durduğumuzda medd-i

ârız oluşur. Çünkü durduğumuzda “nûn” harfindeki üstün cezme dönüşür. Böylece sükun-u ârız ortaya çıkar. Bir önceki harf, harf-i med olduğu için bu durumda “dâl” harfi medd-i tabii ölçüsünden daha fazla uzatılabilir.

Örnek-2: **صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ** ayetinde son kelimedede durduğumuzda

medd-i ârız oluşur. Çünkü durduğumuzda “mîm” harfindeki tenvin (iki ötre) cezme dönüşür. Böylece sükun-u ârız ortaya çıkar. Bir önceki harf, harf-i med olduğu için bu durumda “gâf” harfi medd-i tabii ölçüsünden daha fazla uzatılabilir.

Örnek-3: **وَقَوْمٌ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمٌ لُوطٍ** ayetinde son kelimedede durduğumuzda

medd-i ârız oluşur. Çünkü durduğumuzda “tâ” harfindeki tenvin (iki esre) cezme dönüşür. Böylece sükun-u ârız ortaya çıkar. Bir önceki harf, harf-i med olduğu için bu durumda “lâm” harfi, medd-i tabii ölçüsünden daha fazla uzatılabilir.

Örnek-4: **وَأَعْتَدْنَا لَهُمُ عَذَابَ السَّعِيرِ** ayetinde son kelimedede durduğumuzda medd-i ârız meydana gelir. Çünkü durduğumuzda “râ” harfindeki esre cezme dönüşür, böylece sükun-u ârız ortaya çıkar. Bir önceki harf, harf-i med olduğu için bu durumda “ayn” harfi, medd-i tabii ölçüsünden daha fazla uzatılabilir.

³ Aldulfettah es-Seyyid el-Mirsafi, Hidâyetü'l-Kâri, s. 305 - 306; Ramazan Pakdil, Talim Tecvid ve Kiraat, s. 150-151.

Aşağıdaki Medd-i Ârız örneklerini de öğretmeninizin rehberliğinde inceleyiniz ve okuyunuz.

Okunuşu	Yazılışı
رَبِّ الْعَالَمِ يَنْ	رَبِّ الْعَالَمِ يَنْ
يُكذِّبُ بِاللِّ يَنْ	يُكذِّبُ بِاللِّ يَنْ
بِهِ الرُّوحُ الْأَمُّ يَنْ	بِهِ الرُّوحُ الْأَمُّ يَنْ
وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٌ	وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٌ
بِكُلِّ شَيْءٍ عِلَّ يَمْ	بِكُلِّ شَيْءٍ عِلَّ يَمْ
لَمَّا يَذُوقُوا عَذَابِ يَنْ	لَمَّا يَذُوقُوا عَذَابِ يَنْ
لِتَرْوَلَ مِنْهُ الْجِبَالُ يَنْ	لِتَرْوَلَ مِنْهُ الْجِبَالُ يَنْ

Çalışma Sayfası: Saffat Suresi 37/77 – 102.

Aşağıdaki sayfayı okuyunuz ve sayfada yer alan medd-i ârızları işaretleyiniz.

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ۗ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۗ
 سَلَامٌ عَلَى نُوْحٍ فِي الْعَالَمِينَ ۗ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۗ
 اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۗ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخِرِينَ ۗ وَاِنَّ
 مِنْ شَيْعَتِهِ لَابْرٰهِيْمَ ۗ اِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ۗ اِذْ قَالَ
 لِاٰبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُوْنَ ۗ اِنِّفَكَ الْهٰتَةَ دُوْنَ اللّٰهِ تُرِيْدُوْنَ ۗ
 فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۗ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِى السُّجُوْمِ ۗ فَقَالَ
 اِنِّى سَقِيْمٌ ۗ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِيْنَ ۗ فَرَاغَ اِلَى الْهٰتِهِمْ فَقَالَ
 اَلَا تَاْكُلُوْنَ ۗ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُوْنَ ۗ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا
 بِالْيَمِيْنِ ۗ فَاَقْبَلُوْا اِلَيْهِ يَزِيْفُوْنَ ۗ قَالَ اَتَعْبُدُوْنَ مَا تَنْحِتُوْنَ ۗ
 وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُوْنَ ۗ قَالُوْا ابْنُوْا لَهٗ بُنْيَانًا فَاَلْقُوْهُ
 فِى الْحَجِيْمِ ۗ فَاَرَادُوْا بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمْ الْاَسْفَلِيْنَ ۗ وَقَالَ
 اِنِّىْ ذٰهَبٌ اِلَى رَبِّىْ سَيَّهْدِيْنَ ۗ رَبِّ هَبْ لِيْ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۗ
 فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيْمٍ ۗ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ
 اِنِّىْ اَرٰى فِى الْمَنَامِ اَنْىْ اَذْبَحُكَ فَاَنْظُرْ مَاذَا تَرٰى ۗ قَالَ يَا اَبَتِ
 اِفْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِيْ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ مِنَ الصّٰبِرِيْنَ ۗ

1.2. Medd-i Lâzım

Harf-i medden sonra sebep-i medden sükun-u lâzım aynı kelimedede yan yana geldiğinde medd-i lâzım olur. Medd-i lâzımda 4 ölçü yani dört elif miktarı uzatmak vaciptir.⁴

Örnek - 1: رَادَّوهُ kelimesindeki “râ” harfinde medd-i lâzım vardır. Çünkü harf-i med olan elif harfinden sonra “sükun-u lâzım” gelmiştir. Bu durumda “râ” harfi, medd-i tabiinin 4 katı kadar uzatılmalıdır.

Örnek - 2: يُشَاقُّ kelimesindeki “şin” harfinde medd-i lâzım vardır. Çünkü harf-i med olan elif harfinden sonra “sükun-u lâzım” gelmiştir. Bu durumda “şin” harfi, medd-i tabiinin 4 katı kadar uzatılmalıdır.

Örnek - 3: اِلَانَ kelimesindeki ilk “elif” harfinde medd-i lâzım vardır. Çünkü elif harfinde çeker (asar) işareti vardır. Dolayısıyla burada gizli bir harf-i med bulunmaktadır. Harf-i medden sonra ise “sükun-u lâzım” gelmiştir. Bu durumda harekeli olan “elif” harfi, medd-i tabiinin 4 katı kadar uzatılmalıdır.

Aşağıdaki örnekleri öğretmeninizin rehberliğinde inceleyiniz ve okuyunuz.

اِلَانَ	مُدَّهَامَّتَانِ	وَالصَّافَاتِ
جَاءَتِ الصَّاحَّةُ	تَأْمُرُونَ	أَلْحَاقَةُ

Bazı surelerin başlarında harekesiz harfler yer alır. Huruf-u mukattaa denilen bu harfler harekeleri bulunmadığından isimleriyle okunurlar. Bu durumda harflerin telaffuzunda med harfi ile cezme veya şedde ortaya çıkarsa medd-i lâzım meydana gelir.

⁴ Seyfuddin b. Atâullah el-Fezâli, el-Cevâhiru'l-Mudiyye Ale'l-Mukaddime'ti'l-Cezeriyye, s. 315 - 316; Sıtkı Güllü, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlimi, s. 261-266.

Aşağıdaki tabloyu öğretmeninizin rehberliğinde inceleyiniz ve açıklamaları dikkate alarak huruf-u mukattaa örneklerini okuyunuz.

Açıklama	Okunuşu	Yazılışı
Elif uzatılmaz. Lâm uzatılır (medd-i lâzım). Mîm uzatılır (medd-i lâzım).	أَلِفٌ لَّامٌ مِّمٌ	آلَمْ
Elif uzatılmaz. Lâm uzatılır (medd-i lâzım). Mîm uzatılır (medd-i lâzım). Sâd uzatılır (medd-i lâzım).	أَلِفٌ لَّامٌ مِّمٌ صَادٌ	آلَمَّصَ
Elif uzatılmaz. Lâm uzatılır (medd-i lâzım). Râ uzatılır (medd-i Tabîî).	أَلِفٌ لَّامٌ رَا	آلْرَ
Elif uzatılmaz. Lâm uzatılır (medd-i lâzım). Mîm uzatılır (medd-i lâzım). Râ uzatılır (medd-i tabîî).	أَلِفٌ لَّامٌ مِّمٌ رَا	آلْمْرَ
Kâf uzatılır (medd-i lâzım). Hâ ve Yâ uzatılır (medd-i tabîî). Ayn uzatılır (medd-i lîn) ⁵ . Ayrıca Nûn sesi üzerinde tutma yapılıdır (ihfâ) ⁶ . Sâd uzatılır (Medd-i Lâzım).	كَافٌ هَا يَا عَيْنٌ صَادٌ	كَهَيْعَصَ
Tâ uzatılır (medd-i tabîî). Sîn uzatılır (medd-i lâzım). Mîm uzatılır (medd-i lâzım).	طَاسٌ يَمُّ يَمُّ	طَسَّم
Tâ uzatılır (medd-i tabîî). Sîn uzatılır (medd-i lâzım).	طَاسٌ يَنْ	طَسَّ

⁵ Ayrıntıları bir sonraki konuda anlatılacaktır.

⁶ Ayrıntıları bu bölümün ikinci konusunda anlatılacaktır.

<p>Yâ uzatılır (Medd-i Tabîî). Sîn uzatılır (Medd-i Lâzım).</p>	<p>يَاسِ يَنْ</p>	<p>يَسَّ</p>
<p>Sâd uzatılır (Medd-i Lâzım). Ayrıca Dâl harfinde kalkale yapılıır ve vakfetmeden tilavete devam edilir.</p>	<p>صَادُ</p>	<p>صَّ</p>
<p>Hâ uzatılır (Medd-i Tabîî). Mîm uzatılır (Medd-i Lâzım)</p>	<p>حَامِ يَمْ</p>	<p>حَمَّ</p>
<p>Ayn uzatılır (Medd-i Lîn). Ayrıca Nûn sesi üzerinde tutma yapılıır (ihfâ). Sîn uzatılır (Medd-i Lâzım). Ayrıca Nûn sesi üzerinde tutma yapılıır (ihfâ). Gâf uzatılır (Medd-i Lâzım).</p>	<p>عَيْنُ سِ يَنْ قَافُ</p>	<p>عَسَّقَ</p>
<p>Gâf uzatılır (Medd-i Lâzım).</p>	<p>قَافُ</p>	<p>قَّ</p>
<p>Nûn uzatılır (Medd-i Lâzım).</p>	<p>نُونُ</p>	<p>نَّ</p>

Çalışma Sayfası

Aşağıdaki ayetleri okuyunuz ve ayetlerde yer alan medd-i lâzım örneklerini işaretleyiniz.

En'am Suresi, 6/80

وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِّي فِي مَا وَقَدْتُ هَدَانِ

Saffat Suresi, 37/1-2

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا

Zümer Suresi, 39/64

قُلْ أَفَعَيِّرُ أَتَأْمُرُونِّي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ

وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بَا
ظَنَّ السَّوْءِ

Fetih Suresi, 48/6

Rahman Suresi, 55/63-64

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ مُدَّةَ أَمْتَانِ

Mücâdele Suresi, 58/4

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَّ اسَا

Mücâdele Suresi, 58/5

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ أَرْسُولَهُ كُتِبُوا كَمَا كُتِبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

Hakka Suresi, 69/1-3

الْحَاقَّةُ مَا الْحَاقَّةُ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ

Naziat Suresi, 79/34

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى

Fecr Suresi, 89/18

وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ

1.3. Medd-i Lîn

Harf-i lîn ile sebab-i medden sükun-u ârız veya sükun-u lâzım yan yana geldiğinde medd-i lîn olur. Diğer medlerin tamamında harf-i med bulunurken sadece medd-i lînde harf-i lîn bulunur.

Harf-i lîn aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere kendisi cezimli bir önceki harfin harekesi ise üstün olan “vâv” ve “yâ” harfleridir.

Harf-i Lîn	
حَى	قَوْ

“Vâv” ve “yâ” harfleri cezimli olur ancak bir önceki harfin harekesi üstün olmazsa bu harfler lîn harfi olmaz. Bu uygulamada *lîn* harfinin kendisi uzatılır. Diğer medlerde ise harf-i medden önceki harf uzatılır. Med-i lînde en az 1 ölçü yani bir elif miktarı uzatmak vaciptir. Tilâvet usulüne göre 2 veya 3 ölçü uzatılması ise caizdir. Medd-i *lîn* vakıf yapılan kelimelerde ve huruf-u mukattaalardaki “ayn” harfinde meydana gelir.⁷

Örnek-1: أَمْرٍ فَرَعَوْنَ ifadesinde son kelimedeki durduğumuzda medd-i lîn oluşur.

Çünkü durduğumuzda “nûn” harfindeki üstün cezme dönüşür ve sükun-u ârız ortaya çıkar. Sükun-u ârızdan önce ise öncesi üstünlü kendisi cezimli “vâv” harfi vardır. Bu durumda “vâv”, harf-i lîn olur. Böylece sükun-u ârız ile harf-i lîn bir araya gelmiş olur ve “vâv” harfi bir ölçü uzatılır.

Örnek-2: زِ يَنِّ الْقَوْمِ ifadesinde son kelimedeki durduğumuzda medd-i lîn oluşur.

Çünkü durduğumuzda “mîm” harfindeki esre cezme dönüşür ve sükun-u ârız ortaya çıkar. Sükun-u ârızdan önce ise öncesi üstünlü kendisi cezimli “vâv” harfi vardır. Bu durumda “vâv”, harf-i lîn olur. Böylece sükun-u ârız ile harf-i lîn bir araya gelmiş olur ve “vâv” harfi bir ölçü uzatılır.

Örnek-3: هُوَ خَيْرٌ ifadesinde son kelimedeki durduğumuzda medd-i lîn oluşur.

Çünkü durduğumuzda “râ” harfindeki iki ötre cezme dönüşür ve sükun-u ârız ortaya çıkar. Sükun-u ârızdan önce ise öncesi üstünlü kendisi cezimli “yâ” harfi vardır. Bu durumda “yâ”, harf-i lîn olur. Böylece sükun-u ârız ile harf-i lîn bir araya gelmiş olur ve “yâ” harfi bir ölçü uzatılır.

⁷ bk. M. Muhammed Harrâzi, Buğyetü'l-Mürîd min Ahkâmî't-Tecvid, s. 229 - 230; Sıtkı Gülle, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlmi, s. 284, 289.

Aşağıdaki örnekleri öğretmeninizin rehberliğinde okuyunuz.

Okunuşu	Yazılışı
هَذَا الْبَيْتِ	هَذَا الْبَيْتِ
مِنَ الْغَيْظِ	مِنَ الْغَيْظِ
مِنْ خَوْفٍ	مِنْ خَوْفٍ
بَعْضَ يَوْمٍ	بَعْضَ يَوْمٍ

Etkinlik

Aşağıdaki verilen Kureyş suresini okuyunuz ve surede yer alan medd-i lîn örneklerini işaretleyiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِأَيَّالٍ قُرَيْشٍ^١ أَيَّالٍ فِيهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ^٢ فَلْيَعْبُدُوا
 رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ^٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَمَّنَّهُمْ مِنْ خَوْفٍ^٤

Çalışma Sayfası: A'raf Suresi 7/1 – 11.

Aşağıdaki sayfayı okuyunuz. Sayfada yer alan ve buraya kadar öğrendiğimiz med çeşitlerini işaretleyiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
المص ١ كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ لِتُنذِرَ
بِهِ، وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ٢ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ
وَلَا تَتَّبِعُوا مَن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ٣ وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ
أَهْلَكْنَا هَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ٤ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ
إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ٥ فَلَنَسْئَلَنَّ الَّذِينَ
أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْئَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ٦ فَلَنَقْصِنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ
وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ٧ وَالْوِزْنُ يُوَمِّدُ الْحَقُّ ٨ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٩ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ١٠ وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ
فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ١١
وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ ١٢ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ١٣

2. Tenvin ve Sakin Nun

İki üstün, iki esre ve iki ötreye **tenvin** denir. Tenvin ile bir harfin sesine “n” sesi ilave edilir. Böylece kelimenin sonunda yazıda görülmeyen bir “n” sesi ortaya çıkar. Örneğin üstünlü iken “ce” diye okunan cim harfi iki üstünlü olduğunda “cen” diye okunur. Nun harfinin cezimli konumuna ise **sakin nun** denir.

Sakin Nûn	Tenvin		
نْ	نَ	نِ	نٍ

Kur'an-ı Kerim'deki tecvit kurallarının önemli bölümü tenvin veya sakin nun harfi ile ilgilidir. Bu uygulamalardan 3 tanesini bu bölümde öğreneceğiz.

2.1. İhfa

Tenvin veya sakin nun harfinden sonra ihfaya sebep olan harflerden biri geldiğinde, nun sesinin genizde akıtılarak okunmasına **ihfa** denir. İhfadaki tutma süresi 1 ölçü yani bir elif miktarıdır.⁸

Nun harfinin ince sesli bir harf olduğu dikkate alındığında ihfa uygulamasında genizdeki sesin ince yapılmasına mutlaka dikkat edilmelidir. İhfa uygulamasını daha kolay öğrenmek için örnekler, öğretmen rehberliğinde çalışılmalıdır.

İhfaya Sebep Olan Harfler				
ذ	د	ج	ث	ت
ض	ص	ش	س	ز
ك	ق	ف	ظ	ط

⁸ Aldulfettah es-Seyyid el-Mirsafi, Hidâyetü'l-Kâri, s. 168 - 173; Sıtkı Güllü, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlimi, s. 304-305.

Örnek-1: كُنْتُمْ kelimesinde **sakin nun** harfinden sonra ihfaya sebep olan harflerden “te” gelmiştir. Bu durumda sakin nun, genizde 1 elif miktarı tutulur.

Örnek-2: أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ifadesinde “te” harfinde tenvin yani iki üstün bulunmaktadır.

Tenvinden sonra ise ihfaya sebep olan harflerden “fe” gelmiştir. Bu durumda tenvindeki nun sesi, genizde 1 elif miktarı tutulur.

Örnek-3: تُرَابٍ ثُمَّ ifadesinde “be” harfinde tenvin yani iki esre bulunmaktadır. Tenvinden

sonra ise ihfaya sebep olan harflerden “peltek se” gelmiştir. Bu durumda tenvindeki nun sesi, genizde 1 elif miktarı tutulur.

Aşağıdaki örnekleri öğretmeninizle birlikte inceledikten sonra kuralına uygun olarak okuyunuz.

مِنْ جُوعٍ	رَحْمَةً ثُمَّ	أَنْ تَذَبْحُوا
أَنْزَلَ عَلَيْهِ	بِاسِطٍ ذِرَاعَيْهِ	مِنْ دُونِهِ
جِمَالَتٍ صَفْرًا	إِذَا شَطَطًا	مِنْ سُلَيْمَانَ
مَثَلًا ظَلَّ	قَوْمٌ طَاغُونَ	مِنْ ضُرٍّ
زَوْجٍ كَرِيمٍ	مِنْ قَرْنٍ	كُنْ فَيَكُونُ

فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ

Hicr suresi, 15/22.

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤَدُّنَ لِذُنُوبِهِمْ كَفَرُوا

Nahl suresi, 16/84.

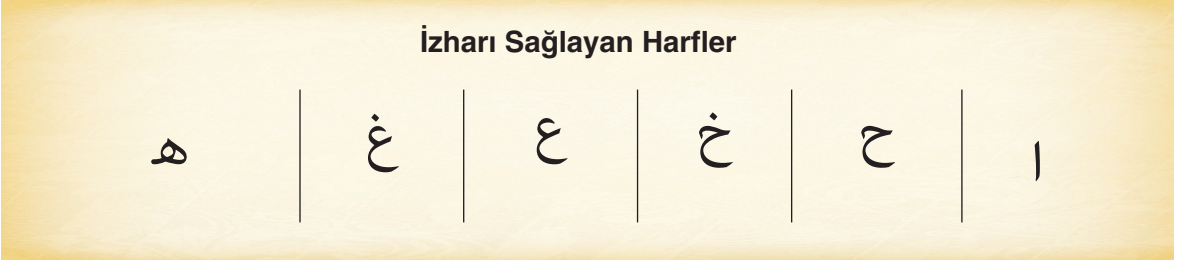
Çalışma Sayfası: Fatır Suresi, 35/12-18

Aşağıdaki sayfayı okuyunuz ve sayfada yer alan ihfa örneklerini işaretleyiniz.

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِعٌ شَرَابُهُ وَهَذَا
 مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَاكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ
 حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاحِرَ لِيَتَّبَعُوا
 مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
 وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلًّا
 يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
 وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿١٣﴾
 إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا
 لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ
 مِثْلُ خَبِيرٍ ﴿١٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ
 الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾ إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾
 وَمَا ذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٧﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى
 وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ
 ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يُخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا
 الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

2.2. İzhar

Tenvin veya sakin nun harfinden sonra **izhara sebep olan harfler** gelirse **izhar** yapılır. Bu uygulama da genizde gerçekleşir ancak nun sesi akıtılmaz.⁹ Yani bu uygulamada sakin nûn harfinde hiçbir değişiklik yapılmaz ve ara vermeden diğer harf ile okumaya devam edilir.

Bilgi Kutusu

İzharı sağlayan harflerin tamamının çıkış yeri boğazımızdır. Bu harfler boğaz harfleri olarak da isimlendirilir.

Örnek-1: بِغَاوِلٍ عَمَّا ifadesinde “lâm” harfinde tenvin yani iki esre bulunmaktadır.

Tenvinden sonra ise izharı sağlayan harflerden “ayn” gelmiştir. Bu durumda tenvindeki nûn sesi üzerinde izhar uygulaması yapılır.

Örnek-2: وَمَنْ أَظْلَمُ ifadesinde sakin nundan sonra izharı sağlayan harflerden “elif”

gelmiştir. Bu durumda sakin nunda izhar uygulaması yapılır.

Örnek-3: لَطِيفٌ خَبِيرٌ ifadesinde “fâ” harfinde tenvin yani iki ötre bulunmaktadır.

Tenvinden sonra ise izharı sağlayan harflerden “ha” gelmiştir. Bu durumda tenvindeki nun sesi üzerinde izhar uygulaması yapılır.

⁹ bk. Sıtkı Güllü, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlimi, s. 294-295.

Aşağıdaki örnekleri öğretmeninizle birlikte inceledikten sonra kuralına uygun olarak okuyunuz.

مِنْ حَقِّ	عَذَابًا آلِ يَمَّا	فَإِنْ أَمِنَ
وَمَغْفِرَةً خَيْرٌ	وَلَا مِنْ خَلْفِهِ	عَلِ يَمِّ حَكِّ يَمِّ
مِنْ غَيْرِ	خُلِقَ عَظِّ يَمِّ	مَنْ عَمَلِ
أَحَقُّ هُوَ	مَنْ هَلَكَ	مِ يثَاقًا غَلِّ يظًا

Enam Suresi, 26. ayet

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْأَوْنَ عَنْهُ

Hicr Suresi, 47. ayet

مِنْ غَلِّ إِخْوَانًا عَلَى سُرْرِ

Çalışma Sayfası: Hicr Suresi 15/32-51.

Aşağıdaki sayfayı okuyunuz ve sayfada yer alan izhar örneklerini işaretleyiniz.

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ إِلَّا تَكُونُ مَعَ السَّاجِدِينَ ۝ ٣٢ قَالَ
لَمْ أَكُنْ لِسُجْدٍ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ۝ ٣٣
قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ۝ ٣٤ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ
الدِّينِ ۝ ٣٥ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝ ٣٦ قَالَ فَإِنَّكَ
مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۝ ٣٧ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۝ ٣٨ قَالَ رَبِّ بِمَا
أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۝ ٣٩
إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ۝ ٤٠ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ
مُسْتَقِيمٌ ۝ ٤١ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ
اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ۝ ٤٢ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ۝ ٤٣
لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ۝ ٤٤
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝ ٤٥ أُدْخِلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ ۝ ٤٦
وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ۝ ٤٧
لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ۝ ٤٨
نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغُفُورُ الرَّحِيمُ ۝ ٤٩ وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ
الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ۝ ٥٠ وَنَبِّئُهُمْ عَنِ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ۝ ٥١

2.3. İklab

Tenvin veya sakin nûn harfinden sonra “**harekeli bâ**” harfi geldiğinde “**iklab**” olur. Bu uygulamada **nûn** sesi tamamen **mîm** sesine dönüştürülür. **Mîm** sesi genizde akıtıldıktan sonra ses kesilmeden (şeddeliymiş gibi) **bâ** harfi ile tilavete devam edilir. İklabda tutma süresi 1 ölçü yani bir elif miktarıdır ¹⁰

Örnek-1: **أَنْبَاهُمْ** kelimesinde iklab uygulaması vardır. Çünkü “**sakin nûn**” harfinden sonra harekeli “**bâ**” harfi gelmiştir. Bu durumda “**nûn**” harfi “**mîm**” harfine dönüştürülür, 1 elif miktarı ses genizde akıtılır ve ara vermeden tilavete devam edilir.

Örnek-2: **بَصِ يَرْبَمَا** ifadesinde iklab uygulaması vardır. Çünkü “**râ**” harfinde **tenvin** yani iki ötre vardır ve hemen sonrasında “**bâ**” harfi gelmiştir. Bu durumda tenvindeki “**nûn**” sesi “**mîm**” sesine dönüştürülür, 1 elif miktarı ses genizde akıtılır ve ara vermeden tilavete devam edilir.

Örnek-3: **فَأَنْبَجَسَتْ** kelimesinde iklab uygulaması vardır. Çünkü “**sakin nûn**” harfinden sonra harekeli “**bâ**” harfi gelmiştir. Bu durumda “**nûn**” harfi “**mîm**” harfine dönüştürülür, 1 elif miktarı ses genizde akıtılır ve ara vermeden tilavete devam edilir.

Aşağıdaki örnekleri öğretmeninizle birlikte inceleyiniz ve okuyunuz.

Okunuşu	Yazılışı
يَمْبُوعًا	يَنْبُوعًا
وَمَا يَمْبَغِ سِ	وَمَا يَنْبَغِ سِ
جَمِ يَعْمُ بَعْضُكُمْ	جَمِ يَعْأُ بَعْضُكُمْ
شَدَّ يَدُ بِمَا	شَدَّ يَدُ بِمَا
يُؤْمِمُ بِاللَّهِ	يُؤْمِنُ بِاللَّهِ

¹⁰ M. Muhammed Harrâzi, Buğyetü'l-Mürîd min Ahkâmi't-Tecvid, s. 142 - 144; Sıtkı Güllü, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlimi, s. 284, 289..

Çalışma sayfası: Nur Suresi, 24/1-10.

Aşağıdaki sayfayı okuyunuz. Sayfada yer alan ihfa, izhar ve iklab örneklerini işaretleyiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ۝ الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ
وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَلَيْشَهِدَ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝ الزَّانِي لَا يَنْكِحُ
إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحَرِّمَ
ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ۝ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا
بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا ۝
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ
الصَّادِقِينَ ۝ وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ۝
وَيَدْرُؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ
الْكَاذِبِينَ ۝ وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝
وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ۝

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

Bir sureyi veya duayı ezberlemeden önce şu adımları takip ediniz:

- ✓ Sureyi veya duayı belirlediğiniz sayıda (aşına oluncaya kadar) dinleyiniz.
- ✓ Sureyi veya duayı öğretmeninize ya da uzman birine yüzünden okuyunuz. Böylece okuma ve telaffuz hatalarınızı gideriniz.
- ✓ Hatasız ve akıcı okuyabilecek düzeye gelinceye kadar sureyi yüzünden çalışınız
- ✓ Son olarak her ayeti, en az üç kez okuyarak ezberleme aşamasına geçiniz.

1. Kâfirun Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ١ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ٢
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٣ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ٤
 وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ٥ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ٦

Anlamı

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (1) De ki: "Ey inkârcılar!
- (2) Ben sizin tapmakta olduğunuz şeylere ibadet etmem.
- (3) Siz de benim ibadet ettiğime tapıyor değilsiniz.
- (4) Ben sizin taptıklarınıza ibadet edecek değilim.
- (5) Siz de benim ibadet ettiğime tapacak değilsiniz.
- (6) Sizin dininiz size, benim dinim banadır."

Açıklama

Kâfirun Kur'an'ın 109. suresidir. Kureyşliler Peygamber Efendimize (s.a.v.) gelerek şu teklifte bulunmuşlardır: "Bir sene sen bizim ilahlarımıza ibadet et, bir sene de biz senin ilahına ibadet edelim." Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) bu teklifi kesin bir şekilde reddetmiştir. Bunun üzerine Kâfirun suresi indirilmiştir.¹¹

¹¹ Vâhidi, Esbâbu'n-Nüzûl, s. 374.

Surede tevhid ile şirkin kesinlikle bir araya gelmeyecek, uzlaşmayacak iki inanç sistemi olduğu vurgulanmıştır.¹² Çünkü inanç ve ibadet ilkelerimiz değiştirilemez. Bu yönüyle sure inanç ilkelerimizi iyi anlamamız gerektiğini bize hatırlatır. Surede kafirlerin inatçılığına da dikkat çekilir. Surenin son ayetinden din ve ibadet özgürlüğü mesajı da çıkarılabilir.

Etkinlik-1

Kâfirun suresini CD çalar veya etkileşimli tahta yardımıyla birkaç kez dinleyiniz. Sonra öğretmeninizle telaffuzlara dikkat ederek koro hâlinde okuyunuz. Daha sonra gruplar halinde duayı ezberleyene kadar çalışınız.

Etkinlik-2

Kâfirun suresinden yola çıkarak farklı inanç gruplarıyla ilişkilerimizin nasıl olması gerektiğini düşününüz. Bu konuda nelere dikkat etmemiz gerektiğini belirtiniz.

2. Fil Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

Anlamı

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (1) Rabb'inin, fil sahiplerine ne yaptığını bilmez misin?
- (2) Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?
- (3-4) Üzerlerine gökten taş yağdıran sürü sürü kuşlar gönderdi.
- (5) Nihayet onları yenilmiş ekin yaprakları gibi yaptı.

12 Komisyon, Kur'an Yolu, C 5, s. 704.

Açıklama

Fil suresi Kur'an'ın 105. suresidir. Bu surede Kâbe'yi yıkmak için gelen, içinde fillerin bulunduğu ordunun başına gelenler anlatılır. Yemen Valisi Ebrehe miladi 570 yılı civarında Kâbe'yi yıkmak için büyük bir ordu ile yola çıktı. Asıl amacı Kâbe'yi ortadan kaldırarak İnanları Yemen'de yaptırdığı kiliseye çekmekti. Ebrehe yol boyunca büyük zulümler yaptı. Mekke'ye geldiğinde Peygamber Efendimizin (s.a.v.) dedesi Abdulmuttalip ile karşılaştı. Abdulmuttalip ona Kâbe'nin bir sahibi olduğunu ve onu koruyacağını söyledi. Ebrehe filleri ile birlikte Kâbe'ye yönelince bindiği fil bir adım bile atamadı ve yere çöktü. Ebrehe ne yaptıysa fil bir türlü Kâbe'ye doğru adım atmadı. Daha sonra Allah (c.c.) kuş sürülerini gönderdi. Kuşların attığı taşlar ile Ebrehe'nin ordusu bozguna uğradı. Ebrehe Yemen'e geri kaçmak zorunda kaldı ve orada öldü.¹³

Fil suresi ile Allah'ın yardımı hatırlatılmış ve Sevgili Peygamberimize (s.a.v.) sabretmesi tavsiye edilmiştir. Böylece Peygamberimize (s.a.v.) karşı çıkanların ve zulmedenlerin sonunun Ebrehe gibi olacağına işaret edilmiştir. Özetle bu surede kâfir ve müşriklere korku, Peygamber Efendimize (s.a.v.) ve müminlere ise müjde ve umut verilmiştir.¹⁴

Görsel 2.1: Ebrehe'nin ordusu kuş sürülerinin attığı taşlarla bozguna uğratılmıştır.

Etkinlik-1

Fil suresini CD çalar veya etkileşimli tahta yardımıyla birkaç kez dinleyiniz. Sonra öğretmeninizle /telaffuzlara dikkat ederek koro hâlinde okuyunuz. Daha sonra gruplar hâlinde duayı ezberleyene kadar çalışınız.

¹³ İbn-i İshak, es-Sîretü'n-Nebeviyye, s. 47 - 49; İbn-i Kesir, el-Bidâye ve'n-Nihâye, C 3, s. 139 vd.; İhsan Süreyya Sırma, Müslümanların Tarihi, C 1, s. 430-432.

¹⁴ Maturidi, Tevilâtü'l-Kur'an, C 17, s. 330.

Etkinlik-2

Fil suresinden, başka hangi mesaj ve ilkeleri çıkarabiliriz? Sözlü olarak ifade ediniz.

3. Kureyş Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا يَلْفُ قُرَيْشٍ ۝١ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۝٢
فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ
وَأَمَّنَّهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝٤

Anlamı

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

- (1) Kureyş'i ısındırıp alıştırdığı;
- (2) Onları kışın (Yemen'e) ve yazın (Şam'a) yaptıkları yolculuğa ısındırıp alıştırdığı için,
- (3-4) Kureyş de, kendilerini besleyip açlıklarını gideren ve onları korkudan emin kılan bu evin (Kâbe'nin) Rabbine kulluk etsin.

Açıklama

Kureyş suresi Kur'an'ın 106. suresidir. Kureyş bir Arap soyudur ve Peygamber Efendimiz de (s.a.v.) bu soya mensuptur. Surede Allah'ın (c.c.) Kureyş kabilesine verdiği nimetlere dikkat çekilir. Allah (c.c.) onları Fil suresinde de geçtiği üzere saldırılardan korumuştur. Ayrıca Kâbe'den dolayı Mekke'yi insanların uğradığı bir yer hâline getirmiştir. İnsanlar hem Kâbe'yi hem de Kureyşlileri saygın kabul etmişlerdir. Böylece Kureyş kabilesi ticaret açısından geniş imkânlarla sahip olmuştur. Örneğin yazın ve kışın farklı yerlere rahatlıkla ticaret yolculukları yapmışlardır. Rabb'imiz tüm bu nimetlerin karşılığında onlara, inkârdan vazgeçip kendisine kulluk etmelerini emreder.¹⁵

¹⁵ Beydâvi, Envâru't-Tenzil ve Esrâru't-Te'vil, C 5, s. 340; Komisyon, Kur'an Yolu, C 5, s. 694.

Etkinlik-1

Kureyş suresini CD çalar veya etkileşimli tahta yardımıyla birkaç kez dinleyiniz. Sonra öğretmeninizle telaffuzlara dikkat ederek koro hâlinde okuyunuz. Daha sonra gruplar hâlinde duayı ezberleyene kadar çalışınız.

Etkinlik-2

Allah'ın (c.c.) nimetlerine karşı sorumluluklarımız nelerdir? Kureyş suresinin meşajlarını da düşünerek arkadaşlarınızla sınıfınızda tartışınız.

4. Mâun Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۚ
 وَلَا يُحِضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۚ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۚ
 الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۚ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ ۚ
 وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۚ

Anlamı

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

(1) Dini yalanlayıp inkâr edeni gördün mü?

(2-3) Yetime son derece kötü davranan ve yoksula bakmayı hiç teşvik etmeyen kişidir o.

(4-5) Kıldıkları namazın özünden ve bilincinden uzak olarak namaz kılanların vay hâline!

(6) Nitekim onlar gösteriş yaparlar.

(7) Ayrıca her türlü iyiliğe de engel olurlar.

Açıklama

Kur'an'da iman, ahlak ve ibadet konuları genelde iç içe anlatılır. Bu durumun en güzel örneklerinden birini Mâun suresinde buluruz. Dinimizin temel mesajları kısa ama etkili cümlelerle bu surede tekrar hatırlatılır.

Mâun suresi Kur'an'ın 107. suresidir. Mâun hayır, iyilik ve yardımlaşma adına verilen her eşya için kullanılan bir kelimedir.¹⁶ Surenin ilk ayetinde yer alan din kelimesi hem genel anlamda dini hem de ahiret gününü ifade eder.¹⁷

Surenin devamında dini yalanlayan, inkâr eden kişilerin özelliklerine örnekler verilir. Elbette bu kişilerin başka özellikleri de vardır. Ancak bu surede en çok dikkat çeken iki özellikleri vurgulanır. Bu iki özellikten biri yetimlere karşı kaba ve sert davranmak diğeri ise yoksullara hiçbir şekilde yardımcı olmamaktır.

Surede kıldıkları namaza aykırı işler yapanların kınanması da son derece dikkat çekicidir. Aslında bu kişiler namazın bilincinde olmayan, niçin namaz kıldığını unutan kişilerdir. Çünkü onlar Allah rızası için değil gösteriş için namaz kılmaktadırlar. Ayrıca bu kişiler en küçük bir iyiliği bile insanlara çok görmektedirler.

Özetle Mâun suresi imanın ve kulluğun nasıl olması gerektiğini etkili mesajlarla bize öğretmektedir.

Etkinlik-1

Mâun suresini CD çalar veya etkileşimli tahta yardımıyla birkaç kez dinleyiniz. Sonra öğretmeninizle telaffuzlara dikkat ederek koro hâlinde okuyunuz. Daha sonra gruplar hâlinde duayı ezberleyene kadar çalışınız.

Etkinlik-2

Mâun suresinin anlamını aşağıdaki soruları da dikkate alarak tartışınız.

- ✓ İman ile ahlak arasında nasıl bir ilişki vardır?
- ✓ İbadet, hayatımıza nasıl katkı sağlamalıdır?
- ✓ Surede hangi davranışlar kınanmaktadır?

¹⁶ Maturidi, Tevilâtü'l-Kur'an, C 17, s. 343.

¹⁷ Komisyon, Kur'an Yolu, C 5, s. 696.

2. Ünite Değerlendirme Soruları

A) Aşağıdaki açık uçlu soruları cevaplayınız.

- 1) Medd-i arız, medd-i lâzım ve medd-i lînin oluşumunu anlatınız.
- 2) İhfa ve izhar uygulamaları arasındaki farkı anlatınız.
- 3) İhfa harfleri nelerdir? Yazınız.

B) Aşağıdaki çoktan seçmeli sorularda doğru seçeneği işaretleyiniz.

- 1) Medd-i lînin oluşumunda aşağıdakilerden hangisi mutlaka bulunmalıdır?
  - A) Sükun-u arız
  - B) Tenvin
  - C) Sakin nûn
  - D) Harf-i lîn
- 2) Aşağıdaki bilgilerden hangisi medd-i ârız ve medd-i lîn uygulamalarının her ikisi için geçerlidir?
  - A) Vakıf yapılan yani durulan kelimelerde ortaya çıkar.
  - B) Mutlaka harf-i medden bir sonraki harf uzatılır.
  - C) Sadece bir ölçü uzatılır.
  - D) Harf-i medden bir önceki harf uzatılır.

3) غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Yukarıdaki ayette yer alan tecvid kurallarıyla ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Ayette medd-i lîn örneği vardır.
- B) Ayette hem medd-i ârız hem de medd-i lâzım örneği vardır.
- C) Ayette ihfa örneği vardır.
- D) Ayette iklab örneği vardır.

4) Aşağıdaki harflerden hangisi tenvin veya sakin nûndan sonra geldiğinde farklı bir uygulama ortaya çıkar?

A) ت

B) ظ

C) ب

D) ك

5) Aşağıdaki ayetlerden hangisinde ihfa, izhar ve iklab uygulamalarının üçü de yer almaktadır?

A) مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا

B) السَّمَاءُ مُنْقَطِرَةٌ بِهِ

C) صُمُّ بَكُمْ عُمِّي فَهَمُّ

D) هَنَآ يَآآ بِمَا كُنْتُمْ

6) Surelerin ana fikriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Fil suresinde Kâbe'ye saldıranların kötü sonları anlatılır.

B) Kâfirun suresinde ibadetlerin nasıl yapılacağı ve ibadet şekilleri anlatılır.

C) Mâun suresinde inkâr edenlerin bazı özellikleri anlatılır.

D) Kureyş suresinde Kureyş kavmine verilen nimetler hatırlatılır ve Allah'a (c.c.) kulluk etmeleri emredilir.

7) Ayetlerinden biri bu surede aynı şekilde iki kez geçer.

İslam'ın ve ibadet ilkelerinin zgnlg vurgulanır.

İnanmayanların Peygamberimize (s.a.v.) karşı inatçı tutumları anlatılır.

Yukarıda bahsedilen sure aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mâun
- B) Fil
- C) Kureyş
- D) Kâfirun

C) Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına ise "Y" harfini yazınız.

1. (.....) **"Sizin dininiz size, benim dinim banadır."** ayeti Kâfirun suresindedir.
2. (.....) Kureyş suresinde Ebrehe'nin Kureyş kavmine saldırısı anlatılır.
3. (.....) Ebrehe'nin ordusu şiddetli yağmur ve fırtına ile bozguna uğramıştır.
4. (.....) Mâun suresinde gösteriş, cimrilik gibi ahlak dışı davranışlar kınanır.
5. (.....) Fil suresiyle Peygamber Efendimize (s.a.v.) Allah'ın yardımı hatırlatılır.
6. (.....) Kâfirun suresinde ahlaka dair emirler de vardır.

D) Aşağıda verilen sayfayı doğru bir şekilde okuyunuz. Bu üniteye gördüğünüz tecvid kurallarından sayfada yer alanları bulunuz ve yazınız.

سُورَةُ الْفَتْحِ

٥١٠

سُورَةُ الْفَتْحِ مَدِينَةٌ وَهِيَ
تِسْعٌ وَعِشْرُونَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ١ لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ
وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ٢
وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا ٣ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ٤ وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ٥ لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ
سَيِّئَاتِهِمْ ٦ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ٧ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ ٨ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ
عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ
وَسَاءَتْ مَصِيرًا ٩ وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيمًا حَكِيمًا ١٠ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ١١ لِتُؤْمِنُوا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ١٢

Değerlendirme Soruları Cevap Anahtarı

1. Ünite

B)

1. B 2. D 3. C 4. B 5. A 6. C 7. B

C)

1. Y 2. D 3. D 4. Y 5. Y

D)

Dinin, İman, İman, Tevhid, İtaat

2. Ünite

B)

1. D 2. A 3. B 4. C 5. C 6. B 7. D

C)

1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. D 6. Y

SÖZLÜK

A

- amel** : 1. Yapılan iş, eylem, fiil. 2. Çalışma, didinme, davranış, uygulama. 3. Bir kural veya dinî emrin yerine getirilmesi. 4. Dünya ve ahirette ceza veya mükâfat konusu olan her türlü iş ve davranış. 5. Bir niyete ve amaca bağlı olarak yapılan iş.
- arız** : Sonradan ortaya çıkan.
- arş** : 1. Taht, çardak, cumba, çatı, dam, tavan, kubbe. 2. Hükümrânlık, şan, şeref. 3. Bütün âlemi kuşatan, nasıl olduğunun bilinmesi insan aklının dışında kalan ve sadece Allah tarafından bilinen şey. 4. Allah'ın gücünün ve büyüklüğünün en açık biçimde görüldüğü dokuzuncu kat gök. 5. Allah'ın yaratmış olduğu bütün varlıklar üzerindeki kudret, hükümrânlık, egemenlik ve iktidarı.
- asa** : Baston.
- aşır** : 1. Onluk.2. Kur'an-ı Kerim'de genellikle on ayetten oluşan bölüm. 3. Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılındıktan sonra okunan Kur'an-ı Kerim'den bir bölüm, aşırışerif.
- aşına** : Bildik, tanıdık, bilinen.
- ayet** : 1. İz, belirti, nişan, eser, açık alamet, işaret, delil, kesin kanıt, ibret. 2. Allah'ın varlığına ve birliğine işaret eden her şey. 3. Peygamberlerin Allah tarafından gönderildiğini ortaya koyan mucizeler. 4. Surelerin içinde yer alan, başından ve sonundan özel işaretlerle ayrılan bir veya birkaç cümleden oluşan ilahî söz.
- azamet** : Ululuk, büyüklük.
- azap** : 1. Ceza, elem, işkence, şiddetli acı hissi, bedensel ve ruhsal sıkıntı, çile, eziyet. 2. Suç olarak kabul edilen davranışlara uygulanan yaptırımlar. 3. Allah'ı tanımayan veya emirlerine karşı gelenlere dünyada ve ahirette verilecek ilahî ceza.

B

besmele : “Yarattığı bütün varlıklara bol bol nimet veren, yardım eden ve bağışlayan Allah’ın adı ile” anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenen ‘Bismillahirrahmanirrahim’in kısaltılmış şekli.

C

caiz : 1. Serbest ve geçerli olma. 2. Din, yasa, örf, âdet ve törelere göre yapılmasında sakınca olmayan; işlenmesine izin verilen şey. 3. İslam’da, yapılması veya yapılmaması konusunda emir bulunmayıp kişinin isteğine bırakılan, işlenmesinden dolayı bir mükafat veya işlenmemesinden dolayı da bir cezayı gerektirmeyen davranışlar, mubah.

cezim : Harfin bir önceki harf ile birleştirilmesini sağlayan işaret.

cimri : 1. Elindeki maddi ve manevi imkânları kullanmaktan aşırı derecede kaçınan, her türlü sıkıntıya katlanarak mal biriktiren ve harcanması gereken yerde harcamayan; pinti, hasis. 2. Malı yaratılış amacına uygun olarak harcamayan ve elinde tutan.

D

dalalet : 1. Doğru yoldan sapma, sapkınlık, şaşırma. 2. Bocalama, tereddüt etme. 3. Gizleme, kaybolma. 4. Batıl ve hükümsüz olma. 5. Haktan yüz çevirip batıla yönelme, ilahî buyruklara aykırı davranma.

delil : 1. Yol gösteren, kılavuz, rehber, işaret, iz. 2. Alamet, emare. 3. Bir konu hakkında olumlu veya olumsuz hüküm vermeye götüren şey. 4. Bir davayı ispat etmeye yarayan şey, kanıt. 5. İnsanlara, Allah’ın rızasını kazanmanın yollarını tutum ve davranışlarıyla gösteren kişi, mürşit.

döğen (düven) : Harmanda ekinlerin sapı ve tanelerini ayırmak için kullanılan hayvanlarla çekilen kızak biçiminde araç.

E

edep : 1. İyi ahlak, güzel terbiye, eğitim. 2. Utanma, zarafet; insanlara söz ve hareketlerinde güzel davranışta bulunma. 3. Bir toplumda örf, âdet ve kural hâlini almış iyi tutum ve davranışlar veya bunları kazandıran bilgi. 4. Allah’ın razı olmadığı her türlü işten el çekme, günahlardan sakınma yollarını bilme ve kulluğun hakikatini kavrayarak ibadet etme. 5. Allah ve Resulünün emrettiği bütün istekleri yerine getirip sakındırdıklarından kaçınarak elde edilen güzel huy.

- elem** : Acı, üzüntü, dert, keder.
erbab : Bir işten anlayan, bir işi iyi yapan kimse.
evrensel : Dünya çapında, bütün insanlığı ilgilendiren.

F

- farz** : 1. Belirleme, tayin ve takdir etme, karar verme. 2. İslam dininde mükelleflerden yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan fiiller, emirler.

G - Ğ

- gaflet** : 1. Ne yaptığını bilmeme, ihmellik, dalgınlık. 2. Bir şeyi bile bile terk etme. 3. Günah sevap hususunda duyarsız ve dikkatsiz davranma, Allah'tan habersiz olma. 4. Ahiret için gereken hazırlığı yapmama. 5. Hukuki işlemlerde kolayca kandırılabilir derecede saf ve dikkatsiz olma. 6. Kalp katılığı, dinî emirlere karşı duyarsızlık.
- ganimet** : 1. Herhangi bir zorluk çekmeden elde edilen şey. 1. Herhangi bir zorluk çekmeden elde edilen şey.
- gayb** : 1. Göz önünde olmayan, gözle görülmeyen, gizli olan, hazırda olmayan. 2. Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı. 3. Henüz içinde yaşanılmayan gelecek zaman ve gelecek zaman içerisinde meydana gelecek olaylar. 4. Öldükten sonra dirilme, cennet, cehennem, hesap günü gibi insanın duyu organları ve akıllarıyla haklarında bilgi edinemeyecekleri âlem.
- geniz** : Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.
- gunne** : Genizden gelen güzel ses.
- gurur** : Kendini beğenme, büyüklenme, kibir.
- günah** : 1. Suç, kabahat, hata, zulüm, israf, isyan, fesat, haram. 2. Dinin emir ve yasaklarına aykırı olarak yapılan ve bazı durumlarda işleyene dünyada yaptırım, ahirette ise azabı gerektiren söz, iş ve davranışlar.

H

- hadis** : 1. Söz, haber. 2. Hz. Peygamber'in sözleri, fiilleri ve takrirleri; sahabelerin dine aykırı olmayan söz ve davranışlarını onaması.

3. Hz. Peygamber'in Kur'an-ı Kerim'den anladıklarını söz ve davranışlarıyla ifade etmesi. 4. Kur'an-ı Kerim'deki açıklanması gereken yerleri açıklama, emir ve yasakları insanlara bildirme, Kur'an-ı Kerim'de hükmü olmayan konularda hüküm koyma, bireysel ve toplumsal hayatın tüm alanlarında kişileri ahlaken geliştirme amacıyla Hz. Muhammed'in söylemiş olduğu sözler.

- hafız** : 1. Ezberleyen, koruyan, saklayan, unutmayan kimse. 2. Kur'an'ı başından sonuna kadar ezberleyip okuyabilen kimse. 3. Hadis nakil ve rivayetlerinde uzmanlaşıp çok sayıda hadisi ezbere bilen kimse.
- halis** : Katışıksız, saf.
- hanif** : 1. Doğruya ve hakka bağlanan, gerçeğe dönen. 2. Müslüman, muvahhit, Allah'ı birleyen, tevhit ehli. 3. Temiz, gusül abdesti alan, cünüplükten yıkanan. 4. Hac ibadetini yerine getiren, hacı. 5. Şirk ve sapıklığı hiçbir zaman iyi görmeyen, şirke meyletmeyen. 6. Allah'ı birleyen, tevhit ehli. 7. Hz. İbrahim'in tebliğ ettiği tevhit inancını koruyan; Hz. Muhammed'in peygamber olarak gönderilmesinden önce Allah'ın varlığına ve birliğine inanan kimse.
- haram** : 1. Yasaklanmış, koruluk, yasak bölge. 2. Dince yasak edilmiş, din kurallarına aykırı olan. 3. Dinen sorumluluk çağında ulaşılmış olan herkese, Allah'ın yapılmasını kesin olarak yasakladığı söz ve davranış. 4. Herhangi bir ayetle veya mütevatir bir hadisle yapılması ve söylenmesi yasaklanan şey.
- hareke** : Arapçada harfleri seslendirmeye yarayan işaretlerin genel adı.
- hatim** : 1. Sona erdirme, bitirme. 2. Kur'an-ı Kerim'i ilk suresi olan Fatiha Suresi'nden başlayıp en son suresi olan Nas Suresi'ne kadar tek başına veya cemaatin huzurunda yüzüne veya ezberden okuma. 3. Hadis âlimlerince muteber kabul edilen herhangi bir hadis kitabının bir hadis bilgini tarafından talebelerine baştan sona okutulup bitirilmesi veya maddi ve manevi sıkıntılardan kurtulmak için cemaat tarafından okunup tamamlanması.
- havari** : 1. Taraftar, dost, arkadaş, yardımcı, seçkin kimse. 2. Hz. İsa'nın, kendisine yardımcı olarak seçtiği ve İncil'in içerisindeki hükümleri ve öğütleri insanlara bildirmekle görevlendirdiği on iki mümin kişiden her biri.
- helak** : Ölmek, yok olmak, perişan olmak.
- helal** : 1. Dinî bakımdan kullanılmasına, yapılmasına, söylenmesine, yenilip içilmesine izin verilen şey. 2. Dinin haram kılmadığı yollardan elde edilen kazanç. Nikâhlı ve hukuksal anlamda karı koca olan kimseler, eşler. 4. İhramlı iken yasak olan şeylerin hac ve umre görevlerini bitirdikten sonra serbest olması.

- hidayet** : 1. Doğru yolu gösterme, doğru yolu bulma, rehberlik yapma, irşat etme. 2. Allah'ın, insanlara kendi yolunda gidebilecek akıl, düşünme, öğrenme, hatırlama gibi yetenekler vermesi ve insanların da bunları kullanarak doğru yolu bulması. 3. Allah'ın, kişiye dünya ve ahirette huzurun kaynağı olan ve onu sürekli mutlu edecek yolu göstermesi. 4. Günahlarla iç içe bir hayat yaşayan kimsenin dindar hâle gelmesi; günahlarını terk ederek İslam dinine uygun ahlak, ibadet ve davranışlar kazanması. 5. Müslüman olmayan bir kimsenin İslam dinine girmesi, Müslüman olması, hidayete ermesi, ihtida etmesi.
- hikmet** : 1. Bilgelik, felsefe. 2. Allah'ı gereği gibi bilme bilgisi. 3. Kur'an-ı Kerim, vahiy. 4. İnsanı cahilce davranışlardan alıkoyan şey. 5. Hz. Peygamber'in sünneti. 6. İnsanın varlıkların hakikatini, gerçek yüzünü, gücü oranında bilip ona göre hareket etmesi. 7. Nübüvvet, peygamberlik. 8. Kur'an-ı Kerim ve sünneti doğru bir şekilde anlayabilme ve amel etme yeteneği. 9. Hüküm vermede doğru karar verme yeteneği. 10. Kişinin davranışlarını Allah'ın emirlerine uygun hâle getirmesi. 11. Gerçeği açıklayan, şüpheyi gideren kesin delil, kanıt. 12. Müslümanların işine yarayan her türlü doğru bilgi ve söz. 13. İslam dinindeki hükümlerin konuluş amaçları.
- hüsrân** : 1. Zarar etme, mal eksilmesi. 2. İmanın yokluğuna ve salih amellerin imanın üzerine bina edilmemesine bağlı olarak dünya ve ahiret mutluluğunu kaybetme. 3. İnsanın ömrünün boşa gitmesi ve kişinin bütün manevi değerlerini kaybetmesi. 4. İmandan, hayırdan, Allah'ın hoşnutluğundan, İslam nimetinden yoksun olma durumu.

i

- İbranice** : İsrailoğulları'nın yani Yahudiler'in kullandığı dil.
- ibret** : 1. Ders alma, öğüt alma. 2. Yanlış davranışların yol açtığı kötü sonuçlardan ders alma. 3. Görünenden görünmeyene geçme, nesnelere ve olayları dış yüzüne bakıp onlardaki hikmeti kavramaya çalışma, olaylardan ders alıp doğru sonuçlar çıkarma ve bunlara göre davranma.
- iffet** : 1. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma. 2. Yeme, içme ve diğer bedeni hazlar konusunda ölçülü olma, aşırı istekleri bastırıp dinin ve aklın buyruğu altına sokmak suretiyle kazanılan erdem. 3. Cinsel konularda ahlak kurallarına bağlı kalarak insanın namusunu, şerefini ve haysiyetini koruması. 4. Gözü ve gönlü tok olma durumu.

- iftira** : 1. Yalan uydurma, birine haksız ve asılsız yere suç yükleme, bühtan etme. 2. Bir kimseye asılsız olarak haksız bir şekilde suç, günah yahut kusur sayılan bir söz, nitelik veya davranış isnat ederek onun onur ve kişiliğiyle oynama. 3. Allah'tan başka tanrılar edinerek şirk koşma, Allah'ı zatına layık olmayan isim ve sıfatlarla niteleme.
- inkar** : 1. Gizleme, saklama. 2. Çirkin, kötü, beğenilmeyen. 3. Reddetme, tanımama, inanmama, kabul ve tasdik etmeme. 4. Allah'ın varlığını ve birliğini, Hz.Muhammed'in peygamberliğini kabul etmeme. 5. Allah'ın buyruklarından birini veya tamamını reddetme.
- intikam** : Öç.
- işkence** : Eziyet etme.
- itiraf** : Bir gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklama, bildirme, kabul etme.

K

- kâinat** : Alem, evren, dünya.
- kasıt** : Amaç, istek, maksat.
- Katolik** : Hristiyanlığın en büyük üç kilisesinden biri olan Katolik Kilisesine bağlı kimse.
- katran** : Yağ kıvamında, kara renkte, ağır ve is kokulu madde.
- kavim** : Toplum; aralarında dil ve kültür ortaklığı bulunan insan topluluğu.
- kavram** : Bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı.
- kible** : Başta namaz olmak üzere bazı ibadetleri yaparken yönelinen taraf, Kâbe.
- kıssa** : 1. Hikâye, hikâye etme ve anlatma, haber verme. 2. Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili ibretli ve tarihi olay(lar).
- kibir** : 1. Büyüklenme, büyüklük taslama, kendini üstün görme, böbürlenme. 2. Kişinin, yaratılış amacını ve varlığının özünü kavrayamayarak kendini büyük görüp başkalarını küçük görmesi. 3. Kişinin sahip olmadığı özelliklerle övünerek kendini olduğundan farklı göstermeye çalışması ve başkalarını aşağılaması.
- kuşku** : Bir olguyla ilgili gerçeğin ne olduğunu kestirmemekten doğan kararsızlık, kuruntu, işkil, şüphe, acaba.
- kutsal** : Dinen değerli ve saygın kabul edilen.
- külfet** : Sıkıntı, zorluk, masraf.

L

- layık** : Bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan; bir kimseye uygun olan, yaraşan.
- lazım** : Gerek, gerekli, lüzumlu olan.
- lütuf** : 1. Bağış, iyilik etme, yardımda bulunma. 2. Nazik ve merhametli davranma. 3. Kulu, Allah'ın af ve rahmetine yaklaştıran, günahlara düşmekten uzaklaştıran her türlü ilahî yardım. 4. İnsanın özgür bir biçimde Allah'a iman edip onun emirlerine uymasını kolaylaştıran ilahî fiil, Allah'ın yardımı.

M

- mağfiret** : 1. Örtme, gizleme, bağışlama, af, yarlıgama. 2. Allah'ın, kendisine içtenlikle tövbe eden ve hatasını kabul edip bir daha günah işlememe konusunda söz veren kullarının günahlarını bağışlaması, affetmesi.
- mahkum** : Zorunda olan, mecbur; kötü bir sonuca varması kaçınılmaz olan.
- makam** : Mevki, konum, kat, yer.
- maksat** : İstenilen şey, amaç, gaye.
- malama** : Samanla karışık tahıl.
- maruf** : 1. Herkesçe bilinen, tanınan, ünlü, aşına olunan. 2. Kur'an-ı Kerim ve sünnete uygun olan, dinin ve aklın güzel gördüğü (her şey).
- masum** : 1. Suçsuz, günahsız, kabahatsız, korunmuş. 2. Peygamberlerin kasıtlı olarak günah işlemekten uzak olmaları hâli.
- meal** : 1. Anlam, kavram, mefhum. 2. Kur'an ayetlerinin tam karşılıkları başka dillere aktarılamadığından, ayette anlatılmak istenileni kelimesi kelimesine değil de biraz eksiği ile başka bir dile çevirme, yakın anlamlar verme.
- med** : 1. Uzatmak 2. Harflerin uzatılarak okunmasına dair tecvid konularının genel adı.
- mensup** : Bir yerle, bir kimse ile ilişkili olan.
- metin** : Basılı veya el yazması parça; bir yazının bütünü.
- misal** : Örnek gösterilen şey.
- mucize** : 1. İnsanın benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışlagelmiş şeylere aykırı olan, olağanüstü işler. 2. Peygamberlerin kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla gösterdikleri olağanüstü olaylar.

- musalla** : 1. Namaz kılınan, dua yapılan yer, cami, mescit. 2. Yerleşim yerlerinin dışında cuma, bayram ve cenaze namazlarının kılındığı, toplu duaların yapıldığı açık ve geniş alan.
- mushaf** : 1. Kur'an-ı Kerim'in adlarından biri. 2. Hz. Peygamber'e gelmiş olan vahiylerin tümünün iki kapak arasına konulmuş olan biçimi. 3. Fatiha Suresi'nden Nas Suresi'ne kadar tüm Kur'an surelerinin iki kapak arasına girmiş biçimi.
- mücadele** : Zorlu çalışma, savaş; çabalamak.
- mükafat** : Ödül, sevindirici karşılık.
- münafık** : 1. İnsanların arasını bozan, bölücülük yapan, toplumu karıştıran, fesatçı, nifak çıkarıcı, iki yüzlü kimse. 2. Kalbiyle inanmadığı hâlde diliyle Müslüman olduğunu açıklayan fakat gerçekte inkârcılardan olduğunu gizleyen kimse. 3. İslam toplumunda müminlere sağlanan birtakım sosyal, siyasi ve hukuki ayrıcalıklardan faydalanabilmek amacıyla, inanmadığı hâlde inanıyormuş gibi görünen, davranan veya yaşayan kişi.
- münezzeh** : Temiz, arınmış; eksiklikten, kusurdan uzak.
- müşrik** : 1. Allah'a ortak, eş koşan kimse. 2. Allah'a inandığını söylediği hâlde birçok tabiat olayının yaratılmasını ve idaresini Allah'ın dışında birtakım güçlere bağlayan ve bu güçleri kutsallaştırarak Allah'a ortak koşan kimse. 3. Evreni yaratma ve insanların uyması gereken kurallar konusunda Allah'ın iradesine sınırlama getiren kimse. 4. Şeytanı, tutkularını, atalarını, din büyüklerini, kendince nitelikli sayılan bazı kişileri, Allah'ı sever gibi sevip sayan onlara mutlak itaat eden kimse. 5. İbadetlerini Allah'tan başkasının rızasını gözeterek yapan kişi, riyakâr kimse.

N

- nankör** : Kendisine yapılan iyiliğin değerini bilemeyen, iyiliğe kötülükle karşılık veren.
- niyaz** : Yalvarma, yakarma, dua.
- nizam** : Düzen, kural.
- nur** : 1. Aydınlık, parlaklık, ışık. 2. Elle tutulup gözle görülemeyen ama hissedilen parıltı, insanı neşelendiren coşku, güzellik, ferahlık. 3. İslam dini. 4. Kur'an-ı Kerim. 5. Allah'ın verdiği hidayet.

R

- risalet** : 1. Peygamberlik, nebilik, elçilik. 2. Allah'ın gönderdiği vahiyleri, emir ve yasakları alıp insanlara dinin gerçeklerini duyurma; söz, tutum ve davranışlarıyla açıklama makamı olan peygamberlik. 3. İslam akait ilminde, Allah'ın birliği, sıfatları ve isimleri konusundan sonra üzerinde en çok durulan konu, peygamberlik.
- ritim** : Ses uygunluğu.

S

- sahabi** : 1. Arkadaş, dost, veli. 2. Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse. 3. Hz. Peygamber'e yetişmiş, ona iman etmiş ve örfen "arkadaş" diye anılabilecek ölçüde uzun süre onunla birlikte bulunup sohbetine devam etmiş; Hz. Muhammed'in ilminden, ahlakından yeterince yararlanmış kimse.
- sakin** : Sessiz; bir harfin cezimli hâli.
- salih amel** : 1. İyi, güzel, yararlı iş ve davranış. 2. Dayanaklarını Kur'an-ı Kerim ve sünnetten alan, insanın imanını güçlendirmek için niyetli olarak yapılan tüm güzel davranışlar, inançlar, ibadetler ve insanlığın faydasına yapılan işler.
- sevk etmek** : Göndermek, götürmek.
- suhuf** : 1. Sayfalar, yapraklar, kitapçıklar. 2. Dört büyük kitaptan ayrı olarak Yüce Allah'ın Cebrâil (a.s.) aracılığı ile bazı peygamberlerine gönderdiği dinî emirler ve bu emirleri içeren sayfalar.
- sure** : 1. Yüksek rütbe, şan ve şeref, yüksek bina, binanın bölüm ve katları. 2. Kur'an-ı Kerim'in her biri diğerinden besmele ile ayrılmış 114 bölümünden biri.
- sükûn** : Sessiz olmak; bir harfi cezimli yapmak, okumak.
- sünnet** : 1. Yol, âdet, gidişat, huy, karakter, mizaç, hâl, tavır, davranış. 2. Hz. Peygamber'in Kur'an-ı Kerim'den anlamış olduğu şeyleri hayatında yaşama biçimi, Hz. Muhammed'in hayat tarzı. 3. Hz. Peygamber'in sözleri, davranışları ve sahabelerinin yapmış olduğu olumlu davranışları onaylaması. 4. Hz. Peygamber'in yapmış olduğu farz ve vacibin dışındaki tavsiyeler, öğütler. 5. Dinî emir ve yasakların çıkarılmış olduğu Kur'an-ı Kerim'den sonra İslam hukukunun ikinci

kaynağı. 6. Hz. Peygamber'in kendi döneminde İslam toplumunu inanç, ibadet, tebliğ, hukuk, ekonomi, eğitim, ahlak, siyaset gibi çeşitli alanlarda; kısacası bireysel, toplumsal ve evrensel olmak üzere hayatın her alanında yönlendirip yönetmede, Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere esas aldığı ilke ve prensipler bütününe oluşturduğu bir zihniyet, dünya görüşü.

Ş

- şirk** : 1. Denklik, ortaklık, ortak olma, eş koşma. 2. Allah'a inanmakla birlikte başka varlıkları da tanrı kabul etme. 3. Zatında, sıfatlarında, fiillerinde, yaratma ve emretme konularında Allah'a başka bir varlığı denk görme. 4. İbadetleri başkalarına gösteriş için yapma; ibadetleri yerine getirmede Allah'ın rızasını gözetmeme, riyakârlık, küçük şirk.
- şükür** : 1. Görülen iyiliğe karşı söz ve davranış ile hoşnutluk gösterme ve yapılan iyiliğin kıymetini bilme. 2. Kulun, Allah'ın vermiş olduğu sayısız nimetlerin onun sonsuz iyilik ve bağışının sonucu olduğunu fark ederek kalbinin teşekkür duygusuyla dolması ve bunu diliyle ifade etmesi; tutum ve davranışlarıyla haramlardan kaçınarak ve farzları yerine getirerek Allah'a bağlanması.

T

- talep** : Birinden bir şeyi yapmasını isteme, istek.
- tasavvur** : Göz önüne getirme, hayal etme, tasarım, düşünce.
- tasdik** : 1. Doğrulama, gerçekliğini kabul etme, inanma, iman etme, gönülden bağlanma. 2. Allah'ın, peygamberi aracılığı ile göndermiş olduğu şeylerin doğruluğuna kesin olarak inanma, içtenlikle bağlanma.
- tatmin** : Doyum, doyunluk.
- tavsiye** : Öğütme, yol gösterme.
- tebliğ** : 1. Ulaştırma, duyurma, açıklama. 2. "Allah'ın kendilerine indirmiş olduğu vahiyleri insanlara eksiksiz olarak bildirmesi." anlamında peygamberlerin sıfatlarından biri. 3. Açıklanması gereken dini bir hükmü, yerine göre örnekler vererek yerine göre nasihat ederek sözlü ve yazılı bir biçimde eksiksiz olarak anlatma; etkileyici bir dille insanlara duyurma. 4. Allah'ın kendi katından göndermiş olduğu ilahî emirleri inkârcılara duyurma, inkâra düştükleri hususlarda onları ikna etmeye veya inanç alanıyla ilgili şüpheleri varsa, şüphelerini gidermeye çalışma; İslam'ı inkârcılara anlatma.

- tefsir** : 1. Kapalı bir şeyi açma, bir manayı açığa çıkarma ve bir şeyi açıklama. 2. İnsanın bilgi birikimi ve Arap diline hâkimiyeti ölçüsünde Kur'an-ı Kerim metninin içerdiği manaları ortaya çıkarması, yorumlaması. 3. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya yarayan ilim dalı. 4. Ayetlerin ve surelerin inişini, indiriliş sebeplerini, Mekki ve Medeni olarak düzenlenmesini, nasihini, mensuhunu, tek bir olaya mı yoksa genel olaylara mı işaret ettiğini, ayetlerdeki kapalılıkları, söz sanatlarını ve cümle yapılarını bilmeye yarayan ilim dalı.
- telaffuz** : Söylemek, dillendirmek; bir harf, kelime veya cümleyi okumak.
- temas** : Dokunma, değme, değinme.
- teselli** : Avunma.
- tevekkül** : 1. Güvenme, bağlanma, vekil tayin etme, havale etme. 2. İnsanın, yapacağı işlerde kendisine düşen görevleri yapıp her türlü tedbiri aldıktan, yeterli ve gerekli çalışmaları en güzel biçimde yerine getirdikten sonra sonucu Allah'tan beklemesi.
- tilavet** : 1. Okuma. 2. Takip etme, bir şeyin peşine düşme, tabi olma.3. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun olarak ve anlamını düşünerek okuma. 4. Kur'an-ı Kerim ayetleri üzerinde düşünme, azapla ilgili ayetler okunurken Allah'a sığınma, müjdelerle ilgili ayetlerde şükretme; emredilenleri yerine getirmeyi ve haramlardan kaçınmayı amaç edinerek okuma.

U

- usul** : Bir amaca ulaşmak için izlenen düzenli yol; yöntem, tarz.

V

- vaat** : Söz vermek; bir işi yerine getirmek için verilen söz.
- vahiy** : 1. Gizli konuşma, fısıldama, ilham etme, ima ve işaret etme, ortaya çıkarma. 2. Peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahî bilgi, bu bilginin gönderiliş tarzı.
- vekil** : Bir iş için yetki verilen, yerine bırakılan kimse.

Y

yermek : Kötülüklerini söylemek, kötölemek.

Z

zarfında : Belli bir sürede, belli bir süre içinde.

zebani : 1. Cehennemde görevli melek. 2. Dünyadayken, Allah'ı inkâr etmenin ve emirlerini yerine getirmemenin sonucunda cehenneme girmeyi hak edenleri cehenneme atmakla görevli melek.

zerafet : **Zariflik, incelik.**

zerre : Çok küçük parçacık.

zinde : Canlı, dinç, diri, sağlam.

zulüm : 1. Baskı, şiddet, eziyet, işkence, haksızlık etme, haddi aşma. 2. Allah'a ortak koşma, sapıklık, dalalet, Allah'ın birliğini inkâr etme. 3. Kendisine tanınan hukuki sınırı geçme, başkasının hakkını alma. 4. Büyük günahlardan birini işleme, günahına tövbe etmeme, isyan. 5. Allah'ın vahiyle koyduğu ilke ve sınırları tanımama, dinde keyfi hareket etme.

KAYNAKÇA

Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Akseki Ahmed Hamdi, Ahlak Dersleri, Hazırlayan: Ali A. Aydın, Yasin Yayınları, İstanbul, 2006.

Aydın M. Şevki, İslam Ahlak Eğitimi (İslam Ahlakı İçinde), DİB Yayınları, Ankara, 2015.

Beydâvi, Abdullah b. Ömer, Envâru't-Tenzil ve Esrâru't-Te'vil, Beyrut.

Buhari, Muhammed b. İsmail, el-Camiu's-Sahih, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Cürcâni, Seyyid Şerif Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed, et-Târifât, Beyrut, 2000.

Draz M. Abdullah, Kur'an Ahlakı, Tercüme: Emrullah Yüksel-Ünver Günay, İz Yayıncılık, İstanbul, 2004.

Ebu Davud, Süleyman b. Eş'as, es-Sünen, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Erdoğan, Mehmet, Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü, Ensar Yayınları, İstanbul, 2010.

Ersoy Mehmet Akif, Safahat, DİB Yayınları, Ankara, 2011.

el-Fezâli, Seyfuddin b. Atâullah, el-Cevâhiru'l-Mudiyye Ale'l-Mukaddimeti'l-Cezeriyye, Riyad, 2005.

Gülle, Sıtkı, Açıklamalı Örnekleriyle Tecvid İlimi, Huzur Yayınları, İstanbul, 2005.

Gündüz, Şinasi, Din ve İnanç Sözlüğü, Vadi Yayınları, Ankara, 1998.

Harman Ömer Faruk, "Hz. İbrahim, Hz. İsmail ve Kurban", Hz. İbrahim Sempozyumu, Şurkav Yayınları, Şanlıurfa, 1997.

Harrâzi M. Muhammed, Buğyetü'l-Mürîd min Ahkâmi't-Tecvid, Beyrut, 2006.

İbn-i İshak, Ebu Abdullah, es-Sîretü'n-Nebeviyye, Beyrut, 2004.

İbn-i Kesir, Ebu'l-Fida İsmail b. Ömer, el-Bidâye ve'n-Nihâye, Beyrut, 1997.

İbnü'l-Cezeri, el-Mukaddimetü'l-Cezeriyye, Beyrut, 2005.

Karagöz, İsmail, Kur'an'da Zikir Kavramı ve Allah'ı Zikir, DİB Yayınları, Ankara, 2012.

Keskin, Mehmet, Şafii Fıkhı, DİB Yayınları, Ankara, 2015.

Kılavuz A. Saim, Ana Hatlarıyla İslâm Akâidi ve Kelâm'a Giriş, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2017

Kınalızade Ali Çelebi, Ahlak-ı Alâî, Hazırlayan: Mustafa Koç, Klasik Yayınları, İstanbul, 2007.

Komisyon, Dinî Kavramlar Sözlüğü, DİB Yayınları, Ankara, 2007.

Komisyon, Dualar, DİB Yayınları, Ankara, 2011.

Komisyon, Kur'an Yolu - Meal Tefsir, DİB Yayınları Ankara, 2012.

Komisyon, Hadislerle İslam, DİB Yayınları, Ankara, 2013.

Komisyon, İslam'da İnanç İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, İFAV Yayınları, İstanbul, 2006.

Komisyon, İslam Ahlakı (Temel Konular Güncel Yorumlar), DİB Yayınları, Ankara, 2015.

Komisyon, Ortaokul - İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi (5-8. Sınıflar) Öğretim Programı, MEB. 2012.

Komisyon, Yaşayan Dünya Dinleri, DİB Yayınları, Ankara, 2010.

Komisyon, Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

Köksal, M. Asım, Peygamberler Tarihi, TDV Yayınları, Ankara, 1993.

Köse Ali, Neden İslam'ı Seçiyorlar, İsam Yayınları, İstanbul, 1997.

Kur'an-ı Kerim Meali, Hazırlayan: Halil Altuntaş, Muzaffer Şahin, DİB Yayınları, Ankara, 2005.

Kurucu Ali Ulvi, Hatıralar - I, Haz. Ertuğrul Düzdağ, İstanbul, 2017.

Malik b. Enes, Muvatta, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Mâturîdi, Ebu Mansur Muhammed b. Muhammed, Te'vilâtü'l-Kur'an, Mizan Yayınevi, İstanbul, 2010.

MEB Dinî Terimler Sözlüğü, Hazırlayan: Komisyon, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2009.

el-Mirsafi, Aldulfettah es-Seyyid, Hidâyetü'l-Kâri ilâ Tecvid-i Kelâmî'l-Bâri, Medine.

Müslim b. Haccac el-Kuşeyri, el-Camiu's-Sahih, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Pakdil, Ramazan, Talim Tecvid ve Kıraat, İFAV Yayınları, İstanbul, 2013.

Râzi, Fahrudin, Mefâtîhu'l-Ğayb, Beyrut, 1981.

Sarıçam, İbrahim, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, DİB Yayınları, Ankara, 2014.

Sırma, İ. Süreyya, Müslümanların Tarihi, Beyan Yayınları, İstanbul, 2014.

Tirmizi, Ebu İsa Muhammed b. İsa, es-Sünen, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Topaloğlu, Bekir - Çelebi İlyas, Kelam Terimleri Sözlüğü, İsam Yayınları, İstanbul, 2014.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDVİA), Hazırlayan: Komisyon, İsam Yayınları, İstanbul.

Vâhidi, Ali b. Ahmed, Esbâbu'n-Nüzûl, Kahire, 2003.

Yazır, Elmalılı Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili, Azim Dağıtım, İstanbul, 2012.

Zemaşşeri, Cârullah Mahmud b. Ömer, el-Keşşâf, Riyad, 1998.

GÖRSEL KAYNAKÇA

s. 14: <http://allhiphop.com/2014/01/07/daily-word-wheres-your-focus/> (Erişim Tarihi: 18.12.2016)

s. 15: <https://www.haberler.com/yerel/camilerde-engellilere-uygun-namaz-kilma-yerleri-15402292-haberi/> (Erişim Tarihi: 01. 06. 2023)

s. 21: <https://diyanet.tv/kuran-kurslari-hafta-sonlari-devam-edecek> (Erişim Tarihi: 01. 06. 2023)

s. 24: <http://kitapveinsan.com/adaletli-olunuz-bu-takvanin-ta-kendisidir/> (Erişim Tarihi: 05.06.2018)

s. 26: <http://www.islamveihsan.com/kuranda-anlatilan-hudhud-kusunun-hikayesi.html> (Erişim Tarihi: 21.01.2018)

s. 48: <https://www.ahaber.com.tr/galeri/yasam/fotograflarla-abdestin-alinisi/4> (Erişim Tarihi: 05.06.2018)

Diğer Görseller ve Hat Örnekleri

Hattat Mehmet Arif Vural'ın özel arşivi.

Yayınevinin özel arşivi.

Bu kitaba sığmayan daha neler var!

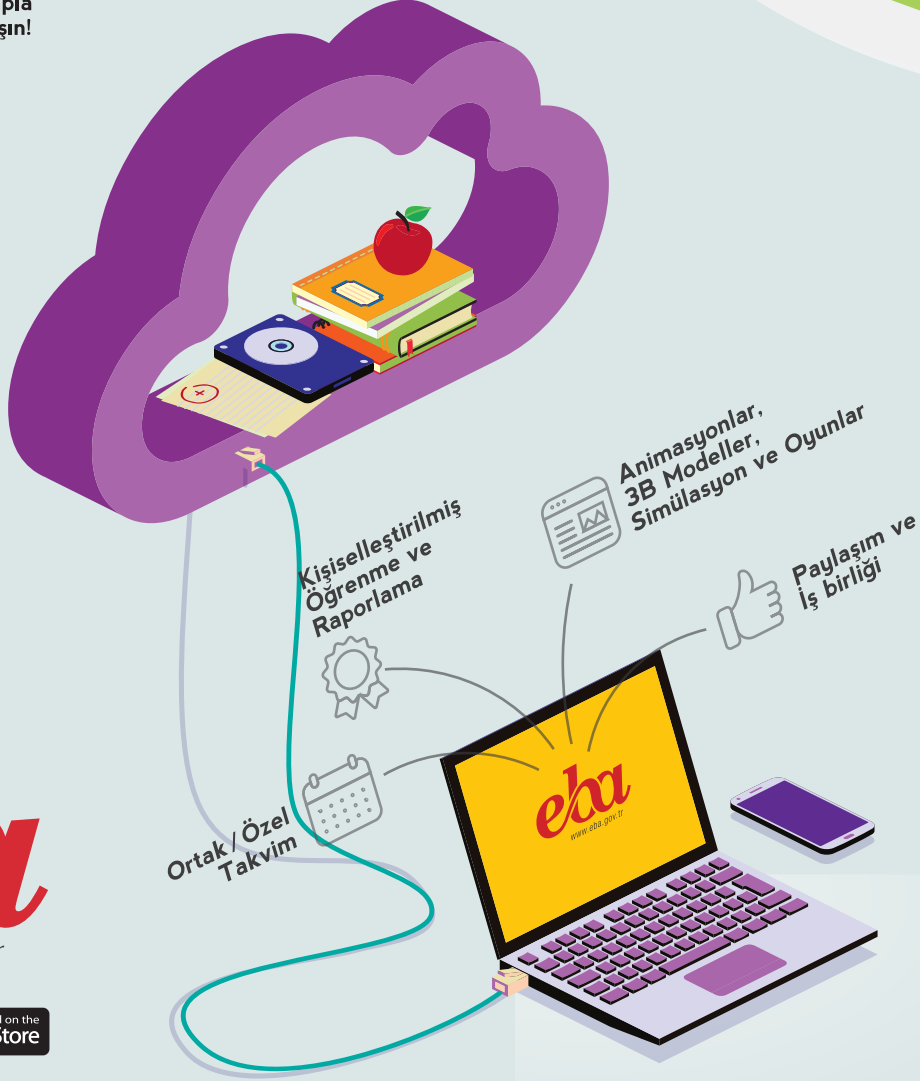
Karekodu okutun, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaşın!

ÖDS

ÖĞRENCİ/ÖĞRETMEN DESTEK SİSTEMİ

<https://ods.eba.gov.tr>

- Konu Anlatımlı Ders Videoları
- Soru Çözüm Videoları
- Ders Anlatım Videoları
- Çoktan Seçmeli Sorular

eba
www.eba.gov.tr

978-605-7854-46-9

9 786057 854469

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 5'inci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.